

POSEBNI EUROBAROMETER 550

Odnos Evropejcev do okolja

EUROBAROMETER POROČILO
FIELD-WORK MARCH-APRIL 2024

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Anketo je naročil Generalni direktorat Evropske komisije za okolje (GD ENV), usklajeval pa jo je Generalni direktorat Evropske komisije za komuniciranje (enota GD COMM za spremljanje medijev in Eurobarometer).

Ta dokument ne predstavlja stališča Evropske komisije. Interpretacije in mnenja, ki jih vsebuje, so izključno avtorjeva.

Naslov projekta	Odnos Evropejcev do okolja – poročilo
Jezikovna različica	EN PDF
Mediji/zvezek	PDF/Volume_01
Kataloška številka	KH—02—24—515—SL—N
ISBN	978-92-68—15428-1
DOI	10.2779/07854

© Evropska unija, 2024

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Kreditne točke za fotografije: Getty Slike

Dokument je pripravil Pierre Dieumegard za [Europe-Democracy-Espe](https://www.europa.eu/eurobarometer).

Namentega "začasnega" dokumenta je omogočiti več ljudem v Evropski uniji, da se seznanijo z dokumenti, ki jih pripravi Evropska unija (in se financirajo iz njihovih davkov).

Če ni prevodov, sohržavljanizključeni iz razprave.

Ta dokument „Eurobarometer“[je obstajal samo v angleščini](#), v datoteki pdf. Iz začetne datoteke smo ustvarili odt-datoteko, ki jo je pripravila programska oprema Libre Office, za strojno prevajanje v druge jezike. Rezultati so zdaj [na voljo v vseh uradnih jezikih](#).

Zaželeno je, da prevod pomembnih dokumentov prevzame uprava EU. „Pomembni dokumenti“ niso le zakoni in drugi predpisi, temveč tudi pomembne informacije, ki so potrebne za skupno sprejemanje informiranih odločitev.

Da bi skupaj razpravljali o naši skupni prihodnosti in omogočili zanesljive prevode, bi bil mednarodni jezik esperanto zelo koristen zaradi svoje preprostosti, pravilnosti in natančnosti.

Kontaktirajte nas:

[Kontakto \(europokune.eu\)](https://europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Kazalo vsebine

Uvod.....	4
Uvod.....	5
Metodologija.....	5
Ključne ugotovitve.....	6
I. Splošno dojetanje okoljskih vprašanj.....	8
1. Vpliv okoljskih vprašanj na vsakdanje življenje in zdravje.....	9
2. Načini reševanja okoljskih problemov.....	12
II Odnos do okoljske politike in zakonodaje.....	17
1. Vloga EU pri oblikovanju okoljske politike.....	18
2. Prednostne naloge EU na področju varstva narave.....	22
3. Javno financiranje v podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo.....	25
4. Odgovornost za čiščenje onesnaženja.....	28
III. Zeleno in krožno gospodarstvo.....	32
1. Ukrepi državljanov za zmanjšanje količine odpadkov.....	33
2. Najbolj problematične vrste odpadkov.....	37
3. Pripravljenost plačati več za trajnostne izdelke.....	42
IV. Nevarne kemikalije.....	44
1. Varstvo okolja EU pred nevarnimi kemikalijami.....	45
2. Pomisleki glede nevarnih kemikalij.....	49
a) Zaskrbljenost zaradi vpliva škodljivih kemikalij na okolje.....	50
b) Zaskrbljenost zaradi vpliva škodljivih kemikalij na zdravje.....	51
c) Obračunavanje kemijske varnosti izdelkov pri nakupih.....	52
3. Znanje in pomisleki v zvezi s per- in polifluoroalkilnimi snovmi po lastnem poročanju.....	54
a) Znanje o per- in polifluoroalkilnih snoveh po lastnem poročanju.....	54
b) Pomisleki v zvezi s per- in polifluoroalkilnimi snovmi.....	57
V. Vprašanja, povezana z vodo.....	63
1. Ozaveščenost o težavah, povezanih z vodo, na nacionalni ravni.....	64
2. Glavne nevarnosti, povezane z vodo.....	67
3. Vloga nacionalnih deležnikov pri učinkovitem gospodarjenju z vodami.....	71
4. Dodatni ukrepi za reševanje težav z vodo v Evropi.....	77
Sklepna ugotovitev.....	80
Pripombe:.....	82
Znanje o "večnih kemikalijah".....	82
Vodna politika.....	84
Osebna akcija v zvezi s problemom smeti.....	85
Tehnične specifikacije.....	86
Vprašalnik.....	91

Uvod

Uvod

V tem poročilu so predstavljeni rezultati posebne javnomnenske raziskave Eurobarometra 550 o okolju.

Generalni direktorat za okolje je služba Evropske komisije, pristojna za okoljsko politiko EU. Njen cilj je varovati, ohranjati in izboljševati okolje za sedanje in prihodnje generacije ter predlagati in izvajati politike, ki zagotavljajo visoko raven varstva okolja in ohranjajo kakovost življenja državljanov EU. Zagotavlja tudi, da države članice pravilno uporabljajo okoljsko pravo EU in zastopa Evropsko unijo v okoljskih zadevah na mednarodnih srečanjih¹–

Metodologija

Ta posebna raziskava Eurobarometer 550 o okolju je bila del vala raziskave Eurobarometer 101.2 ter je bila izvedena med 6. marcem in 8. aprilom 2024. Anketiranih je bilo približno 26.346 anketirancev iz različnih družbenih in demografskih skupin v ustreznem nacionalnem jeziku. Anketo je naročil Generalni direktorat Evropske komisije za okolje (GD ENV).

Uporabljena je bila metodologija standardnih raziskav Eurobarometra, ki jih je izvedel Generalni direktorat za komuniciranje (enota „Spremljanje medijev in Eurobarometer“)².² Intervjuji so potekali osebno, bodisi fizično v domovih ljudi bodisi prek video interakcije na daljavo v ustreznem nacionalnem jeziku. Intervjuji z video interakcijo na daljavo („online face-to-face“ ali CAVI, računalniško podprto video anketiranje), ki so bili opravljeni le na Češkem, Danskem, Malti in Finskem. Temu poročilu je priložena tehnična opomba v zvezi z razgovori, ki so jih opravili inštituti člani mreže Verian.

Rezultati so v celotnem poročilu primerjani s posebno raziskavo Eurobarometra št.³501 iz leta 2019.

Radi bi se zahvalili ljudem po vsej Evropski uniji, ki so ponudili svoj čas za sodelovanje v tej anketi.

Brez njihovega aktivnega sodelovanja ta študija ne bi bila mogoča.

Opomba: V tem poročilu so države EU navedene z uradnimi okrajšavami, navedenimi v nadaljevanju:

Belgija	BE	Litva	LT
Bolgarija	BG	Luksemburg	LU
Češka	CZ	Madžarska	HU
Danska	DK	Malta	MT
Nemčija	DE	Nizozemska	NL
Estonija	EE	Avstrija	AT
Irska	IE	Poljska	PL
Grčija	EL	Portugal	PT
Španija	ES	Romunija	RO
Francija	FR	Slovenija	SI
Hrvaška	kadrovska	Slovaška	SK
Italija	IT	Finska	F ??
Republika Ciper	CY *	Švedska	SE
Latvija	LV		

Evropska unija – tehtano povprečje za 27 držav članic EU-27

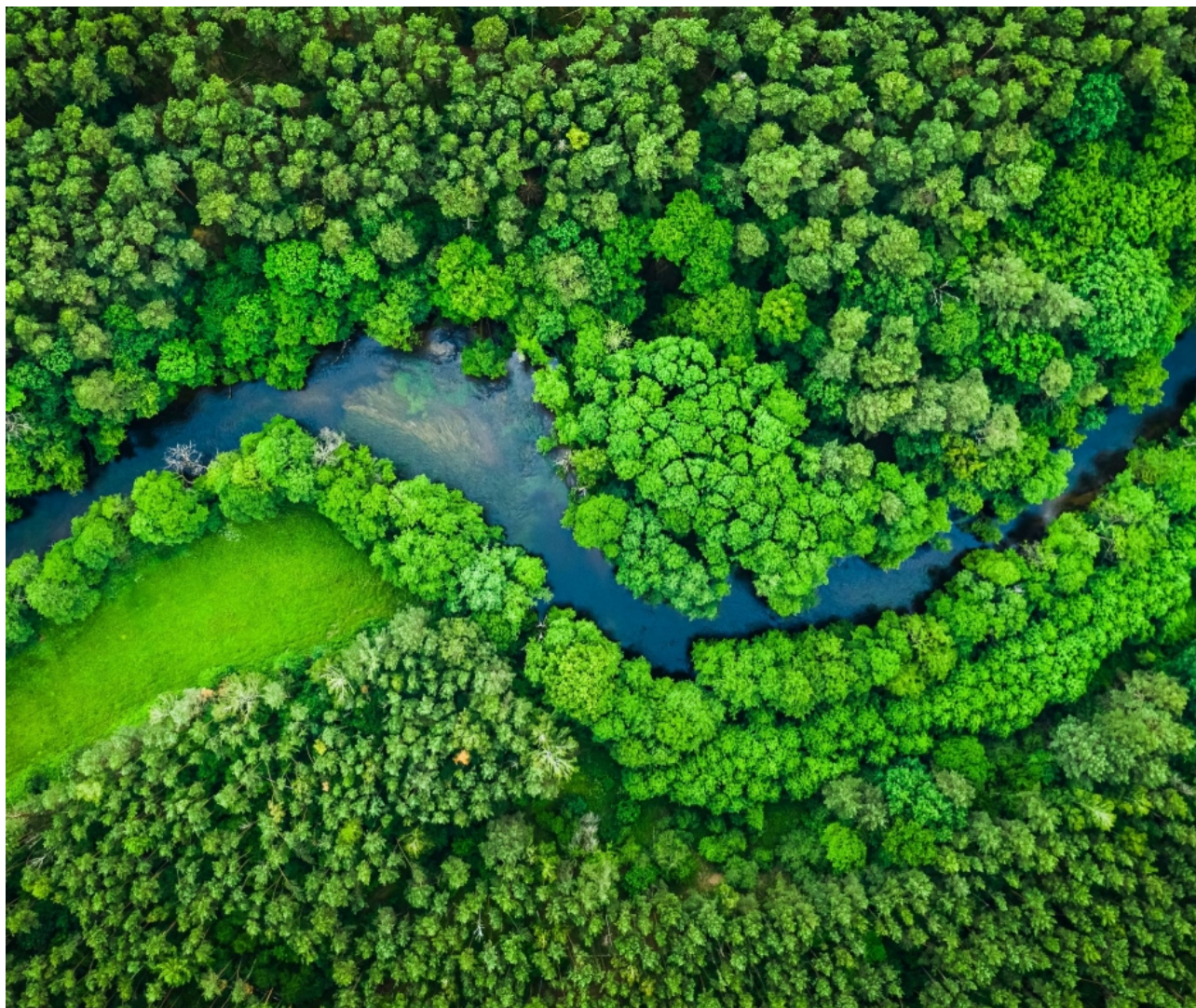
* Ciper kot celota je ena od 27 držav članic Evropske unije. Vendar je bil pravni red Skupnosti začasno ukinjen v delu države, ki ni pod nadzorom vlade Republike Ciper. Iz praktičnih razlogov so v kategorijo „CY“ in povprečje EU-27 vključeni samo razgovori, opravljeni v delu države, ki je pod nadzorom vlade Republike Ciper.

1 http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm

2 Metodološki pristopi Eurobarometra: <https://europa.eu/eurobarometer/about/eurobarometer>

3 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2257>

4 Opozoriti je treba, da primerjava trendov vključuje tudi rezultate iz Združenega kraljestva.

Ključne ugotovitve

Obstaja splošna zaskrbljenost zaradi vpliva okoljskih vprašanj na vsakdanje življenje Evropejcev in njihovo zdravje.

- Več kot tri četrtine Evropejcev (78 %) se strinja, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje.
- Več kot štirje od petih anketirancev (84 %) so zaskrbljeni zaradi vpliva kemikalij, prisotnih v vsakodnevnih izdelkih, na njihovo zdravje, podoben delež (84 %) pa je zaskrbljen zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na okolje. Ugotovitve so se od prejšnje raziskave leta 2019 nekoliko zmanjšale. Več kot sedem od desetih anketirancev (72 %) pri nakupih upošteva kemijsko varnost izdelkov.
- Približno šest od desetih Evropejcev meni, da so plastični (61 %) in kemični odpadki (60 %) najbolj problematične vrste odpadkov v njihovi državi. Odpadna elektronika je oddaljena tretjina, omenilo pa jo je 27 % anketirancev.
- Na vprašanje o glavnih grožnjah, povezanih z vprašanji vode v njihovi državi, je 21 % anketirancev navedlo onesnaževanje, ki mu sledita prekomerna poraba in tratenje vode (17 %).

Neenaka ozaveščenost in razumevanje okoljskih vprašanj

- Ozka večina Evropejcev (51 %) meni, da so dobro obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v svoji državi. Vendar nekoliko manjši delež (48 %) meni, da ni dobro obveščen o vprašanih, povezanih z vodo.
- Pri merjenju poznavanja izraza PFAS (znanega tudi kot „večne kemikalije“) po lastnem poročanju je za ta izraz pred raziskavo slišalo le 29 % anketirancev, 71 % pa ne.

Močna podpora temeljnim spremembam v družbi za obnovo narave in varstvo okolja

- Skoraj šest od desetih Evropejcev, ki so bili pozvani, naj opredelijo najučinkovitejše načine za reševanje okoljskih problemov, meni, da je spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov (58 %) ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov. Skupaj 55 % jih navaja „boljše zagotavljanje, da proizvodi, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi okolju“. Poleg tega več kot eden od dveh anketirancev (52 %) meni, da je „zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje“ najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov.
- Več kot devet od desetih Evropejcev (92 %) meni, da bi morala podjetja plačati stroške čiščenja svojih osebni prostorov.
- Skoraj tri četrtine vprašanih (74 %) se še vedno strinja z izjavo, da bi morali stroške čiščenja onesnaženja plačati javni organi.

- Šest od desetih Evropejcev meni, da znesek javnih sredstev za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi ne zadostuje.
- Poleg tega večina anketirancev na vprašanje, ali nacionalne zainteresirane strani trenutno storijo dovolj za učinkovito rabo vode, meni, da nobena od zainteresiranih strani tega ni storila. 75 % Evropejcev meni, da industrija ne stori dovolj za učinkovito rabo vode, približno dve tretjini vprašanih pa tudi meni, da proizvajalci energije (67 %), turizem (66 %) in javna uprava (65 %) trenutno ne storijo dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi.

Zakonodaja in politika EU sta ključni za varstvo okolja

- Krepitev pravil o ohranjanju narave in zagotavljanje njihovega spoštovanja (24 %), ki mu tesno sledita zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture (22 %) in obnova narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti (22 %), se štejeta za glavni prednostni nalogi EU pri varstvu narave.
- Približno štirje od petih anketirancev (84 %, +1 odstotna točka v primerjavi z raziskavo Eurobarometer iz leta 2019) se strinjajo, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi, nekoliko manjši delež (81 %, -1 odstotna točka v primerjavi z raziskavo iz leta 2019) pa se strinja, da bi morala EU pomagati državam nečlanicam EU pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov.
- Več kot tri četrtine (78 %) Evropejcev meni, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav, povezanih z vodo, v Evropi.
- Kar zadeva nevarne kemikalije, več kot polovica Evropejcev (52 %) meni, da je dejanska raven varovanja zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami prenizka in bi jo bilo treba povečati.

Vedenje potrošnikov se premika v smeri trajnosti

- Skoraj šest od desetih anketirancev je pripravljenih plačati več za trajnostne izdelke (59 %).
- 72 % Evropejcev navaja, da pri nakupih upoštevajo kemijsko varnost proizvodov.
- Na vprašanje, kaj bi anketiranci osebno storili za zmanjšanje količine odpadkov, jih je 66 % navedlo, da bi razmislili o pravilnem sortiranju odpadkov za recikliranje. 52 % bi jih uporabilo embalažo za večkratno uporabo, 49 % pa bi kupilo predvsem izdelke, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno. 41 % bi jih izdelke kupovalo predvsem v recikliranih embalažah.

I. Splošno dojemanje okoljskih vprašanj

To prvo poglavje raziskuje, kako okoljska vprašanja vplivajo na vsakdanje življenje in zdravje. Nato se loti analize najučinkovitejših načinov za reševanje teh okoljskih izzivov.

1. Vpliv okoljskih vprašanj na vsakdanje življenje in zdravje

Več kot tri četrtine Evropejcev meni, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje.

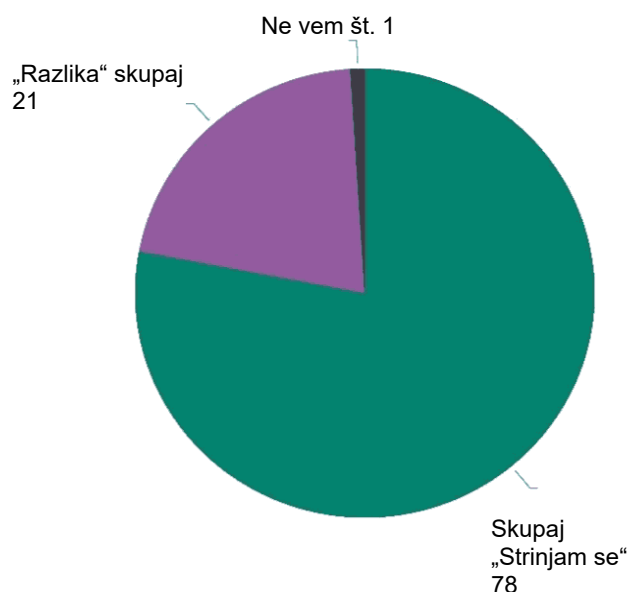
78 % vprašanih meni, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje,⁵ vključno s 36 %, ki se popolnoma strinjajo s to izjavo, in 42 %, ki se z njo običajno strinjajo. Nekaj več kot petina anketirancev se s to trditvijo ne strinja (21 %, +1 odstotna točka od leta 2019), 16 % se jih ne strinja, 5 % pa se jih popolnoma ne strinja. 1 % anketirancev „ne ve“ ali ni odgovorilo (–1 odstotna točka).

V vseh 27 državah članicah vsaj šest od desetih anketirancev meni, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje. Vendar se stopnje odobritev med državami članicami zelo razlikujejo in segajo od 98 % na Malti, 95 % v Grčiji, 93 % na Cipru in v Španiji ter 90 % na Portugalskem, kjer so najvišje, do 60 % v Estoniji, 61 % na Danskem in 64 % v Nemčiji, kjer so najnižje.

V petih državah članicah se več kot polovica anketirancev popolnoma strinja z izjavo, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje, in sicer na Malti (83 %), Cipru (73 %), v Španiji (61 %), Grčiji (60 %) in Luksemburgu (54 %).

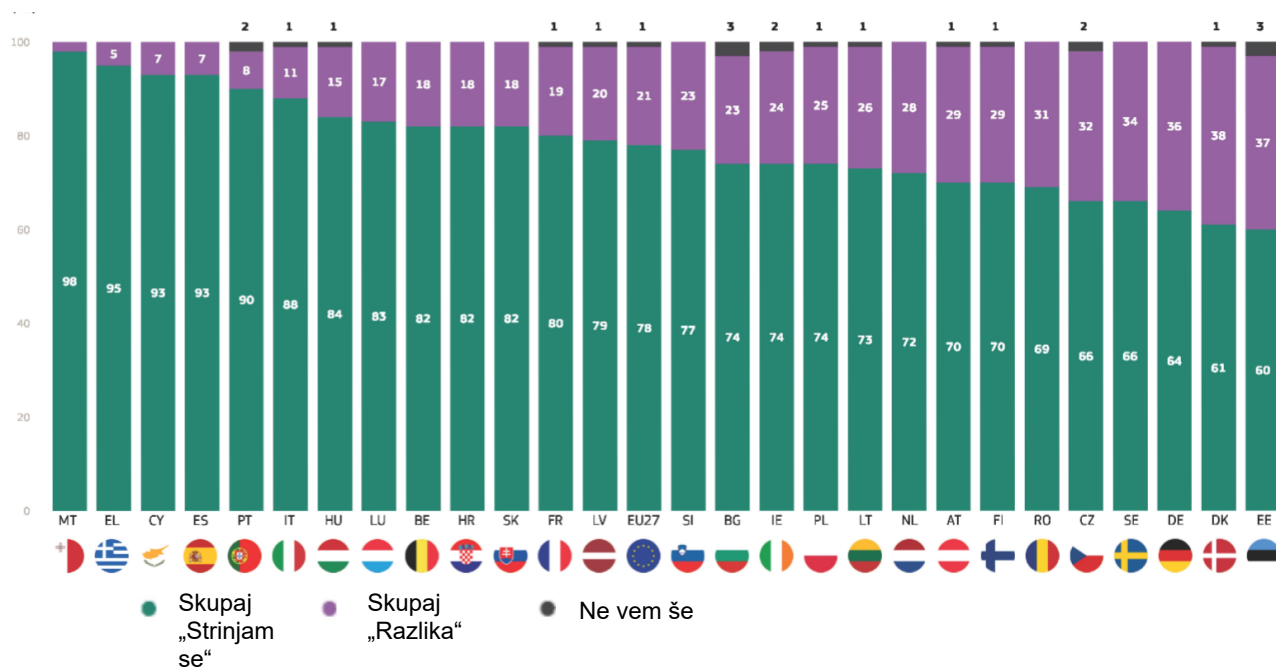
Nasprotno pa se v šestih državah članicah vsaj trije od desetih anketirancev s to trditvijo ne strinjajo, najbolj izrazito na Danskem (38 %), v Estoniji (37 %) in Nemčiji (36 %). Danska (16 %) in Švedska (13 %) imata največji delež anketirancev, ki se popolnoma ne strinjajo s to trditvijo.

**QB1. Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev:-
Okoljska vprašanja neposredno vplivajo na vaše vsakdanje življenje in zdravje (EU27) (%)**

⁵ QB1. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev: Okoljska vprašanja neposredno vplivajo na vaše vsakdanje življenje in zdravje.

QB1. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev. Okoljska vprašanja neposredno vplivajo na vaše vsakdanje življenje in zdravje (%)

Od leta 2019 se je delež anketirancev, ki menijo, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje, povečal v 11 državah članicah, zlasti na Švedskem (66 %, +10) in Nizozemskem (72 %, +9), medtem ko so deleži ostali nespremenjeni v Nemčiji (88 %), na Hrvaškem (82 %) in Češkem (66 %). Deleži so se zmanjšali v 13 državah članicah, vključno z Irsko (74 %, -10) in Estonijo (60 %, -10).

Analiza sociodemografskih podatkov kaže naslednje:

Ugotovitve so na splošno skladne med različnimi socialno-demografskimi skupinami, čeprav obstajajo manjše razlike. Ženske se pogosteje kot moški strinjajo, da okoljska vprašanja neposredno vplivajo na njihovo vsakdanje življenje in zdravje (79 % v primerjavi s 76 %), medtem ko je soglasje večje med 40-54-letniki (80 %) kot v drugih starostnih skupinah (70 %). Soglasje je nižje med anketiranci, ki živijo na podeželju (76 %), v primerjavi s tistimi, ki živijo v velikih mestih (82 %).

QB1 Prosimo, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev. Okoljska vprašanja neposredno vplivajo na vaše vsakdanje življenje in zdravje (% - EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	78	21	1
Spol			
človek	76	23	1
ženska	79	20	1
Starost			
15–24	77	22	1
25–39	77	23	0
40–54	80	20	0
55+	77	22	1
Izobraževanje (konec)			
15–	77	22	1
16–19	76	23	1
20+	80	20	0
Še vedno študiram	80	19	1
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	75	24	1
Občasno	78	21	1
Skoraj nikoli / nikoli	77	22	1
Razmislite o pripadnosti			
delavski razred	77	22	1
nižji srednji razred	77	23	0
Srednji razred	79	21	0
Zgornji srednji razred	79	21	0
Zgornji razred	74	26	0
Subjektivna urbanizacija			
Podeželska vas	76	23	1
Majhno / srednje veliko mesto	76	23	1
Veliko mesto	82	17	1

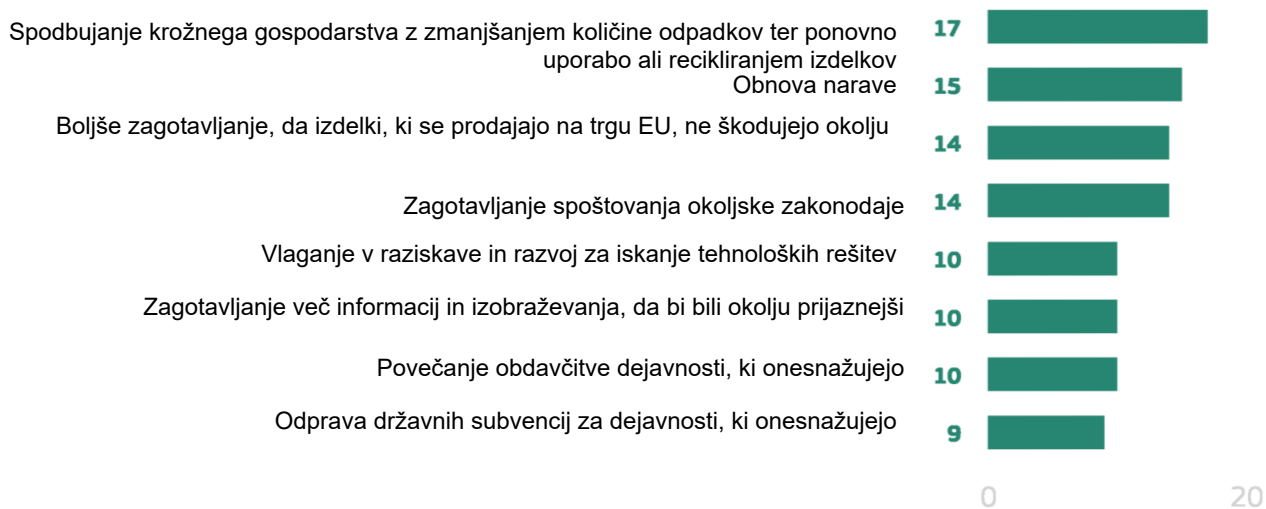
2. Načini reševanja okoljskih problemov

Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov velja za najučinkovitejši način reševanja okoljskih problemov, ki mu tesno sledi obnova narave.

Pri prvem ukrepu, izbranem na ravni EU, lahko ugotovimo, da nobeden ne izstopa izrazito. Najpogosteje je bilo izbrano spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov (17 %). Tesno ji je sledila obnova narave (15 %), s čimer se je bolje zagotovilo, da proizvodi, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi okolju, in zagotovilo spoštovanje okoljske zakonodaje (oboje 14 %).

Rahlo zaostajajo pri naložbah v raziskave in razvoj, da bi našli tehnološke rešitve, pa tudi pri zagotavljanju več informacij in izobraževanja za krepitev okoljske zavesti, povečanju obdavčitve dejavnosti, ki onesnažujejo (vsaka po 10 %), in odpravi državnih subvencij za dejavnosti, ki onesnažujejo (9 %).

QB2a. Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? (EU-27) (v %)

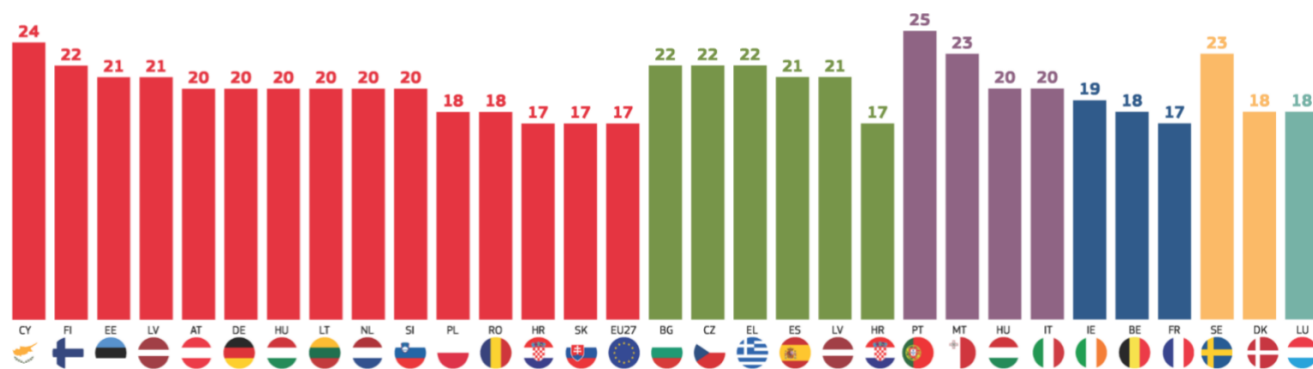

Na ravni držav opazamo nekatere razlike, saj je bilo šest ukrepov izbranih kot prva izbira po vsej EU-27. V skladu s splošnimi rezultati je najbolj izbrano spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov, izbranih v 14 državah članicah, od katerih jih je veliko iz vzhodne in srednje Evrope – z najvišjimi rezultati na Cipru (24 %).

Sledi obnova narave, ki je bila najbolj izbrana v šestih državah članicah – z najvišjimi rezultati v Bolgariji, na Češkem in v Grčiji (po 22 %). Za razliko od povprečja EU, kjer je boljše zagotavljanje, da proizvodi, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi za okolje, na tretjem mestu, je zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje tretji najbolj izbran ukrep na ravni držav članic, ki ga izberejo največ štiri države članice – z najvišjimi rezultati na Portugalskem (25 %).

QB2a. Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? (v %)

- Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov
- Obnova narave
- Zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje
- Boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne škodujejo okolju
- Vlaganje v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev
- Zagotavljanje več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši

Sledi boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi okolju, in zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje, pri čemer je večina izbranih v treh državah članicah – z najvišjimi rezultati na Irskem (19 %).

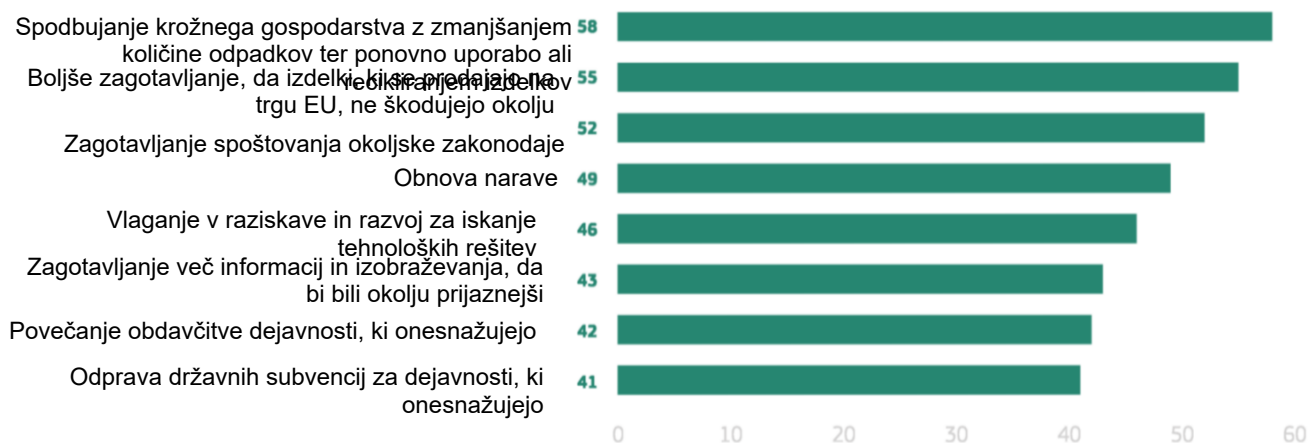
Vlaganje v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev je izbrano v dveh nordijskih državah - na Švedskem in Danskem, kjer je največje (23 %).

Na koncu je na voljo še več informacij in izobraževanja, da bi postali okolju prijaznejši, kar je izbralo 18 % anketirancev v Luksemburgu. Odprava državnih subvencij ali povečanje obdavčitve ni glavni izbrani ukrep v nobeni državi članici.

Na vprašanje o najučinkovitejših ukrepih, ki bi jih bilo treba sprejeti za reševanje okoljskih problemov,⁶ je 58 % Evropejcev na prvem, drugem, tretjem ali četrtem mestu navedlo spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov. Skupaj 55 % jih navaja „boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi okolju“. Kljub temu več kot eden od dveh anketirancev (52 %) meni, da je „zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje“ najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov.

49 % jih meni, da bi bilo „obnova narave“ najučinkovitejša, 46 % pa jih omenja naložbe v raziskave in razvoj, da bi našli tehnološke rešitve za okoljske probleme. 43 % jih meni, da je treba zagotoviti več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši. 42 % jih navaja „povečanje obdavčitve dejavnosti, ki onesnažujejo“, 41 % pa jih navaja, da bi bil najučinkovitejši ukrep odprava državnih subvencij za dejavnosti, ki onesnažujejo.

QB2T. Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtrič? (EU-27) (v %)

6 QB2T. Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtrič?

„Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov in ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov“ je na vrhu seznama na ravni EU. Na državni ravni je na prvem mestu v enajstih državah članicah, najbolj na Finskem (67 %), v Avstriji in na Nizozemskem (po 65 %). Portugalska (43 %), Danska (49 %) in Grčija (52 %) so edine države članice, v katerih se ta ukrep ne uvršča med prve tri.

Boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi za okolje, je na drugem mestu na ravni EU. Vendar je na vrhu seznama ukrepov na Slovaškem (65 %), Irskem (63 %), v Sloveniji (60 %) in Franciji (57 %), na drugem ali tretjem mestu pa je v 16 drugih državah članicah, vključno z Romunijo in Italijo (po 59 %), kjer so deleži prav tako visoki.

Zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje je na tretjem mestu na ravni EU, in sicer na Malti (64 %), v Italiji (61 %) in Litvi (60 %). Ta ukrep je na drugem mestu v šestih državah članicah, vključno s Portugalsko (62 %), kjer to podpira več kot šest od desetih držav članic.

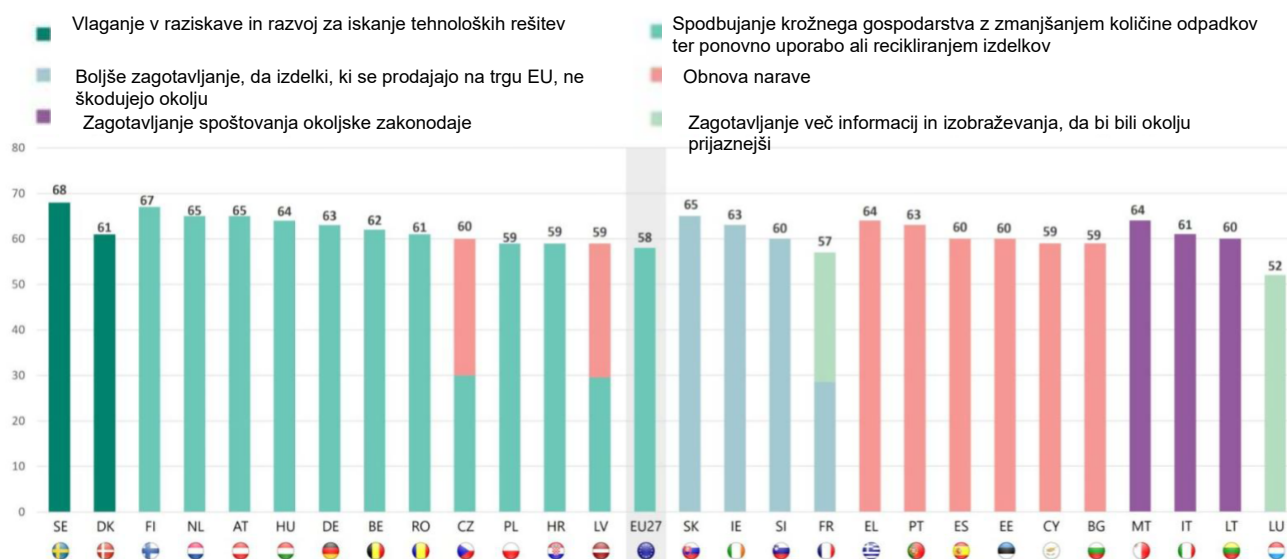
Obnova narave je na četrtem mestu na ravni EU, vendar je na prvem mestu v osmih državah članicah, zlasti v Grčiji (64 %), na Portugalskem (63 %), v Španiji, Estoniji in na Češkem (v vseh 60 %).

Naložbe v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev okoljskih problemov so na vrhu seznama na Švedskem (68 %) in Danskem (61 %). Deleži so visoki tudi na Finskem (59 %), kjer je ta točka na drugem mestu. Po drugi strani so deleži za to postavko najnižji v Bolgariji (38 %), kjer manj kot štirje od desetih anketirancev podpirajo ta pristop.

Zagotavljanje več informacij in izobraževanja je na prvem mestu tudi v Luksemburgu (52 %), na drugem mestu v Španiji (54 %) in na tretjem mestu v petih drugih državah članicah. Deleži za to postavko so najnižji na Švedskem (25 %) in Nizozemskem (26 %), kjer nekaj več kot četrtina anketirancev podpira to stališče.

Preostali dve točki sta omenjeni manj pogosto. Vendar je povečanje obdavčitve dejavnosti, ki onesnažujejo okolje, na tretjem mestu v Bolgariji (49 %), odprava državnih subvencij za dejavnosti, ki onesnažujejo okolje, pa na tretjem mestu na Nizozemskem (52 %).

QB2T. Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtič? (EU-27) (v %)

Zagotavljanje okolju prijaznejšega izobraževanja in usposabljanja je na prvem mestu v Franciji (57 %), kjer se strinja s tem stališčem in bolje zagotavlja, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne prispevajo k škodi okolju.

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da so ugotovitve na splošno skladne med različnimi socialno-demografskimi skupinami, čeprav obstajajo manjše razlike pri nekaterih postavkah.

Starejši od 40 do 54 let pogosteje omenjajo „spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov“ (60 % v primerjavi s 57–59 %), medtem ko starejši od 15 do 24 let najpogosteje omenjajo „vlaganje v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev“ (51 % v primerjavi s 43–49 %). Za tiste, ki so se redno izobraževali do 20. leta starosti ali pozneje (51 %), in študente (52 %) je tudi bolj verjetno, da bodo to povedali .

Nasprotno pa tisti, ki so predčasno opustili redno izobraževanje, pogosteje omenjajo „več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši“ (47 % v primerjavi z 41 %–44 %) in „obnovo narave“ (55 % v primerjavi s 5 %–53 %) kot najučinkovitejši način reševanja okoljskih problemov. Gospodinjstva (50 %) in tisti, ki imajo večino časa težave pri plačevanju računov (50 %), pogosteje omenjajo „zagotavljanje več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši“.

„Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov“ je manj pogosto omenjeno med anketiranci, ki živijo na podeželju ali v majhnih/srednjih mestih (v obeh 57 %), v primerjavi s tistimi, ki živijo v velikih mestih (62 %).

QB2T Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtič? (% – EU)								
	Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov	Boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne škodujejo okolju	Zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje	Obnova narave	Vlaganje v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev	Zagotavljanje več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši	Povečanje obdavčitve dejavnosti, ki onesnažujejo	Odstranjanje vladnih subvencij za dejavnosti, ki onesnažujejo
EU-27	58	55	52	49	46	43	42	41
Spol								
človek	59	55	52	48	48	43	41	42
ženska	58	56	53	49	45	44	43	39
Starost								
15–24	57	52	54	52	51	45	39	36
25–39	59	54	52	49	49	43	43	43
40–54	60	57	51	48	4?	43	43	42
55+	58	56	53	48	43	43	41	40
Izobraževanje (konec)								
15–	54	56	55	54	38	47	39	36
16–19	59	55	53	50	45	44	42	40
20+	61	55	51	45	51	41	43	44
Še vedno študiram	57	55	53	50	52	43	41	38
Družbeno-poklicna kategorija								
Samozaposlena oseba	61	52	51	47	46	43	44	43
Menedžerji	57	56	53	45	54	43	44	43
Druge bele ovratnice	60	56	52	46	50	42	43	42
Fizični delavci	61	56	50	50	45	44	41	41
Hišne osebe	53	52	54	55	41	50	42	36
Brezposelni	52	54	52	51	45	49	41	38
Upokojeni	58	56	55	48	42	42	41	40
Študenti	56	54	54	51	52	43	42	38
Težave pri plačevanju računov								
Večino časa	55	57	49	51	36	50	36	45
Občasno	58	56	52	48	45	45	43	42
Skoraj nikoli / nikoli	59	55	53	48	43	42	42	40
Razmislite o pripadnosti								
delavski razred	56	54	53	52	43	45	41	38
nižji srednji razred	57	54	53	53	42	44	42	40
Srednji razred	61	57	52	47	48	43	42	41
Zgornji srednji razred	59	55	52	40	56	41	45	45
Zgornji razred	62	50	54	44	59	41	47	39
Subjektivna urbanizacija								
Podeželska vas	57	54	52	51	45	44	39	39
Majhno / srednje veliko mesto	57	55	54	47	46	44	43	42
Veliko mesto	62	57	51	48	49	43	43	40

II Odnos do okoljske politike in zakonodaje

To poglavje se osredotoča na vlogo EU pri varstvu okolja. Anketiranci so bili vprašani o vlogi EU v okoljski zakonodaji in pri zagotavljanju pomoči državam, ki niso članice EU. Analiza se nato preusmeri na prednostne naloge EU na področju varstva narave, javno mnenje o financiranju prehoda na bolj zelena gospodarstva in kdo je odgovoren za obravnavanje onesnaževanja.

anketirancev, ki „ne vedo“, zmanjšal za dve odstotni točki (na 3 %).

Od leta 2019 se je delež tistih, ki so dosegli „popoln dogovor“, da bi morala EU pomagati državam nečlanicam EU pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov, nekoliko zmanjšal (-1), hkrati pa se je povečal delež tistih, ki se s tem ne strinjajo (+3 odstotne točke).

1. Vloga EU pri oblikovanju okoljske politike

Obstaja močna podpora vlogi zakonodaje EU pri varstvu okolja.

Anketiranci so bili vprašani, v kolikšni meri se strinjajo ali ne strinjajo z dvema izjavama v zvezi z okoljskim pravom v EU.⁷

Več kot štirje od petih anketirancev (84 %, +1 odstotna točka od leta 2019) se strinjajo, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi, vključno z 42 %, ki se „v celoti strinjajo“ (-3), in 42 % (+4), ki se „nagnjeno strinjajo“. Po drugi strani se 13 % (+1) ne strinja z izjavo, vključno s 3 %, ki se „v celoti ne strinjajo“ (-1), in 10 % (+2), ki se „nagnejo k nestrinjanju“.

Nekoliko manjši delež (80 %, -1 odstotna točka od leta 2019) se strinja, da bi morala EU pomagati državam nečlanicam EU pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov, vključno s 36 %, ki se „v celoti strinjajo“ (-7), in 44 % (+6), ki se „nagnjeno strinjajo“. Po drugi strani se 17 % (+3) ne strinja s to trditvijo, vključno s 5 % tistih, ki se „povsem ne strinjajo“, in 12 % (+3) tistih, ki se „nagnjeno ne strinjajo“.

Od zadnje raziskave leta 2019 je bilo sprememb zelo malo. Delež anketirancev, ki se „strinjajo“, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja, se je povečal za eno odstotno točko, nekoliko pa se je povečal (+1) anketirancev, ki nasprotujejo tej zamisli. Hkrati se je delež

QB3. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od 1112 naslednjih izjav. (EU-27) (v %)

Okoljska zakonodaja EU je potrebna za varstvo okolja v (NAŠI DRŽAVI)

EU bi morala državam, ki niso članice EU, pomagati izboljšati njihove okoljske standarde

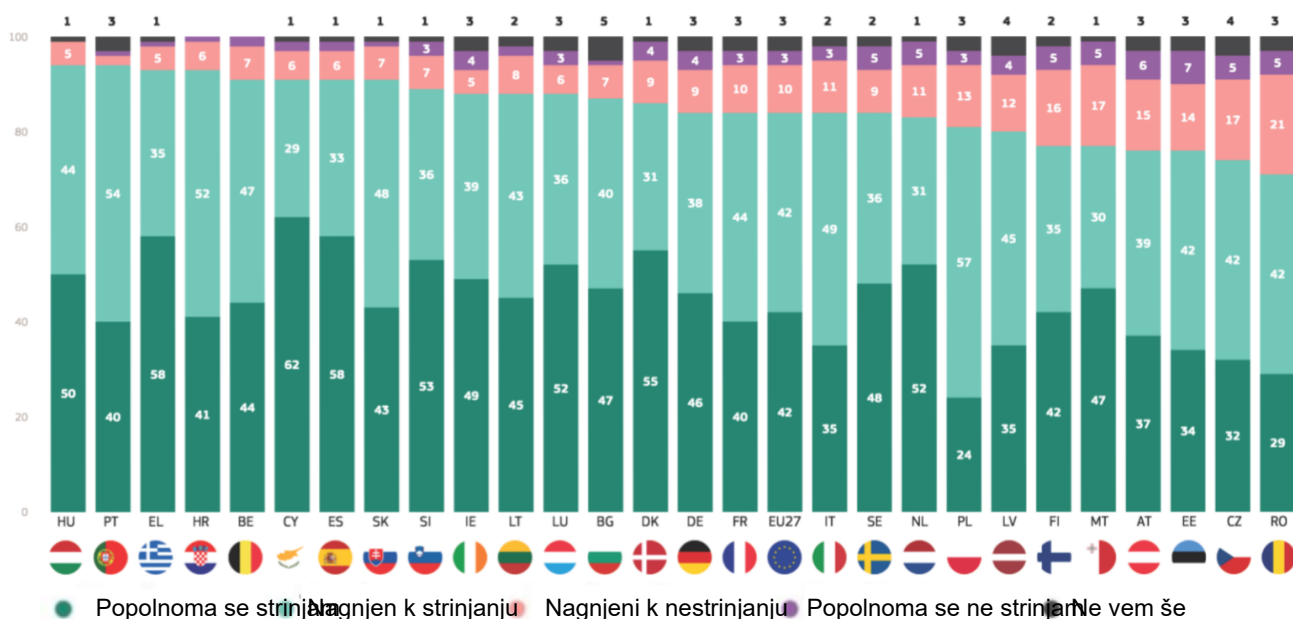
— ● Popolnoma se strinjajo ● Nagnjeni k strinjanju ● Nagnjeni k nestrinjanju ● Popolnoma se ne strinjajo ● Ne vem še

⁷ QB3. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev: 1. okoljska zakonodaja EU je potrebna za varstvo okolja v (NAŠI DRŽAVI); 2. EU bi morala državam, ki niso članice EU, pomagati pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov.

V vseh 27 državah članicah se več kot sedem od desetih anketirancev strinja z izjavo, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi. Delež anketirancev, ki se strinjajo⁸ z najvišjo stopnjo 94 % na Madžarskem in Portugalskem, na nekaj več kot sedem od desetih v Romuniji (71 %) in na Češkem (74 %). Anketiranci na Cipru (62 %), v Grčiji in Španiji (po 58 %) se najverjetneje „v celoti strinjajo“ z izjavo, medtem ko je delež anketirancev, ki se s to zamislijo običajno ne strinjajo, največji v Romuniji (21 %), na Češkem in Malti (17 %). Stopnja nesoglasja je na splošno sorazmerna s stopnjo soglasja, pri čemer je najvišja v Romuniji (26 %), najnižja pa na Portugalskem in Madžarskem (3 % oziroma 5 %).

Od prejšnje raziskave leta 2019 se je delež anketirancev, ki se strinjajo z izjavo, povečal v desetih državah članicah, najbolj presenetljivo na Hrvaškem (93 %, +7) in Madžarskem (94 %, +5), medtem ko je ostal nespremenjen v Španiji, na Slovaškem (po 91 %) in v Bolgariji (87 %). Nasprotno so se deleži zmanjšali v 14 državah članicah, najbolj v Romuniji (71 %, -7) in na Malti (77 %, -6).

**QB3.1. Prosimo, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev:--
Okoljska zakonodaja EU je potrebna za varstvo okolja v (NAŠA DRŽAVA) (%)**

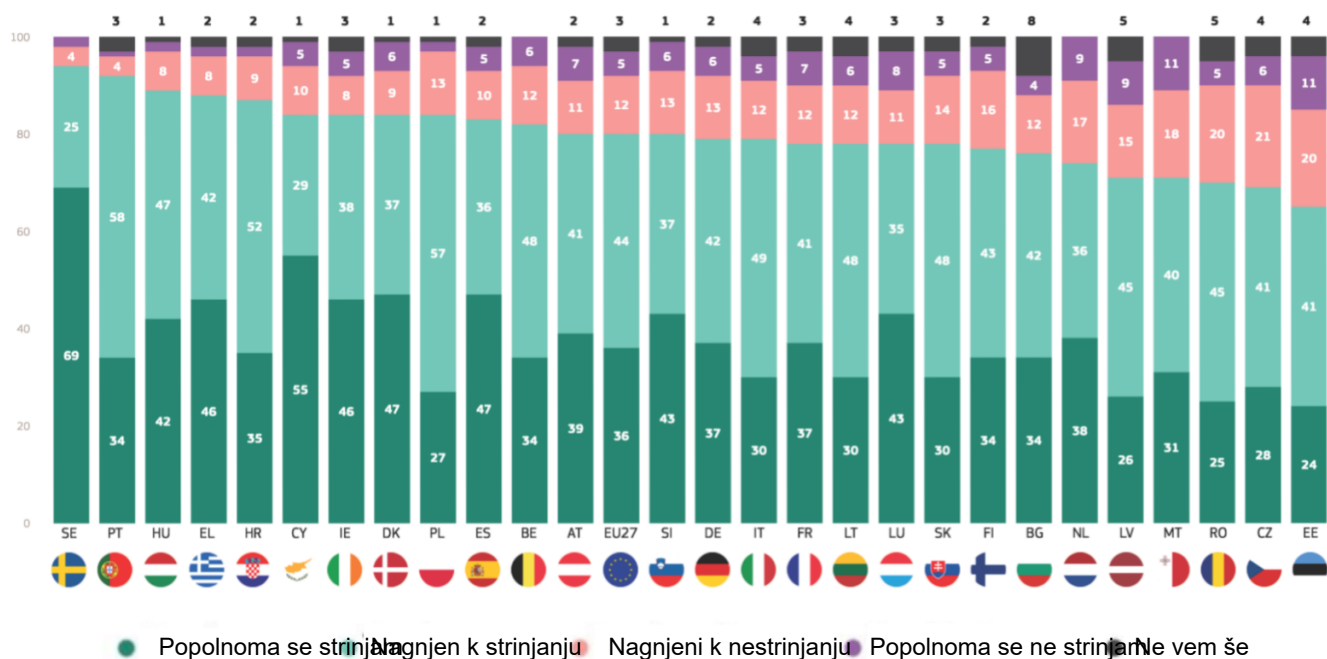

8 Raven sporazuma je vsota izrazov „popolnoma se strinjam“ in „najpogosteje se strinjam“.

V vseh 27 državah članicah se več kot šest od desetih anketirancev strinja z izjavo, da bi morala EU pomagati državam nečlanicam EU pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov. Delež tistih, ki se strinjajo,⁹ sega od 94 % na Švedskem in 92 % na Portugalskem do 65 % v Estoniji in 69 % na Češkem. Anketiranci na Švedskem (69 %) in Cipru (55 %) se najverjetneje „v celoti strinjajo“ s to trditvijo, medtem ko je delež anketirancev, ki običajno nasprotujejo tej zamisli, največji na Češkem (21 %), v Romuniji in Estoniji (vsaka 20 %).

Od prejšnje raziskave leta 2019 se je delež anketirancev, ki se strinjajo z izjavo, povečal v desetih državah članicah, zlasti v štirih, in sicer v Italiji (79 %, +5), na Hrvaškem (87 %, +4), v Belgiji (82 %, +3) in Španiji (83 %, +1). V drugih petih državah članicah so deleži ostali enaki, medtem ko so se deleži zmanjšali v 18 državah članicah, najbolj izrazito na Cipru (84 %, -9).

QB3.2. Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih izjav: -EU bi morala državam, ki niso članice EU, pomagati izboljšati njihove okoljske standarde (%).

9 Raven sporazuma je vsota izrazov „popolnoma se strinjam“ in „najpogosteje se strinjam“.

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Analiza sociodemografskih podatkov kaže naslednje vzorce:

Mlajši anketiranci so nekoliko bolj verjetno kot starejši anketiranci, da se strinjajo z obema izjavama. Dogovor, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi, sega od 87 % med osebami, starimi od 15 do 24 let, do 83 % med osebami, starimi 55 let ali več, podoben razpon pa je mogoče opaziti v deležu, ki se strinja, da bi morala EU pomagati državam nečlanicam EU pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov (od 84 % med osebami, starimi od 15 do 24 let, do 78 % med osebami, starimi 55 let ali več).

Bolj izobraženi ljudje so bolj verjetno, da se strinjajo z obema izjavama. Razlika je največja v deležu, ki se strinja, da bi morala EU pomagati državam, ki niso članice EU, pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov (82 % ljudi, ki so opustili šolanje in so stari 20 let ali več, v primerjavi z 78 % tistih, ki so opustili šolanje in so stari 15 let ali manj).

Anketiranci, ki imajo večino časa težave s plačevanjem računov, se manj verjetno strinjajo, da bi morala EU pomagati državam, ki niso članice EU, pri izboljšanju njihovih okoljskih standardov (74 % v primerjavi z 82 % tistih, ki redko ali nikoli nimajo težav). Za drugo trditev je manj razlike, čeprav vzorec ostaja enak.

Ljudje, ki živijo v velikem mestu, se bolj verjetno strinjajo z obema izjavama; 87 % vprašanih se na primer strinja, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi, medtem ko jih 81 % živi v podeželski vasi, 82 % pa v majhnem ali srednje velikem mestu.

Ljudje, ki imajo pozitivno podobo EU, se bodo bolj verjetno strinjali z izjavami. Na primer, med tistimi, ki imajo pozitivno podobo EU, se jih 92 % strinja z izjavo, da je okoljska zakonodaja EU potrebna za varstvo okolja v njihovi državi, v primerjavi s 64 % tistih, ki imajo negativno podobo EU.

QB3.1 Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev. Okoljska zakonodaja EU je potrebna za varstvo okolja v (NAŠI DRŽAVI) (% – EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	84	13	3
Spol			
človek	84	14	2
ženska	85	12	3
Starost			
15–24	87	11	2
25–39	85	13	2
40–54	85	13	2
55+	83	14	3
Izobraževanje (konec)			
15–	84	12	4
16–19	84	14	2
20+	86	12	2
Še vedno študiram	90	7	3
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	82	14	4
Občasno	82	16	2
Skoraj nikoli / nikoli	86	12	2
Subjektivna urbanizacija			
Podeželska vas	82	15	3
Majhno / srednje	85	13	2

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
veliko mesto	87	11	2
Veliko mesto	87	11	2
Slika EU			
Pozitivno	92	7	1
Nevtravno	83	14	3
Negativno	64	32	4

QB3.2 Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev. EU bi morala državam, ki niso članice EU, pomagati izboljšati njihove okoljske standarde (% – EU)

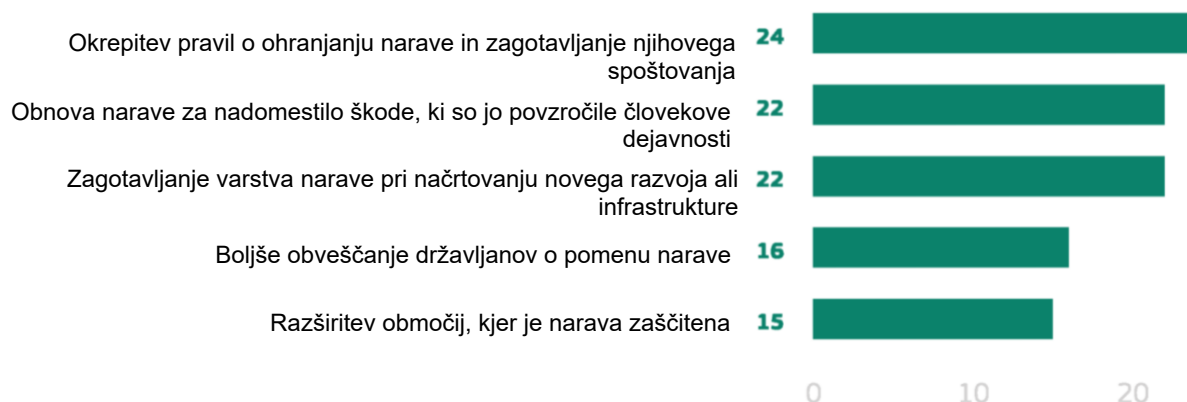
	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	80	17	3
Spol			
človek	80	18	2
ženska	80	17	3
Starost			
15–24	84	14	2
25–39	81	17	2
40–54	80	18	2
55+	78	19	3
Izobraževanje (konec)			
15–	78	16	6
16–19	78	19	3
20+	82	17	1
Še vedno študiram	88	10	2
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	74	20	6
Občasno	78	20	2
Skoraj nikoli / nikoli	82	16	2
Subjektivna urbanizacija			
Podeželska vas	77	20	3
Majhno / srednje veliko mesto	79	19	2
Veliko mesto	84	14	2
Slika EU			
Pozitivno	88	11	1
Nevtravno	78	19	3
Negativno	58	37	5

2. Prednostne naloge EU na področju varstva narave

Obnova narave za nadomestilo škode, ki jo povzročijo človekove dejavnosti, in zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture se štejeta za prednostni nalogi EU na področju varstva narave.

Na vprašanje, katere glavne ukrepe bi morala EU prednostno obravnavati za varstvo narave, je bil najbolj izbran ukrep krepitev pravil o ohranjanju narave in zagotavljanje njihovega spoštovanja (24 %). Zelo pozorno ji sledita obnova narave in zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture (oboje 22 %). Nekoliko zaostajamo, saj državljane bolj obveščamo o pomenu narave (16 %) in širimo območja, kjer je narava zaščitena (15 %).

QB13a. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? (EU-27) (v %)

Na vprašanje o ukrepih, ki bi jih morala EU prednostno obravnavati za varstvo narave,¹⁰ sta na prvem mestu dva ukrepa. 45 % jih navaja „ponovno vzpostavitev narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti“, podoben delež 45 % pa predlaga zagotovitev varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture.

Nekoliko manjši delež anketirancev meni, da bi morala EU okrepiti pravila o ohranjanju narave in zagotoviti njihovo spoštovanje. 31 % jih želi, da EU „razširi območja, na katerih je narava zaščitená“, 30 % pa, da „bolje obvešča državljane o pomenu narave“.

Obnova narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti, je na vrhu seznama na ravni EU in se uvršča na prvo ali skupno mesto v 12 državah članicah, zlasti v Nemčiji in Bolgariji (vsaka 55 %). Ta postavka je v preostalih državah članicah na drugem ali tretjem mestu, razen v Luksemburgu (39 %), kjer je bila na četrtem mestu.

Zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture je na prvem mestu na ravni EU za anketirance v devetih državah članicah, vključno s

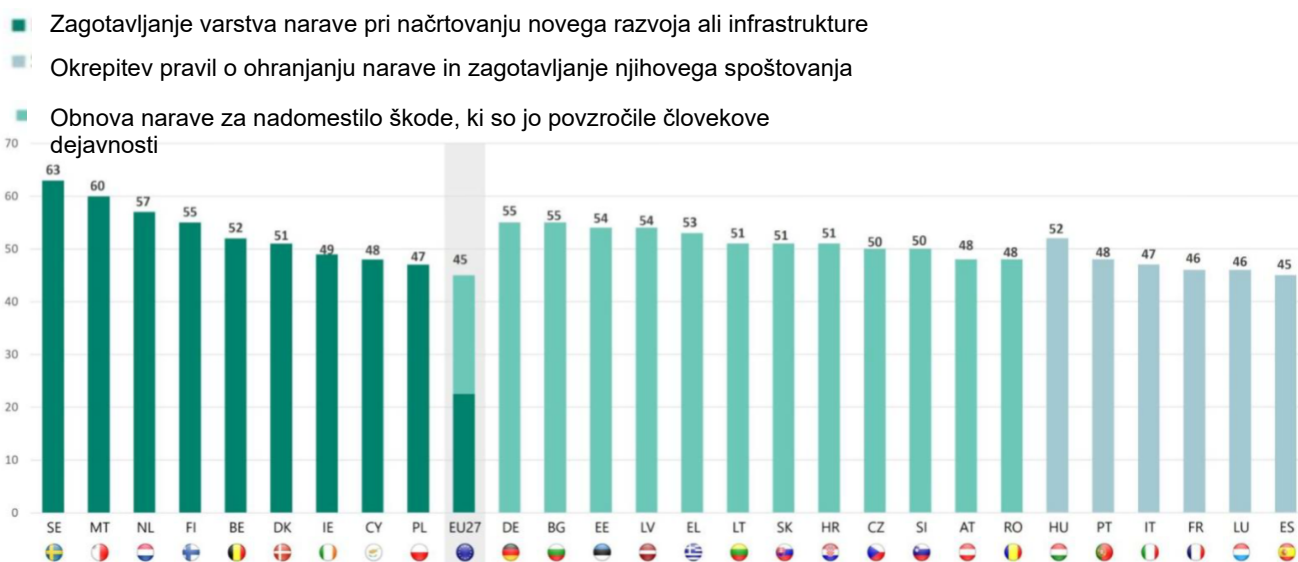
Švedsko (63 %) in Malto (60 %), kjer to prednostno obravnava vsaj šest od desetih anketirancev. Ta položaj je na drugem ali tretjem mestu v preostalih 18 državah članicah.

Okrepiti pravila o ohranjanju narave in zagotoviti njihovo spoštovanje je na drugem mestu na ravni EU, vendar na prvem mestu v šestih državah članicah, med katerimi sta najpomembnejši Madžarska (52 %) in Portugalska (48 %). Deleži so visoki tudi na Švedskem (55 %), Nizozemskem in Finskem (po 51 %), kjer je ta trditev na drugem mestu. Razširitev območij, na katerih je narava zavarovana, je na tretjem mestu na ravni EU, na drugem mestu v Romuniji (38 %) ter na skupnem tretjem mestu na Cipru (36 %) z okrepitevijo pravil za ohranjanje narave in zagotavljanjem njihovega spoštovanja ter na Češkem (28 %). Ta postavka se ne uvršča med prve tri v kateri koli drugi državi. Boljše obveščanje državljanov o pomenu narave je na drugem mestu na Irskem (40 %) in v Romuniji (38 %), skupaj z dvema drugima točkama, in sicer „razširiti območja, kjer je narava zaščitená“ ter „okrepiti pravila o ohranjanju narave in zagotoviti njihovo spoštovanje“. Na drugi strani lestvice je Švedska, pri čemer je to postavko omenila manj kot petina anketirancev (18 %).

QB13T. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? In potem? (EU-27) (v %)

QB13T. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? In potem? (% – najpogosteje omenjeni odgovor po državah)

10 QB13. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? In potem?

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da so ugotovitve na splošno skladne med različnimi socialno-demografskimi skupinami, čeprav obstajajo manjše razlike pri nekaterih postavkah.

Tisti, ki so ostali najdlje v rednem izobraževanju, najverjetneje omenjajo „okrepitev pravil o ohranjanju narave in zagotavljanje njihovega spoštovanja“ (47 % v primerjavi z 41 %–43 %) ter „zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture“ (49 % v primerjavi z 41 %–43 %). Enak vzorec velja za vodstvene delavce (51 % oziroma 49 %) in tiste, ki imajo pozitivno podobo EU (obe 47 %).

Nasprotno pa tisti, ki imajo negativno podobo EU, pogosteje omenjajo „ponovno vzpostavitev narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti“ (49 % v primerjavi s 45 %) in „razširitev območij, na katerih je narava zaščitena“ (34 % 29–32 %).

QB13T. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? In potem? (v %)

	Obnova narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti	Zagotavljanje varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture	Okrepitev pravil o ohranjanju narave in zagotavljanje njihovega spoštovanja	Razširitev območij, kjer je narava zaščitena	Bolje obveščati državljane o nečistostinarave
EU-27	45	45	44	31	30
Spol					
človek	45	45	46	30	31
ženska	46	45	43	32	30
Starost					
15–24	43	44	47	33	31
25–39	46	46	44	31	30
40–54	46	45	45	31	30
55+	46	44	43	30	31
Izobraževanje (konec)					
15–	45	41	41	31	34
16–19	47	43	43	31	32
20+	45	49	47	30	27
Še vedno študiram	42	46	48	33	29
Družbeno-poklicna kategorija					
Samozaposlena oseba	43	45	44	32	32
Menedžerji	43	49	51	28	28
Druge bele ovratnice	47	48	45	30	28
Fizični delavci	49	43	44	31	30
Hišne osebe	44	40	37	36	36
Brezposelni	45	37	39	35	38
Upokojeni	45	44	43	30	31
Študenti	41	47	47	33	29
Težave pri plačevanju računov					
Večino časa	44	47	42	29	30
Občasno	47	43	43	32	32
Skoraj nikoli / nikoli	45	46	45	30	30
Slika EU					
Pozitivno	45	47	47	29	30
Nevtralno	45	44	43	32	31
Negativno	49	41	37	34	30

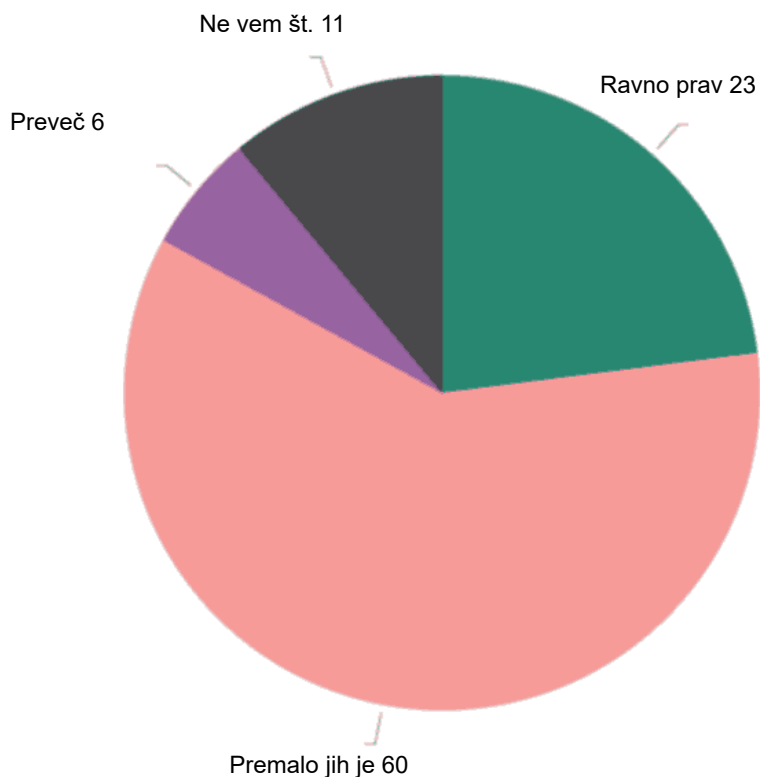

3. Javno financiranje v podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo

Šest od desetih Evropejcev meni, da znesek javnih sredstev za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi ne zadostuje.

Na vprašanje, ali je javno financiranje za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo „dovolj“, „pravično“ ali „preveč“, je 60 % anketirancev menilo,¹¹ da znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi ne zadostuje. Nekaj več kot petina (23 %) jih pravi, da je javno financiranje ravno prav, 6 % pa, da je preveč. Omeniti je treba, da je več kot desetina anketirancev odgovorila „ne vem“ ali ni odgovorila na to vprašanje.

QB5. Ali menite, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v (NAŠI DRŽAVI) ...? (EU-27) (v %)

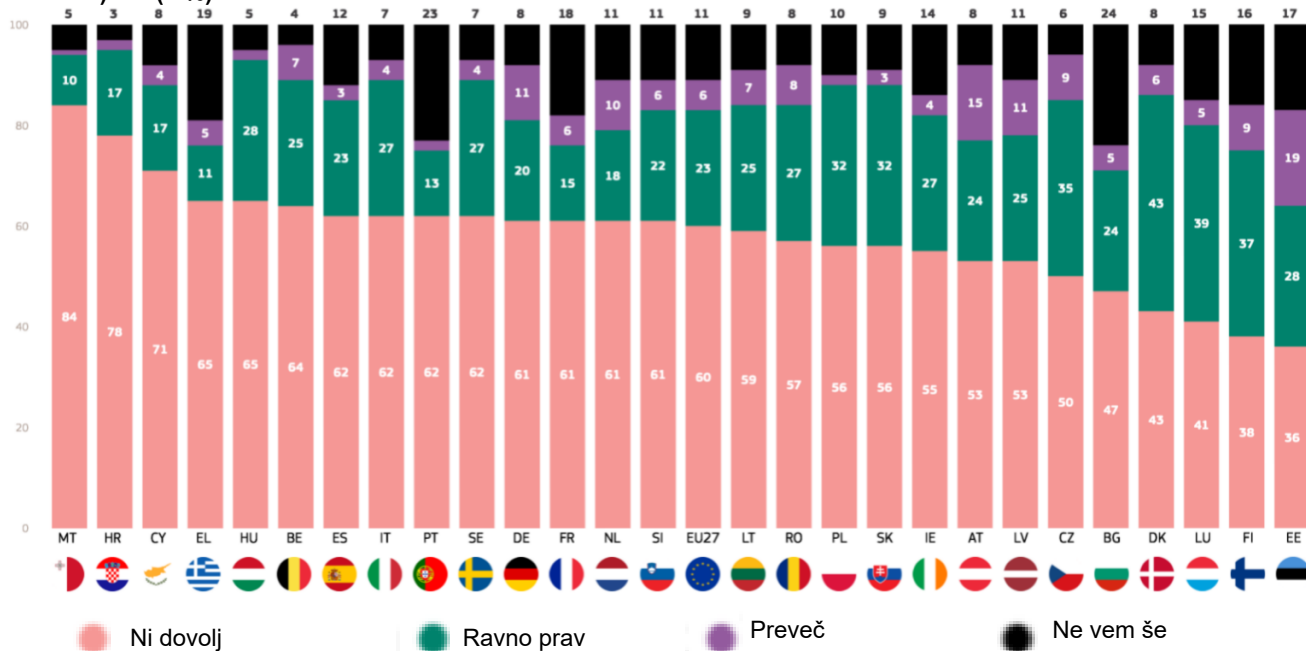

¹¹ QB5. Ali menite, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v (NAŠI DRŽAVI) ...?

V 26 državah članicah večina anketirancev meni, da znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi ne zadostuje. Vendar se deleži med državami članicami zelo razlikujejo.

Največji delež anketirancev, ki menijo, da financiranje ni dovolj, je na Malti (84 %), Hrvaškem (74 %) in Cipru (71 %), najmanjši delež anketirancev s tem mnenjem pa v Estoniji (36 %) in na Finskem (38 %). Javno mnenje je na Danskem enakomerno razdeljeno (43 % „ni dovolj“ in 6 % „preveč“).

QB5. Ali menite, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v (NAŠI DRŽAVI) ...? (v %)

Delež anketirancev, ki menijo, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na okolju prijaznejše gospodarstvo v njihovi državi ravno pravšnji, sega od 43 % na Danskem in 39 % v Luksemburgu do približno enega od desetih anketirancev na Malti (10 %) in v Grčiji (11 %), kjer so deleži najnižji. V šestih državah članicah ta delež presega trideset odstotkov.

Relativno malo anketirancev meni, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi previsok, pri čemer je bil največji delež teh anketirancev v Estoniji (19 %), Avstriji (15 %), Nemčiji in Latviji (11 %), kjer se je več kot desetina anketirancev tako počutila.

Omeniti je treba, da je v 14 državah članicah vsaj desetina anketirancev navedla, da ne vedo ali ne predložijo odgovora. Delež teh anketirancev je največji v Bolgariji (24 %) in na Portugalskem (23 %), kjer predstavljajo več kot petino anketirancev.

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da so ugotovitve na splošno skladne v različnih socialno-demografskih skupinah. Vendar anketiranci, ki so se redno izobraževali do 20. leta starosti ali pozneje, pogosteje menijo, da je javno financiranje za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v njihovi državi prenizko (62 %) kot tisti, ki so izobraževanje končali prej (53 %–60 %). Enak vzorec velja za vodstvene delavce (66 % v primerjavi s 54 %–62 %) in tiste, ki imajo pozitivno mnenje o EU (62 %), v primerjavi s tistimi, ki imajo negativno mnenje (55 %).

QB5 Ali menite, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v (NAŠI DRŽAVI) ...? (% – EU)

	Ravno prav	Ni dovolj	Preveč	Ne vem še
EU-27	23	60	6	11
Spol				
človek	25	58	7	10
ženska	22	61	5	12
Starost				
15–24	23	61	5	11
25–39	24	61	6	9
40–54	25	61	7	7
55+	21	58	7	14
Izobraževanje (konec)				
15–	22	53	6	19
16–19	23	60	7	10
20+	23	62	7	8
Še vedno študiram	26	62	2	10
Družbeno-poklicna kategorija				
Samozaposlena oseba	24	59	8	9
Menedžerji	23	66	5	6
Druge bele ovrtnice	26	61	5	8
Fizični delavci	24	59	7	10
Hišne osebe	20	58	7	15
Brezposelni	20	54	9	17
Upokojeni	21	58	6	15
Študenti	24	62	4	10
Težave pri plačevanju računov				
Večino časa	16	61	7	16
Občasno	22	60	8	10
Skoraj nikoli / nikoli	25	59	5	11
Slika EU				
Pozitivno	26	62	3	9
Nevtralno	22	60	6	12
Negativno	16	55	16	13

4. Odgovornost za čiščenje onesnaženja

Več kot devet od desetih Evropejcev meni, da bi morala podjetja plačati stroške čiščenja svojega onesnaženja.

Kar zadeva stroške čiščenja onesnaženja,¹²se 92 % anketirancev strinja z izjavo, da bi morala podjetja plačati stroške čiščenja onesnaženja, vključno z 59 % tistih, ki se s tem popolnoma strinjajo, in 33 % tistih, ki se s tem strinjajo. 7 % se jih ne strinja s to trditvijo, 60 % se jih nagiba k nestrinjanju, 1 % pa k popolnemu nestrinjanju).

Skoraj tri četrtine anketirancev (74 %) se strinja z izjavo, da bi morali stroške čiščenja onesnaženja plačati javni organi, vključno s 30 % anketirancev, ki se v celoti strinjajo, in 44 %, ki se večinoma strinjajo. Po drugi strani se 23 % anketirancev ne strinja (16 % se jih običajno ne strinja, 7 % pa se jih popolnoma ne strinja). 3 % anketirancev „ne ve“ ali ne odgovori na to vprašanje.

QB4. Navedite, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s stroški čiščenja onesnaženja (EU-27) (v %)

Podjetja bi morala plačati stroške čiščenja svojega onesnaženja

Javni organi bi morali plačati stroške čiščenja onesnaženja

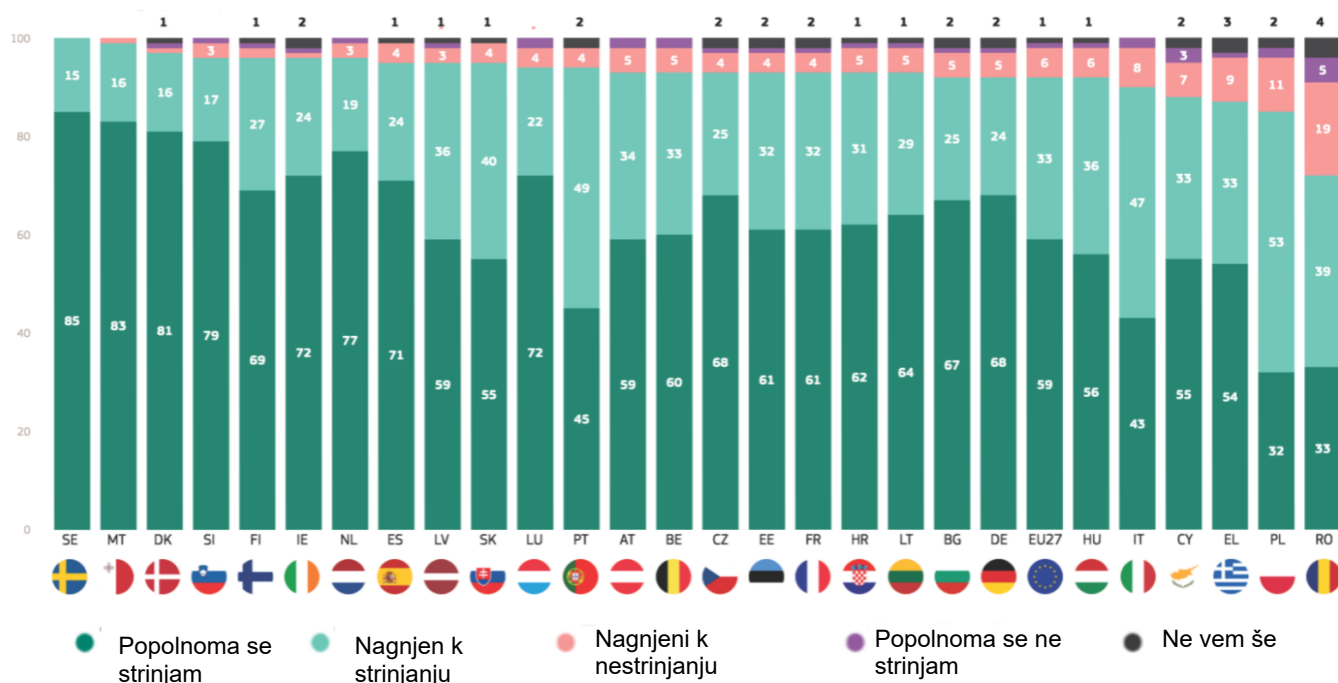

- Popolnoma se strinjam
- Nagnjen k strinjanju
- Nagnjeni k nestrinjanju
- Popolnoma se ne strinjam
- Ne vem še

12 QB4. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s stroški čiščenja onesnaževanja? 1. Javni organi bi morali plačati stroške čiščenja onesnaženja, 2. Podjetja bi morala plačati stroške čiščenja svojega onesnaženja

V vseh 27 državah članicah več kot sedem od desetih anketirancev meni, da bi morala podjetja plačati stroške čiščenja svojega onesnaževanja, pri čemer deleži segajo od 100 % na Švedskem in 99 % na Danskem do 72 % v Romuniji, 85 % na Poljskem, 87 % v Grčiji in 88 % na Cipru.

QB4.2. Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s stroški čiščenja onesnaževanja – podjetja bi morala plačati stroške čiščenja svojega onesnaževanja (v %)

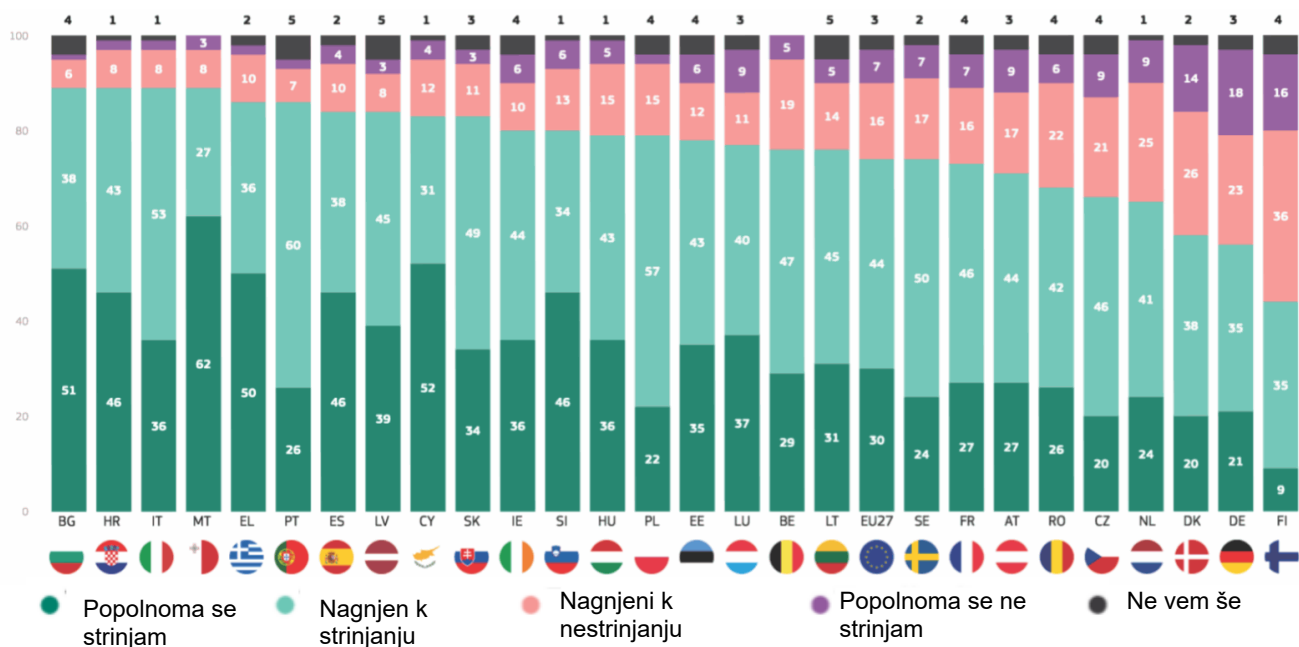

V osmih državah članicah se s to zamisljijo v celoti strinja več kot 70 % anketirancev, najbolj na Švedskem (85 %), Malti (83 %) in Danskem (81 %), medtem ko se s to zamisljijo v celoti strinja le 32 % na Poljskem in 33 % v Romuniji.

Delež anketirancev, ki se ne strinjajo, je največji v Romuniji (24 %). V nadaljnjih štirih državah članicah se vsaj desetina anketirancev ne strinja: Poljska (13 %), Grčija, Ciper in Italija (vsaka po 10 %)

V 26 državah članicah se večina anketirancev strinja z izjavo, da bi morali stroške čiščenja onesnaženja plačati javni organi. V tej skupini držav članic se deleži zelo razlikujejo. Najvišje so v Bolgariji, na Hrvaškem, v Italiji in na Malti (vse 89 %), najnižje pa v Nemčiji (56 %) in na Danskem (58 %). Na Finskem ima to mnenje manjšina vprašanih: 44 % vprašanih se s tem strinja, 52 % pa se jih s tem ne strinja.

QB4.1. Prosimo, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s čiščenjem onesnaženja – javni organi bi morali plačati stroške čiščenja onesnaženja (v %)

Delež anketirancev, ki se popolnoma strinjajo s to trditvijo, je zlasti visok na Malti (62 %) in Cipru (52 %), kjer se v celoti strinja več kot polovica anketirancev.

Po drugi strani pa se več kot tretjina anketirancev ne strinja s to trditvijo. Na Finskem se večina (52 %) s tem ne strinja, saj se s tem ne strinja 41 % nemških, 40 % danskih in 34 % nizozemskih anketirancev.

Analiza sociodemografskih podatkov kaže naslednje:

Mlajši anketiranci pogosteje menijo, da bi morali stroške čiščenja onesnaženja plačati javni organi (80 %) v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami (70–76 %). Tudi pri študentih (78 %) in gospodinjah (76 %) je verjetnost, da bodo to storili, večja kot pri drugih poklicnih skupinah. Enak vzorec velja za tiste, ki živijo v velikih mestih (78 %), zlasti v primerjavi s tistimi, ki živijo v podeželskih vaseh (71 %). S to izjavo se strinjajo tudi tisti, ki imajo pozitivno mnenje o EU (77 %), in tisti, ki imajo negativno mnenje (67 %).

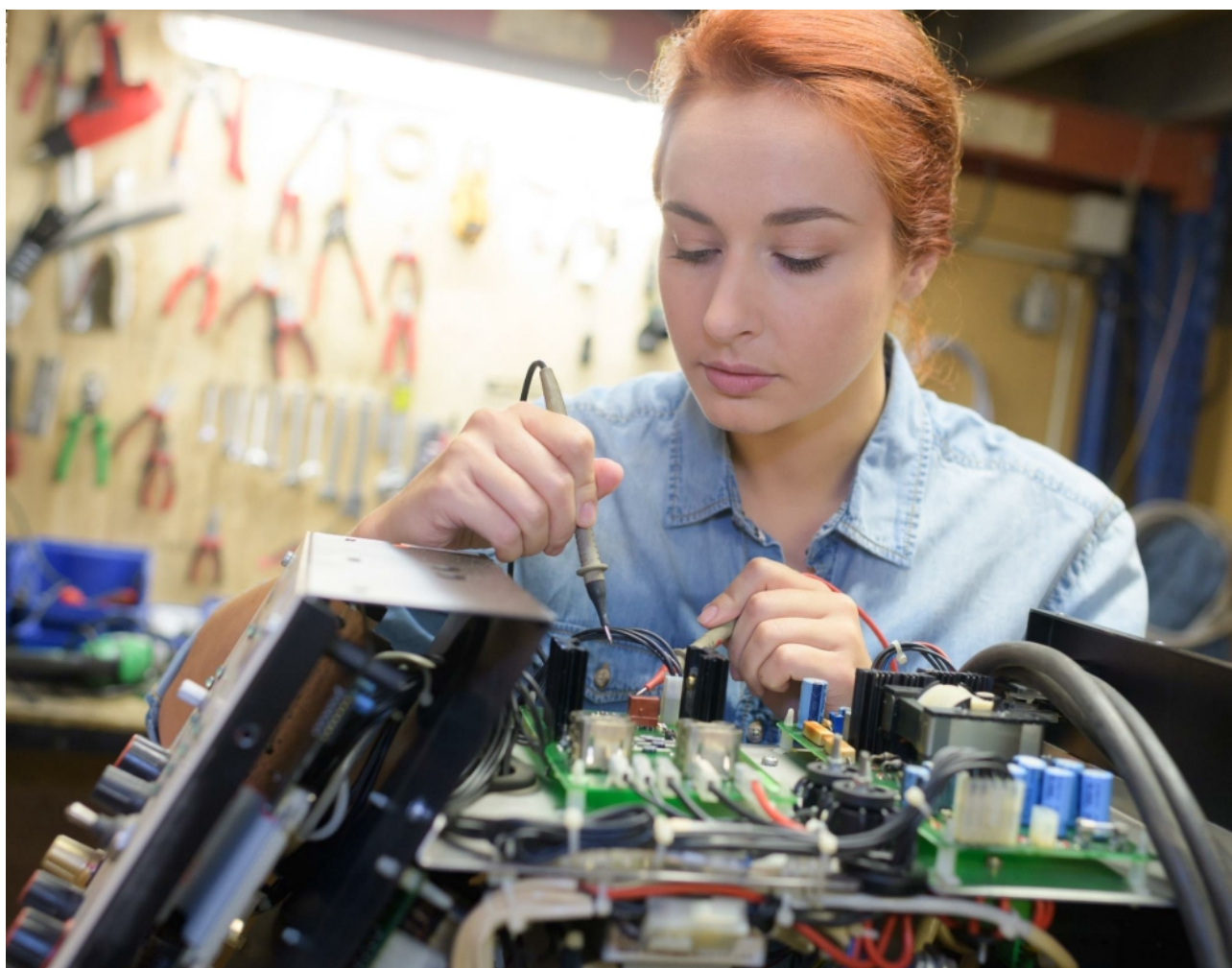
Vzorci odgovorov so še bolj dosledni, ko gre za odgovornost podjetij. Največje razlike so med anketiranci, ki imajo pozitivno podobo EU, in tistimi, ki je nimajo. 95 % anketirancev meni, da bi morala podjetja plačati stroške čiščenja svojega onesnaževanja, medtem ko to počne le 87 % anketirancev z negativno podobo.

VB4.1 Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s stroški čiščenja onesnaženja Javni organi bi morali plačati stroške čiščenja onesnaženja (% - EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	74	23	3
Spol			
človek	71	26	3
ženska	76	21	3
Starost			
15–24	80	17	3
25–39	76	22	2
40–54	74	24	2
55+	70	26	4
Izobraževanje (konec)			
15–	73	22	5
16–19	76	21	3
20+	70	28	2
Še vedno študiram	79	18	3
Družbeno-poklicna kategorija			
Samozaposlena oseba	76	22	2
Menedžerji	71	27	2
Druge bele ovrtnice	77	21	2
Fizični delavci	74	24	2
Hišne osebe	76	19	5
Brezposelni	76	20	4
Upokojeni	71	25	4
Študenti	78	19	3
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	71	26	3
Občasno	74	24	2
Skoraj nikoli/nikoli	78	19	3
Slika EU			
Pozitivno	77	21	2
Nevtralno	74	23	3
Negativno	67	30	3

QB4.2 Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami v zvezi s stroški čiščenja onesnaženja Podjetja bi morala plačati stroške čiščenja svojega onesnaženja (% - EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	92	7	1
Spol			
človek	92	7	1
ženska	91	7	2
Starost			
15–24	91	8	1
25–39	90	9	1
40–54	91	8	1
55+	92	6	2
Izobraževanje (konec)			
15–	89	8	3
16–19	91	8	1
20+	92	7	1
Še vedno študiram	94	5	1
Družbeno-poklicna kategorija			
Samozaposlena oseba	90	9	1
Menedžerji	93	6	1
Druge bele ovrtnice	92	7	1
Fizični delavci	90	9	1
Hišne osebe	90	8	2
Brezposelni	90	8	2
Upokojeni	92	6	2
Študenti	92	7	1
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	90	8	2
Občasno	92	7	1
Skoraj nikoli / nikoli	92	6	2
Slika EU			
Pozitivno	95	5	0
Nevtralno	89	9	2
Negativno	87	11	2

III. Zeleno in krožno gospodarstvo

Tretje poglavje se osredotoča na prizadevanja državljanov za zmanjšanje količine odpadkov, njihovo dojetje najbolj problematičnih vrst odpadkov in njihovo pripravljenost plačati več za trajnostne proizvode.

1. Ukrepi državljanov za zmanjšanje količine odpadkov

Več kot polovica Evropejcev bi razmislila o pravilnem sortiranju odpadkov ali uporabi embalaže za večkratno uporabo za zmanjšanje količine odpadkov.

Na vprašanje, kaj bi anketiranci osebno storili za zmanjšanje količine odpadkov,¹³ jih je večina navedla, da bi svoje odpadke pravilno sortirali za recikliranje. Sledi uporaba embalaže za večkratno uporabo in predvsem nakup izdelkov, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno. Zadnji pride predvsem z nakupom izdelkov v recikliranih embalažah.

QB6. Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov? Izberite vse možnosti, ki veljajo za vas. (MOŽNI MNOŽIČNI ODGOVORI) (EU27) (%)

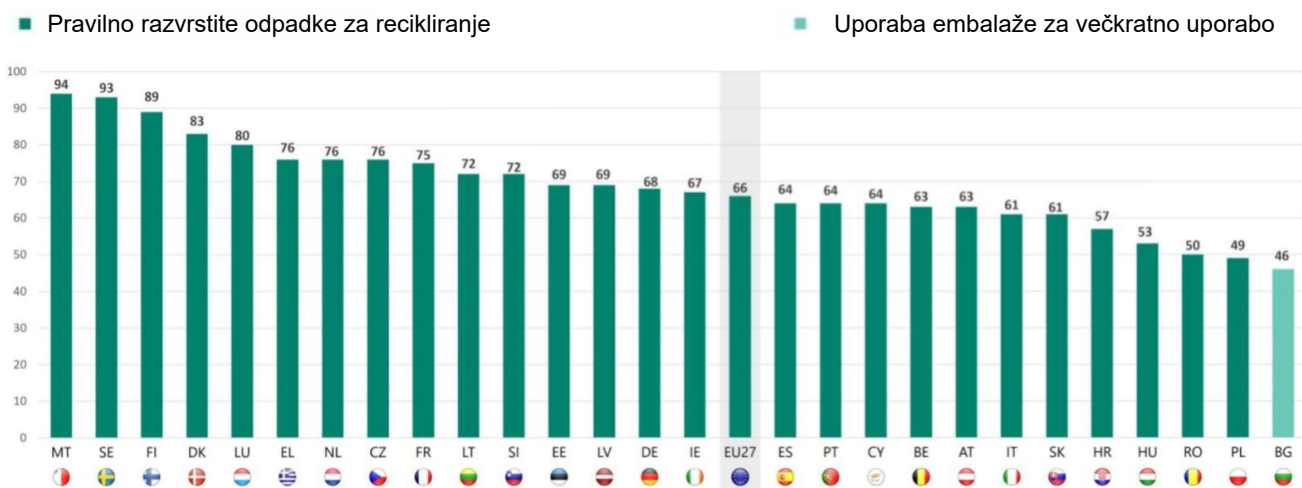

13 QB6. Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov?

„Pravilno sortiranje odpadkov“ je najpogosteje izbran ukrep v 26 državah članicah. Najbolj je bila izbrana na Malti (94 %) in Švedskem (93 %), kjer je več kot devet od desetih anketirancev navedlo, da bi razmislili o pravilnem sortiranju svojih odpadkov. Deleži so najnižji v Bolgariji (40 %), kjer je ta ukrep na drugem mestu.

„Uporaba embalaže za večkratno uporabo“ je na drugem mestu na ravni EU in na prvem mestu v Bolgariji (46 %). V vseh drugih državah članicah je ta postavka na drugem ali tretjem mestu. Deleži so zlasti visoki na Švedskem (82 %) in Malti (74 %).

QB6. Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov? Izberite vse možnosti, ki veljajo za vas. (MOŽNI POGODBENI ODGOVORI) (%) – najpogosteje omenjeni odgovor po državah)

Na drugem ali tretjem mestu v 23 državah članicah, vključno s Švedsko (81 %), kjer so omembe največje, je „predvsem nakup izdelkov, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno“. Na Cipru (28 %), Portugalskem (29 %), Malti (33 %) in v Litvi (34 %) ta postavka ni med prvimi tremi.

„Prednostni nakup izdelkov v recikliranih embalažah“ je na drugem mestu v Italiji (40 %) in tretji najpogosteje izbrani ukrep v šestih državah članicah, vključno z Grčijo (53 %). Omeniti je treba, da ima Švedska (71 %) največji delež anketirancev, ki omenjajo to postavko, čeprav to vprašanje ni med prvimi tremi v državi.

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da so vzorci odgovorov v veliki meri skladni med različnimi sociodemografskimi skupinami.

Nekaj manjših razlik je mogoče opaziti pri tistih, ki so ostali v rednem izobraževanju do 20. leta ali več.

Ta skupina sistematično pogosteje omenja vse posamezne ukrepe za zmanjšanje količine odpadkov. Enak vzorec velja za vodstvene delavce, v manjši meri pa tudi za samozaposlene in študente. Na primer, 55 % vodstvenih delavcev pravi, da „v glavnem kupujejo izdelke, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno“, v primerjavi s 43 % gospodinj in gospodinj.

Anketiranci, ki živijo v velikih mestih, prav tako pogosteje omenjajo vse štiri ukrepe kot tisti, ki živijo na podeželju. Na primer, 57 % tistih, ki živijo na mestnih območjih, omenja „embalažo za večkratno uporabo“, v primerjavi z 49 % tistih, ki živijo na podeželju.

QB6 Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov? Izberite vse možnosti, ki veljajo za vas. (MOŽNI MNOŽIČNI ODGOVORI) (% – EU)

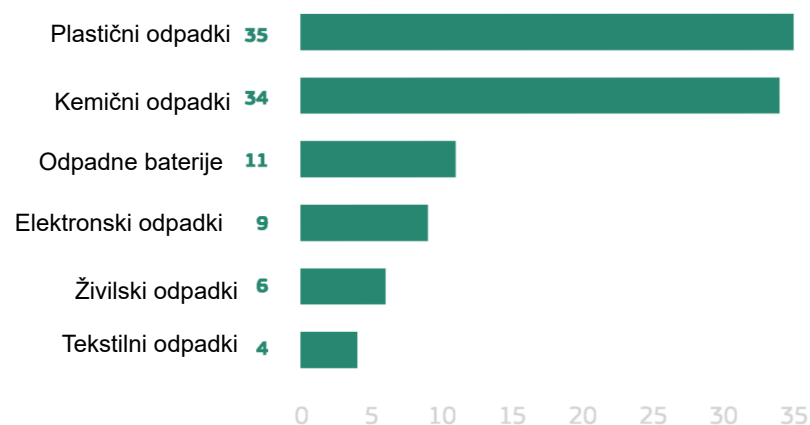
	Pravilno razvrstite odpadke	Uporaba embalaže za večkratno uporabo	Kupujte predvsem izdelke, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno	Kupujte predvsem izdelke v recikliranih embalažah
EU-27	66	52	49	41
Izobraževanje (konec)				
15–	64	45	41	35
16–19	64	47	47	39
20+	69	58	56	45
Še vedno študiram	65	59	49	49
Družbeno-poklicna kategorija				
Samozaposlena oseba	64	52	52	44
Menedžerji	67	55	55	47
Druge bele ovratnice	65	54	51	43
Fizični delavci	64	49	47	38
Hišne osebe	64	41	43	35
Brezposelni	67	50	49	35
Upokojeni	68	50	49	40
Študenti	65	58	48	47
Subjektivna urbanizacija				
Podeželska vas	63	49	47	38
Majhno / srednje veliko mesto	67	50	47	40
Veliko mesto	67	57	54	46

2. Najbolj problematične vrste odpadkov

Evropejci menijo, da so plastični in kemični odpadki najbolj problematične vrste odpadkov v njihovi državi.

Na vprašanje, katera vrsta odpadkov velja za najbolj problematično, so anketiranci iz EU najpogosteje izbrali plastične in kemične odpadke (35 % oziroma 34 %). Druge vrste odpadkov močno zaostajajo, sledijo odpadki iz baterij (11 %), sledijo elektronski odpadki (9 %), živilski odpadki (6 %) in tekstilni odpadki (4 %).

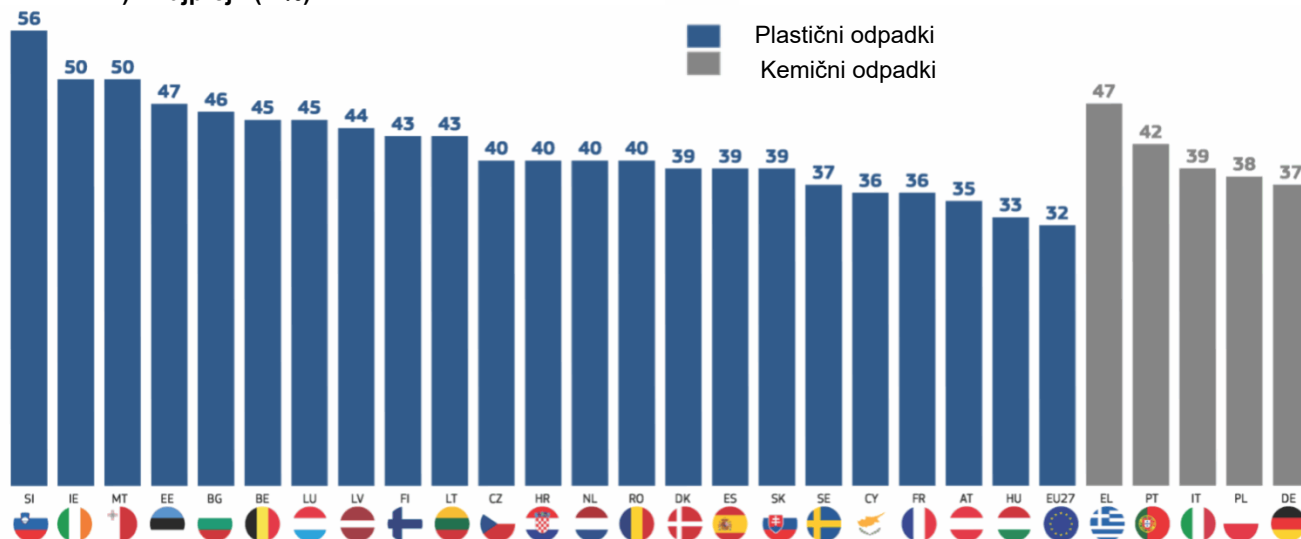
vprašanje 87a Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? (EU-27) (v %)

V 22 državah članicah plastični odpadki veljajo za najbolj problematično vrsto odpadkov v njihovih državah. To zlasti velja za Slovenijo (56 %), Irsko (50 %) in Malto (50 %).

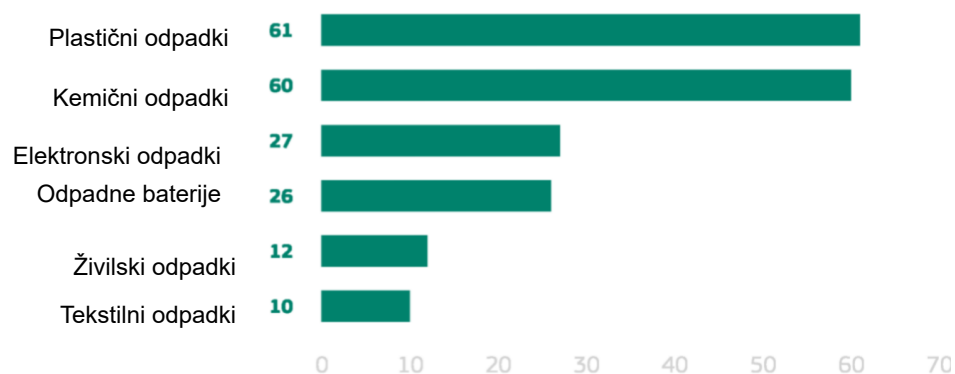
Tako kot drugih pet držav članic so tudi te menile, da so kemični odpadki najbolj problematični. To zlasti velja za Grčijo (47 %), Portugalsko (42 %) in Italijo (37 %).

QB7a. Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? (v %)

Pri ocenjevanju najbolj problematičnih vrst odpadkov v svoji državi,¹⁴ko so anketiranci pozvani, naj navedejo dve vrsti, 61 % Evropejcev uvršča plastične odpadke med najbolj ali drugo najbolj problematično vrsto. Temu tesno sledijo kemični odpadki (60 %). Daleč za njima so elektronski odpadki, ki jih je izbralo 27 % anketirancev, sledijo pa jim odpadki iz baterij (26 %). Približno desetina anketirancev je navedla odpadno hrano (12 %) in tekstilne odpadke (10 %).

QB7T. Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematično v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? In potem? (EU-27) (v %)

¹⁴ QB7. Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? In potem?

Plastični odpadki so na prvem mestu na ravni EU in so najpogosteje omenjeni v 20 državah članicah, zlasti v Sloveniji (75 %), na Irskem (74 %) in v Belgiji (71 %), kjer jih je izbralo več kot sedem od desetih anketirancev. Na Švedskem (59 %) si deli prvo mesto s kemičnimi odpadki. Plastični odpadki so na drugem mestu v preostalih sedmih državah članicah.

Kemični odpadki so na drugem mestu na ravni EU, vendar so na prvem mestu v osmih državah članicah, zlasti v Grčiji (73 %), kjer so deleži največji. Na drugem mestu je v 18 državah članicah, od katerih je najvišja Španija (64 %). Na tretjem mestu je v eni državi članici, na Irskem, kjer jo skoraj tretjina (32 %) šteje za najpomembnejšo vrsto odpadkov v svoji državi.

Elektronski odpadki so na ravni EU na tretjem mestu, na Švedskem pa na drugem mestu (31 %). Elektronski odpadki so tretja najpogosteje omenjena vrsta odpadkov v 15 državah članicah. V preostalih 11 državah članicah se ne uvršča med prve tri.

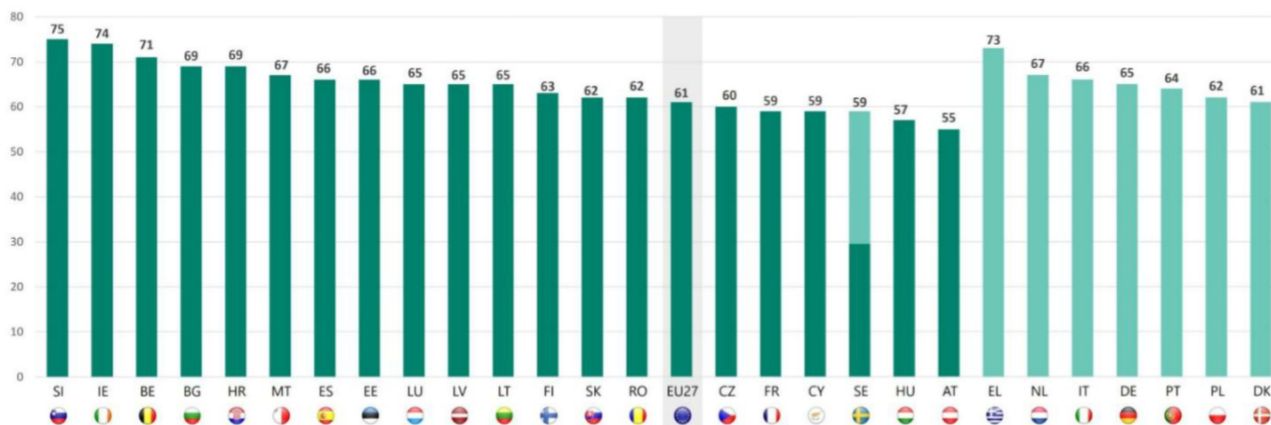
Odpadne baterije so tretja najpogosteje omenjena vrsta odpadkov v devetih državah članicah, vključno s Ciprom (51 %), kjer so deleži največji. V preostalih 18 državah članicah se ne uvršča med prve tri. Na drugi strani lestvice le 12 % anketirancev omenja to vrsto odpadkov na Irskem.

Živilski odpadki so na drugem mestu na Irskem (38 %), kjer so deleži največji, na tretjem mestu pa so v Romuniji (31 %) in Bolgariji (22 %). V preostalih 24 državah članicah se ne uvršča med prve tri. V šestih državah članicah je živilske odpadke omenila manj kot desetina anketirancev, pri čemer je bil najmanjši delež v Grčiji (6 %).

Tekstilni odpadki se v nobeni državi članici ne uvrščajo med prve tri. Deleži so največji na Finskem (21 %), kjer več kot petina anketirancev meni, da je ta vrsta odpadkov najbolj problematična v njihovi državi. Najnižji delež anketirancev je v Grčiji (3 %), na Cipru (4 %), v Nemčiji (4 %) in na Madžarskem (5 %).

QB7T. Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? In potem? (% – najpogosteje omenjeni odgovor po državah)

■ Plastični odpadki ■ Kemični odpadki

Analiza sociodemografskih podatkov ne kaže pomembnih razlik glede na spol. Vendar anketiranci, starejši od 55 let, pogosteje omenjajo „kemične odpadke“ (63 %) kot druge starostne skupine (56–59 %). Enako velja za tiste, ki so predčasno opustili redno izobraževanje (64 % v primerjavi z 59 %–61 %). Upokojeni (63 %) in samozaposleni (63 %) pogosteje kot druge poklicne kategorije omenjajo kemične odpadke.

Tisti, ki živijo na podeželju, pogosteje omenjajo „odpadke iz baterij“ in „kemične odpadke“ kot tisti, ki živijo v velikih mestih (28 % oziroma 62 % v primerjavi z 22 % oziroma 59 %).

QB7T Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? In potem?

	Plastični odpadki	Kemični odpadki	Elektronski odpadki	Odpadne baterije	Živilski odpadki	Tekstilni odpadki
EU-27	61	60	27	26	12	10
Starost						
15–24	63	56	28	24	15	10
25–39	59	59	27	26	14	11
40–54	61	59	27	27	12	10
55+	62	63	26	26	10	8
Izobraževanje (konec)						
15–	60	64	24	29	11	6
16–19	62	61	25	27	12	9
20+	61	59	29	25	12	11
Še vedno študiram	61	58	30	24	13	11
Družbeno-poklicna kategorija						
Samozaposlena oseba	62	63	24	25	11	11
Menedžerji	60	59	29	26	12	11
Druge bele ovratnice	60	59	27	27	13	11
Fizični delavci	60	60	26	28	14	9
Hišne osebe	63	63	24	26	10	9
Brezposelni	63	54	26	28	12	10
Upokojeni	63	63	26	25	10	8
Študenti	61	56	30	24	14	11
Subjektivna urbanizacija						
Podeželska vas	61	62	26	28	11	9
Majhno / srednje veliko mesto	61	60	27	28	11	10
Veliko mesto	63	59	29	22	14	10

3. Pripravljenost plačati več za trajnostne izdelke

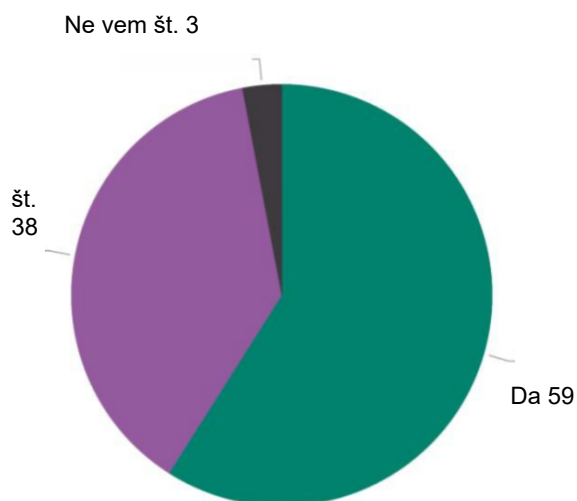
Skoraj šest od desetih anketirancev je pripravljenih plačati več za trajnostne izdelke.

Na vprašanje, ali so Evropejci pripravljeni plačati več za trajnostne izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali so proizvedeni na okoljsko trajnosten način,¹⁵ je skoraj šest od desetih anketirancev odgovorilo z „da“ (59 %). Skoraj štirje od desetih anketirancev so odgovorili z „ne“ (38 %), 3 % pa z „ne vem“.

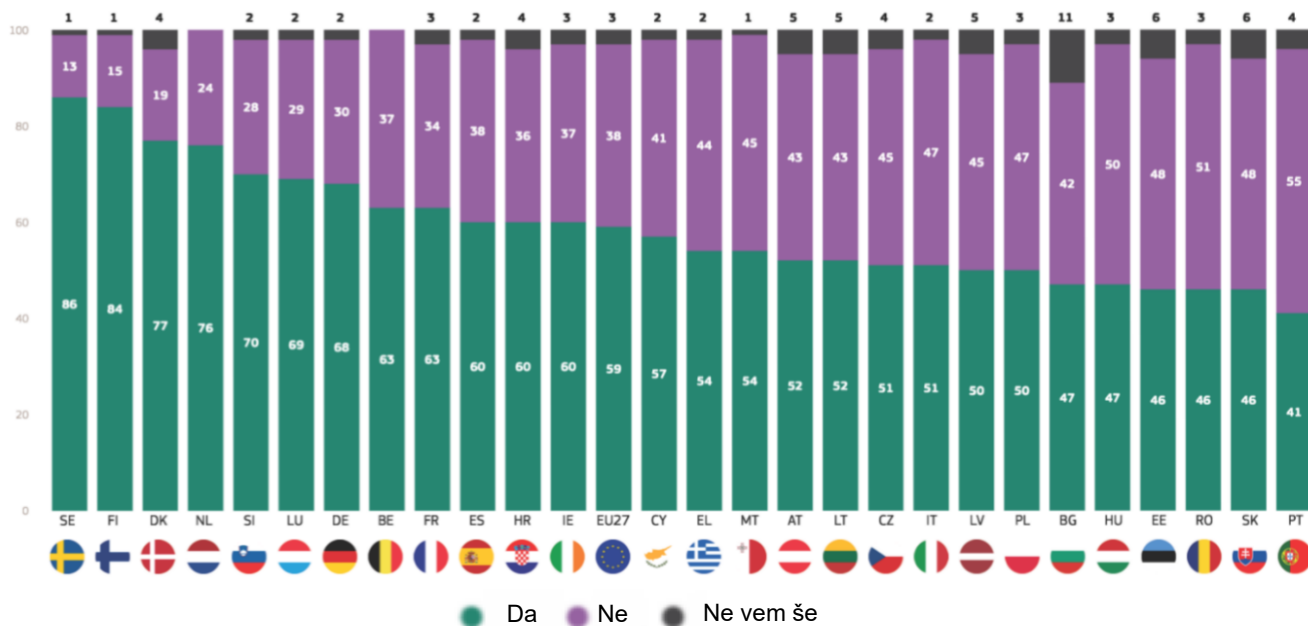
V 22 državah članicah bi večina anketirancev pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, privolila v plačilo več za izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali so proizvedeni na okoljsko trajnosten način. Vendar se znotraj te skupine držav članic deleži zelo razlikujejo, in sicer od 86 % na Švedskem in 84 % na Finskem do 47 % v Bolgariji.

Nasprotno, v petih državah članicah več anketirancev ne bi bilo pripravljenih plačati več, kot bi bilo pripravljenih plačati več – večina na Portugalskem (55 % v Romuniji (51 %) in na Madžarskem).

QB8. Ali bi bili pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, pripravljeni plačati več za izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali so proizvedeni na okoljsko trajnosten način? (EU-27) (v %)

QB8. Ali bi bili pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, pripravljeni plačati več za izdelke, ki jih je lažje popraviti ter jih je mogoče reciklirati in/ali proizvesti na okoljsko trajnosten način? (v %)

15 QB8. Ali bi bili pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, pripravljeni plačati več za izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali proizvesti na okoljsko trajnosten način?

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Analiza sociodemografskih podatkov kaže le zelo majhne razlike glede na spol in starost. Vendar je pri tistih, ki so ostali najdlje v rednem izobraževanju, večja verjetnost, da bodo plačali več za trajnostne izdelke (69 %) kot pri tistih, ki so prekinili redno izobraževanje pri starosti 15 let ali prej (47 %). Enak vzorec velja za vodstvene delavce (67 %), zlasti v primerjavi z gospodinjski (47 %) in brezposelnimi (49 %).

Tisti, ki skoraj nikoli ali nikoli nimajo težav pri plačevanju računov (65 %), so tudi bolj verjetno, da bodo to rekli, kot tisti, ki imajo večino časa takšne težave (41 %). Znatne razlike v vzorcih odgovorov je mogoče opaziti tudi pri tistih, ki menijo, da so višji družbeni razred (79 %), pri čemer jih skoraj osem od desetih vprašanih navaja 50, v primerjavi s tistimi, ki menijo, da so delavski razred (50 %).

QB8 Ali bi bili pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, pripravljeni plačati več za izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali so proizvedeni na okoljsko trajnosten način? (% – EU)

	Da	Ne	Ne vem še
EU-27	59	38	3
Spol			
človek	59	38	3
ženska	60	38	2
Starost			
15–24	61	37	2
25–39	60	37	3
40–54	59	39	2
55+	59	38	3
Izobraževanje (konec)			
15–	47	50	3
16–19	55	42	3
20+	69	29	2
Še vedno študiram	66	31	3
Družbeno-poklicna kategorija			
Samozaposlena oseba	61	37	2
Menedžerji	67	31	2
Druge bele ovratnice	61	36	3
Fizični delavci	55	42	3
Hišne osebe	47	51	2
Brezposelni	49	47	4
Upokojeni	60	37	3
Študenti	64	33	3
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	41	56	3
Občasno	51	46	3
Skoraj nikoli / nikoli	65	33	2
Razmislite o pripadnosti			
delavski razred	50	46	4
nižji srednji razred	58	39	3
Srednji razred	62	36	2
Zgornji srednji razred	73	26	1
Zgornji razred	79	21	0

IV. Nevarne kemikalije

Četrto poglavje se osredotoča na dojetanje prizadevanj Evropske unije pri varovanju okolja in zdravja ljudi pred nevarnimi kemikalijami. Nato se poglobi v zaskrbljenost glede nevarnih kemikalij v zvezi z okoljem, zdravjem in odločitvami o nakupu. Poleg tega poroča o seznanjenosti s per- in polifluoroalkilnimi snovmi po lastnem poročanju ter s tem povezanih pomislekih glede okolja in zdravja ljudi.

1. Varstvo okolja EU pred nevarnimi kemikalijami

Več kot polovica Evropejcev meni, da je dejanska raven varovanja zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami prenizka in bi jo bilo treba povečati.

Večina (52 %) Evropejcev meni, da je sedanja raven varstva okolja in zdravja ljudi pred nevarnimi kemikalijami v EU prenizka in bi jo bilo treba povečati.¹⁶ Več kot tretjina (35 %) jih meni, da je sedanja raven varstva na pravi ravni, 6 % pa jih meni, da je previsoka in bi jo bilo treba znižati. Omeniti je treba, da delež anketirancev, ki odgovorijo „ne vem“, presega raven anketirancev, ki menijo, da je raven varstva previsoka.

QB9. Ali menite, da je sedanja raven varstva v EU za varovanje zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ... (EU-27) (v %)

16 QB9. Ali menite, da je za zaščito zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami sedanja raven varstva v EU ...?

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

V 21 državah članicah večina meni, da je sedanja zaščita zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami v EU prenizka in bi jo bilo treba povečati.

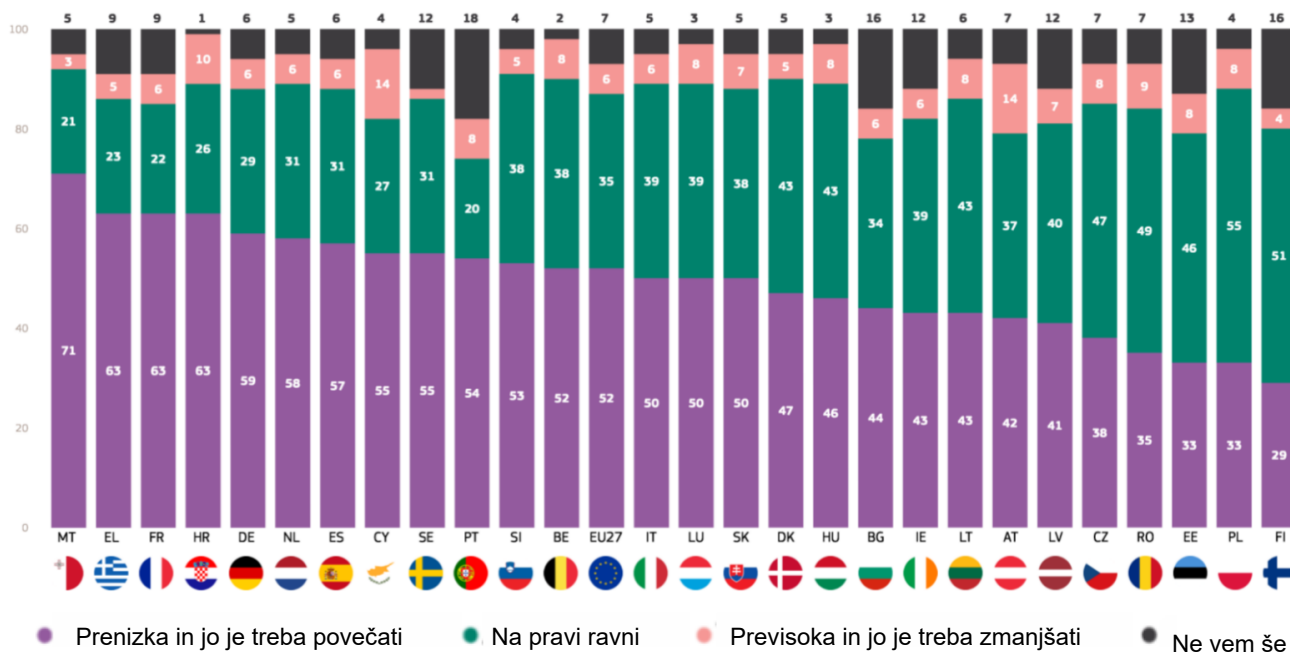
Vendar se deleži znotraj te skupine zelo razlikujejo, in sicer od 71 % na Malti in 63 % v Grčiji do 41 % v Latviji (v primerjavi s 40 % na pravi ravni) in 42 % v Avstriji (v primerjavi s 37 % na pravi ravni).

V dveh državah članicah, in sicer na Poljskem (55 %) in Finskem (51 %), večina anketirancev meni, da je sedanja

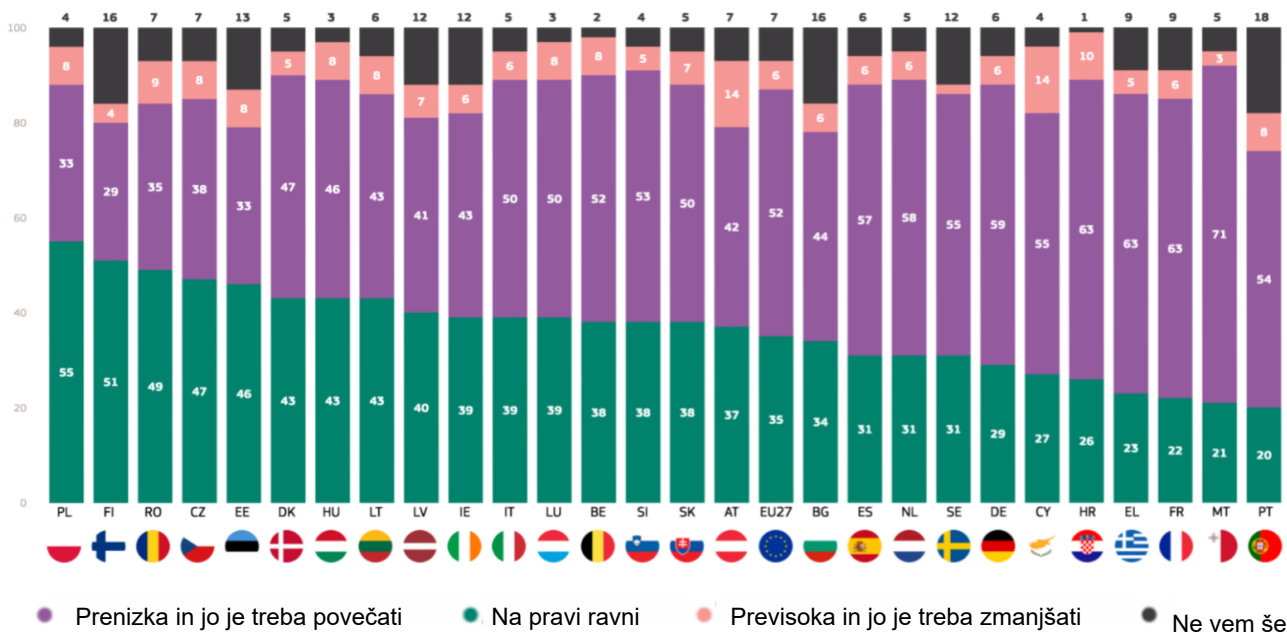
sicer v Romuniji (49 %), na Češkem (47 %) in v Estoniji (46 %), več anketirancev meni, da gre za prav in ne za prenizko raven, vendar nobena od njih ne dosega večine.

Mnenja so v Litvi enakomerno razdeljena: 43 % „na pravi ravni“ v primerjavi s 43 % „prenizko in bi ga bilo treba povečati“.

QB9. Ali menite, da je sedanja raven varstva v EU za varovanje zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ... (v %)

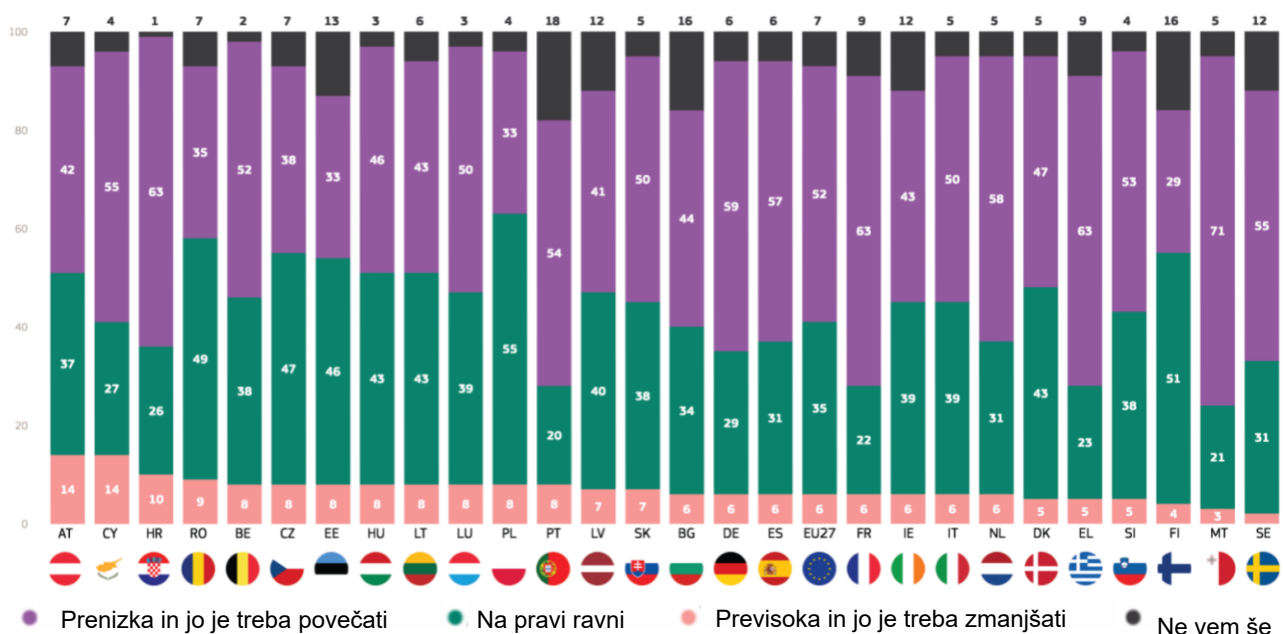
QB9. Ali menite, da je sedanja raven varstva v EU za varovanje zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ... (v %)

raven varstva ustreza. V drugih treh državah članicah, in

V Avstriji, na Cipru (vsak 14 %) in Hrvaškem (10 %) vsaj vsak deseti anketiraneec meni, da je sedanja raven varstva previsoka in bi jo bilo treba znižati. Nazadnje je treba omeniti, da na Portugalskem (18 %), Finskem, v Bolgariji (vsaka 16 %), Estoniji (13 %), Latviji, na Irskem in Švedskem (vsaka 12 %) več kot vsak deseti anketiraneec pravi, da ne ve.

QB9. Ali menite, da je sedanja raven varstva v EU za varovanje zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ... (v %)

Analiza sociodemografskih podatkov kaže dosledne vzorce odgovorov v različnih kategorijah. Kljub temu starejši anketiranci pogosteje menijo, da je varovanje zdravja ljudi pred nevarnimi kemikalijami prenizko. 55 % oseb, starejših od 55 let, pravi 50, v primerjavi z 48 % mlajših anketirancev. Nezaposleni izstopajo z manjšim deležem, ki se strinja s to trditvijo (46 % v primerjavi z 51 %–56 % v drugih poklicnih skupinah).

QB9 Ali menite, da je sedanja raven varstva v EU za varovanje zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ... (% – EU)

	Prenizka in jo je treba povečati	Na pravi ravni	Previsoka je treba zmanjšati	Ne vem še
EU-27	52	35	6	7
Starost				
15–24	48	39	7	6
25–39	50	33	7	5
40–54	53	35	7	5
55+	55	31	5	9
Izobraževanje (konec)				
15–	52	30	5	13
16–19	52	34	8	6
20+	53	36	6	5
Še vedno študiram	51	37	6	6
Družbeno-poklicna kategorija				
Samozaposlen a oseba	53	34	8	5
Menedžerji	52	38	6	4
Druge bele ovratnice	51	38	6	5
Fizični delavci	51	36	7	6
Hišne osebe	55	29	8	8
Brezposelni	46	35	7	12
Upokojeni	55	30	6	9
Študenti	51	37	7	5

2. Pomisleki glede nevarnih kemikalij

Več kot osem od desetih Evropejcev je zaskrbljenih zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na njihovo zdravje in okolje.¹⁷

Velika večina vprašanih (84 %) pravi, da so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na njihovo zdravje; 41 % se jih popolnoma strinja, 43 % pa se jih strinja. Majhen delež (15 %) jih pravi, da niso zaskrbljeni.

V primerjavi s prejšnjo raziskavo, izvedeno leta 2019, se je delež anketirancev, ki so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na njihovo zdravje, nekoliko zmanjšal, in sicer za eno odstotno točko, medtem ko se je delež tistih, ki niso zaskrbljeni, povečal simetrično. Čeprav je splošna sprememba majhna, se na ravni podrobnosti delež tistih, ki se „popolnoma strinjajo“, zmanjša za štiri odstotne točke, delež tistih, ki se „splošno strinjajo“, pa se poveča za tri odstotne točke.

Enak delež Evropejcev (84 %) pravi, da so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakodnevnih proizvodih, na okolje, vključno z 39 %, ki se „povsem strinjajo“, da so zaskrbljeni. Še enkrat, 15% anketirancev

Od leta 2019 se je delež anketirancev, ki jih skrbi vpliv škodljivih kemikalij v vsakdanjih izdelkih na okolje, močno zmanjšal, in sicer za šest odstotnih točk, medtem ko se je delež tistih, ki jih ne skrbi, povečal simetrično. Natančneje, delež tistih, ki se „v celoti strinjajo“ s tem, da so zaskrbljeni, se je zmanjšal za devet odstotnih točk, delež tistih, ki se „nagnejo k temu“, da so zaskrbljeni, pa se je povečal za tri odstotne točke. Posledično so se pri obeh postavkah okrepili zmerni vzorci odgovorov, medtem ko so se bolj polarizirani vzorci odgovorov zmanjšali.

Skoraj tri četrtine (72 %) Evropejcev navaja, da pri nakupih upoštevajo kemijsko varnost proizvodov, vključno s 26 %, ki se „v celoti strinjajo“ s to izjavo, in 46 %, ki se „navadno strinjajo“. Nekaj več kot četrtina anketirancev (27 %) se ne strinja, vključno s 6 %, ki se „popolnoma ne strinja“.

QB10. Naslednje izjave se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in detergenti za čiščenje. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami. {EU27} (v %)

Skrbi vas vpliv škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakdanjih izdelkih, na okolje

Zaskrbljeni ste zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na vaše zdravje

Pri nakupu upoštevate kemijsko varnost izdelkov

● Popolnoma se strinjam   ● Nagnjen k strinjanju   ● Nagnjeni k nestrinjanju   ● Popolnoma se ne strinjam   ● Ne vem še

pravi, da jih ne skrbi.

¹⁷ QB10. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z vsako od naslednjih trditev: 1. ste zaskrbljeni zaradi vpliva kemikalij, prisotnih v vsakodnevnih izdelkih, na okolje; 2. ste zaskrbljeni zaradi vpliva kemikalij, prisotnih v vsakodnevnih izdelkih, na vaše zdravje; 3. Pri nakupu upoštevate kemijsko varnost izdelkov.

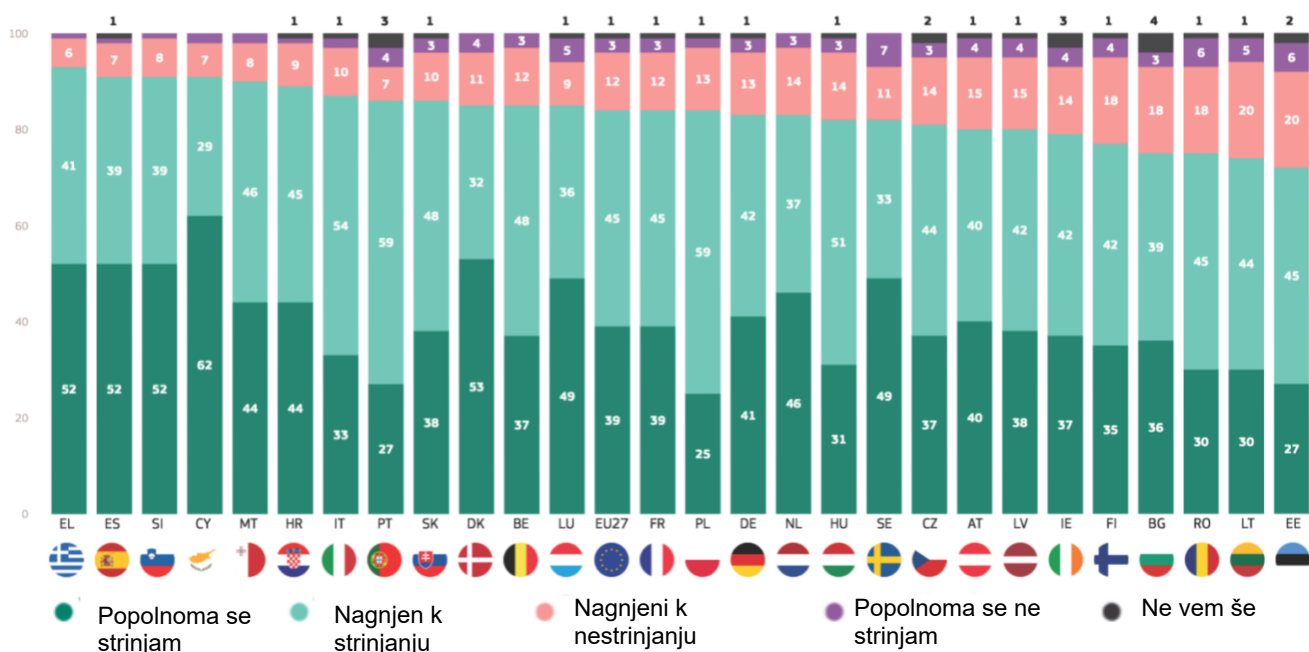
a) Zaskrbljenost zaradi vpliva škodljivih kemikalij na okolje

V vseh 27 državah članicah je več kot sedem od desetih anketirancev navedlo, da so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakdanjih izdelkih na okolje. Delež se gibljejo od 93 % v Grčiji in 91 % v Španiji, Sloveniji in na Cipru, kjer so najvišji, do 72 % v Estoniji in 74 % v Litvi, kjer so najnižji. V petih državah članicah se več kot polovica anketirancev „v celoti strinja“ z izjavo, zlasti na Cipru (62 %).

Nasprotno pa se v petih državah članicah s to trditvijo ne strinja vsaj petina anketirancev, zlasti v Estoniji (26 %) in Litvi (25 %). Čeprav je delež anketirancev, ki so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakdanjih izdelkih na okolje, na splošno zelo visok, se je od leta 2019 zmanjšal v vseh 27 državah članicah.

Zmanjšanje presega deset odstotnih točk v šestih državah članicah, in sicer v Estoniji (72 %, -13), Bolgariji (75 %, -12), na Portugalskem (86 %, -11), v Luksemburgu (85 %, -10), Latviji (80 %, -10) in na Irskem (79 %, 10).

QB10.2. Naslednje trditve se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in detergenti za čiščenje. Povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami: Skrbi vas vpliv škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakdanjih izdelkih, na okolje (%)

b) Zaskrbljenost zaradi vpliva škodljivih kemikalij na zdravje

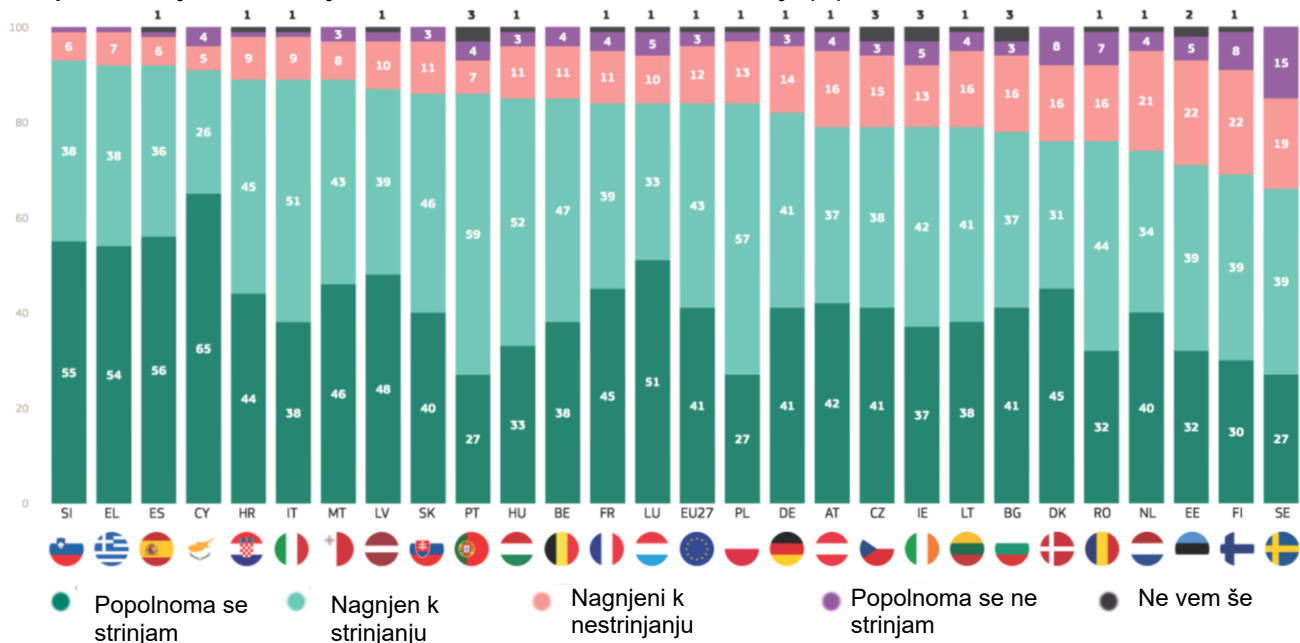
V vseh 27 državah članicah sta vsaj dve tretjini anketirancev navedli, da so zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevni izdelkih na njihovo zdravje. Deleži se gibljejo od 93 % v Sloveniji, 92 % v Grčiji in Španiji, kjer so najvišji, do 66 % na Švedskem in 69 % na Finskem, kjer je manj kot sedem od desetih anketirancev zaskrbljenih zaradi tega. V petih državah članicah se več kot polovica anketirancev „v celoti strinja“ z izjavo, zlasti na Cipru (65 %).

V nasprotju s tem se v osmih državah članicah vsaj petina anketirancev ne strinja s to trditvijo, vključno s 34 % na Švedskem.

Od leta 2019 se je delež anketirancev, ki jih skrbi vpliv škodljivih kemikalij v vsakodnevni izdelkih na njihovo zdravje, povečal v petih državah članicah, vključno z Nizozemsko (74 %, +3 odstotne točke), medtem ko so deleži ostali nespremenjeni v Italiji (89 %), Avstriji (79 %) in na Danskem (76 %).

Nasprotno so se deleži zmanjšali v preostalih 19 državah članicah, zlasti v Bolgariji (78 %, -12) in na Portugalskem (86 %, -10).

QB10.3. Naslednje trditve se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in detergenti za čiščenje. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami.: Zaskrbljeni ste zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevni izdelkih na vaše zdravje (%)

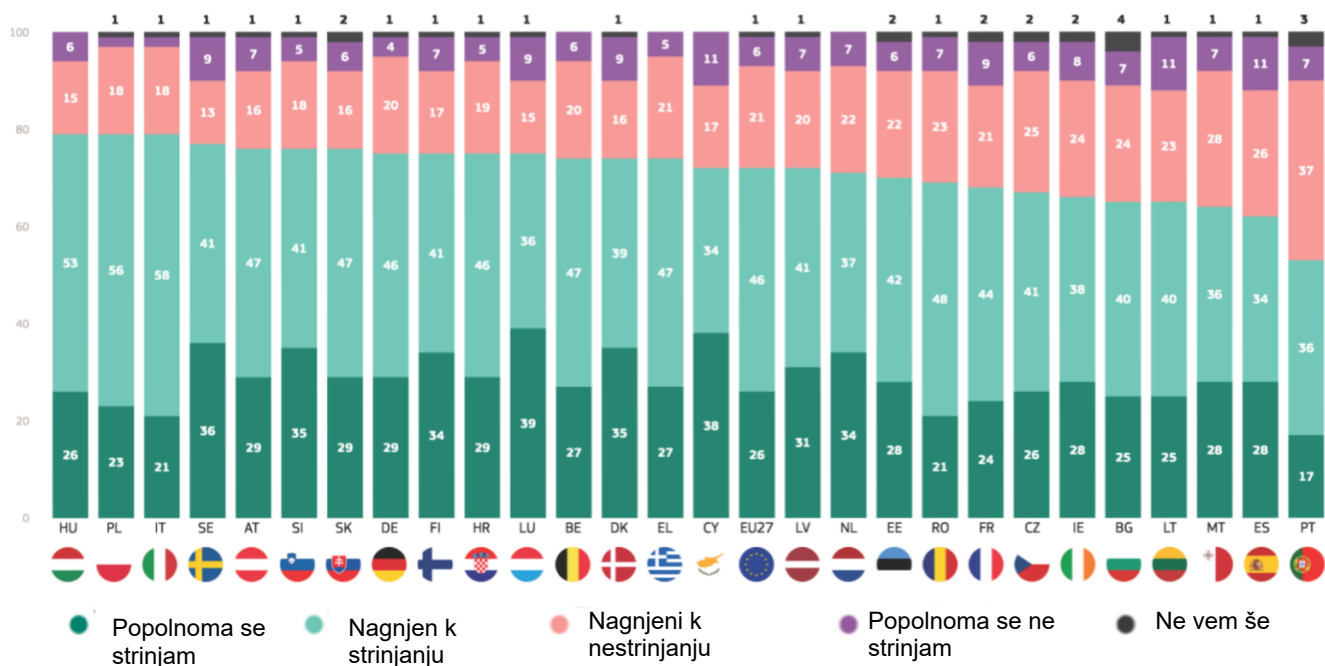

c) Obračunavanje kemijske varnosti izdelkov pri nakupih

V vseh 27 državah članicah se več kot polovica anketirancev strinja, da pri nakupih upoštevajo kemijsko varnost proizvodov. Deleži se gibljejo od 79 % na Madžarskem, Poljskem in v Italiji, kjer so najvišji, do 53 % na Portugalskem in 62 % v Španiji, kjer so najnižji. V osmih državah članicah se vsaj trije od desetih anketirancev „v celoti strinjajo“ z izjavo, zlasti v Luksemburgu (39 %) in na Cipru (38 %).

Nasprotno pa se vsaj trije od desetih anketirancev ne strinjajo v devetih državah članicah, zlasti na Portugalskem (44 %). Poleg tega se v Španiji, na Cipru in v Litvi več kot desetina anketirancev (vsak 11 %) popolnoma ne strinja z izjavo.

QB10.1. Naslednje trditve se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in detergenti za čiščenje. Prosimo, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami.: -Pri nakupih upoštevate kemijsko varnost izdelkov (%)

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da se starejši anketiranci in tisti, ki so ostali v rednem izobraževanju do 20. leta, bolj verjetno strinjajo z vsemi tremi izjavami kot njihovi kolegi. Na primer, 77 % tistih, ki so študirali najdlje, pri nakupih upošteva kemijsko varnost izdelkov, v primerjavi s 66 % tistih, ki so končali redno izobraževanje pri starosti 15 let ali prej.

Enak vzorec odgovorov velja za tiste, ki skoraj nikoli ali nikoli nimajo težav pri plačevanju računov. Na primer, 85 % jih pravi, da so zaskrbljeni zaradi vpliva kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na njihovo zdravje, v primerjavi z 80 % med tistimi, ki imajo takšne težave večino časa.

Za tiste, ki imajo pozitivno podobo EU, je tudi bolj verjetno, da se bodo sistematično strinjali z vsemi tremi izjavami, kot za tiste, ki imajo negativno podobo. 89 % jih je na primer zaskrbljenih zaradi vpliva škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakdanjih izdelkih, na okolje v primerjavi s 77 % tistih, ki imajo negativno podobo o EU.

QB10 Naslednje trditve se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in čistilna sredstva. Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami. (% – „Strinjam se“ skupaj)

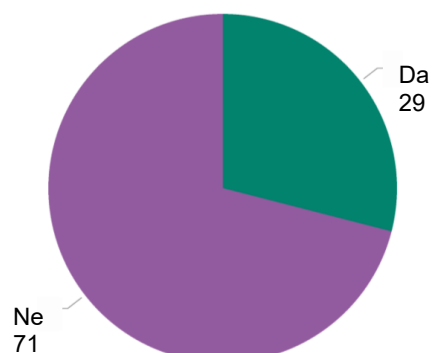
	Skrbi vas vpliv škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakdanjih izdelkih, na okolje	Zaskrbljeni ste zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakodnevnih izdelkih na vaše zdravje	Pri nakupu upošteвате kemijsko varnost izdelkov
EU-27	84	84	72
Spol			
človek	83	82	69
ženska	87	86	74
Izobraževanje (konec)			
15–	83	84	66
16–19	84	84	72
20+	87	84	77
Še vedno študiram	83	82	64
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	82	80	61
Občasno	82	83	70
Skoraj nikoli / nikoli	86	85	74
Slika EU			
Pozitivno	89	87	76
Nevtralno	83	82	70
Negativno	77	78	64

3. Znanje in pomisleki v zvezi s per- in polifluoroalkilnimi snovmi po lastnem poročanju

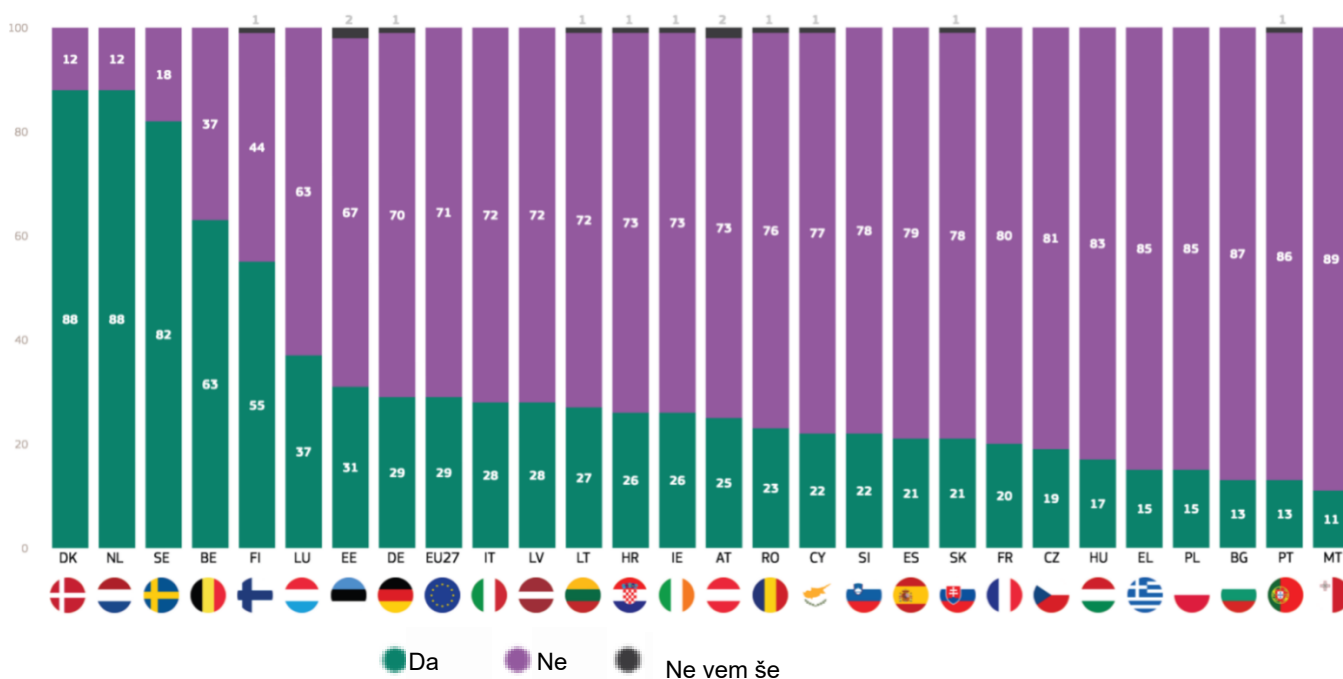
a) Znanje o per- in polifluoroalkilnih snoveh po lastnem poročanju

Pri merjenju poznavanja izraza PFAS (znanega tudi kot „večne kemikalije“)¹⁸ po lastnem poročanju 29 % Evropejcev pravi, da so ga slišali, 71 % pa ne.

QB11. Ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije"? (EU-27) (v %)

QB11. Ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije"? (v %)

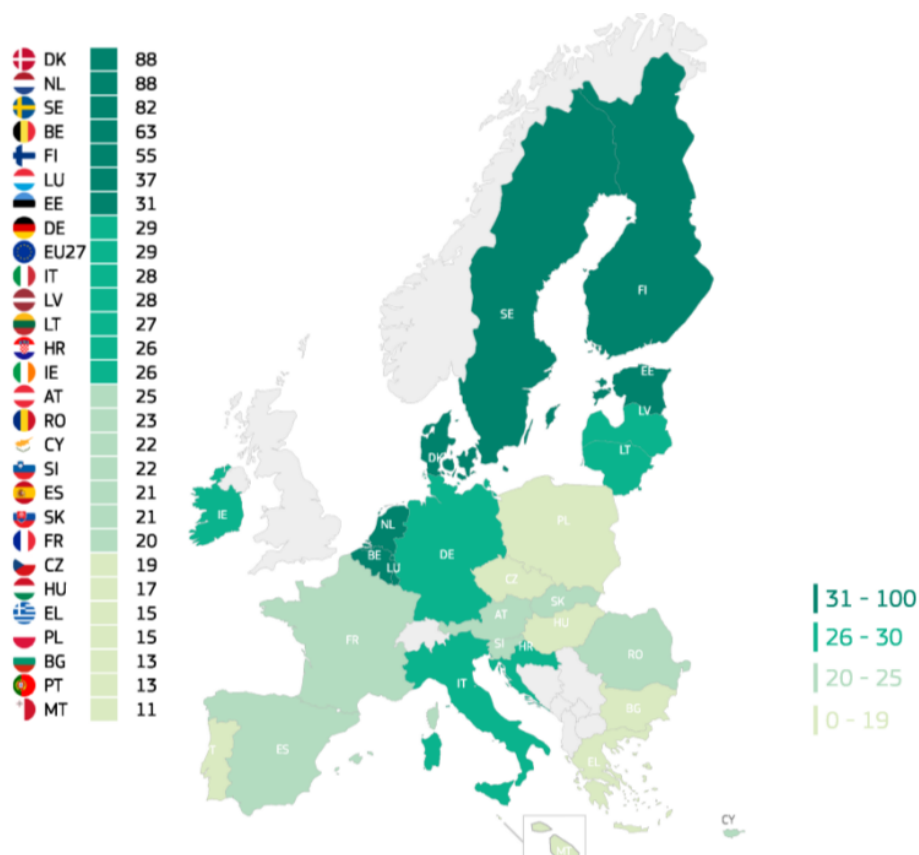
18 QB11. Ali ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot „večne kemikalije“?

Spodnji zemljevid prikazuje delež anketirancev v vsaki državi članici, ki so slišali za izraz PFAS.

Več kot polovica anketirancev v petih državah članicah je pred raziskavo slišala za PFAS – na Danskem, Nizozemskem (vsaka 88 %), Švedskem (82 %), v Belgiji (63 %) in na Finskem (55 %).

Na drugi strani lestvice je v sedmih državah članicah za izraz PFAS slišala manj kot petina anketirancev. Raven ozaveščenosti je najnižja na Portugalskem, v Bolgariji (vsaka 13 %) in na Malti (11 %), kjer je za to slišala le malo več kot desetina anketirancev.

QB11. Ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije"? - Da (%)

Analiza sociodemografskih podatkov kaže nekaj pomembnih razlik, ki so večinoma povezane z izobraževanjem in družbenim položajem.

Tako je pri tistih, ki so ostali najdlje v rednem izobraževanju, več kot dvakrat bolj verjetno, da so slišali za PFAS (41 %) kot pri tistih, ki so končali redno izobraževanje pri starosti 15 let ali prej (15 %). Enaki vzorci veljajo za vodstvene delavce (40 %) in v manjši meri za študente (30 %). Razlike so ostre tudi pri tistih, ki se vidijo kot višji družbeni razred (54 %), v primerjavi s tistimi, ki se imajo za delavski razred (19 %).

Tudi anketiranci, ki imajo pozitivno mnenje o EU (34 %), bodo to pogosteje povedali kot tisti, ki imajo negativno mnenje (26 %).

QB11 Ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije"? (% – EU)

	Da	Ne	Ne vem še
EU-27	29	71	0
Izobraževanje (konec)			
15–	15	85	0
16–19	23	76	1
20+	41	59	0
Še vedno študiram	30	70	0
Družbeno-poklicna kategorija			
Samozaposlena oseba	38	62	0
Menedžerji	40	59	1
Druge bele ovratnice	32	68	0
Fizični delavci	24	76	0
Hišne osebe	20	80	0
Brezposelni	23	76	1
Upokojeni	26	74	0
Študenti	30	70	0
Razmislite o pripadnosti			
delavski razred	19	81	0
nižji srednji razred	26	73	1
Srednji razred	30	70	0
Zgornji srednji razred	53	46	1
Zgornji razred	54	45	1
Slika EU			
Pozitivno	34	65	1
Nevtralno	23	77	0
Negativno	26	74	0

Potem ko so bili vprašani o njihovem poznavanju izraza per- in polifluoroalkilne snovi, so vsi anketiranci prejeli naslednjo opredelitev: PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije", so umetne kemikalije, ki se uporabljajo v številnih izdelkih, kot so embalaža za živila, ponve proti sprijemanju, oblačila na prostem in mnogi drugi. Imajo uporabne lastnosti, kot so odpornost proti vročini, olju, madežem ali vodi, ali pa se uporabljajo za premaze proti sprijemanju. Številne per- in polifluoroalkilne snovi imajo lahko škodljive učinke na okolje ter zdravje ljudi in živali ter se štejejo za „večne kemikalije“, ker se ne razgradijo in lahko v okolju ostanejo dolgo časa.

Po opredelitvi so bili anketiranci vprašani o svojih pomislekih glede vpliva per- in polifluoroalkilnih snovi na zdravje ljudi in okolje ter o svojih odločitvah o nakupu.

b) Pomisleki v zvezi s per- in polifluoroalkilnimi snovmi

Na vprašanje o stopnji zaskrbljenosti v zvezi s per- in polifluoroalkilnimi snovmi¹⁹ je 84 % anketirancev odgovorilo, da so zaskrbljeni zaradi učinkov per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje – 44 % se jih popolnoma strinja, 40 % pa se jih s tem strinja. Malo anketirancev (13 %) se ne strinja z izjavami.

Podoben delež (81 %) jih je zaskrbljen zaradi morebitnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje – 39 % se jih popolnoma strinja, 42 % pa se jih s tem strinja. Le redki se z izjavo ne strinjajo (16 %).

QB12. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? (EU-27) (v %)

Skrbijo vas vplivi per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje.

Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje.

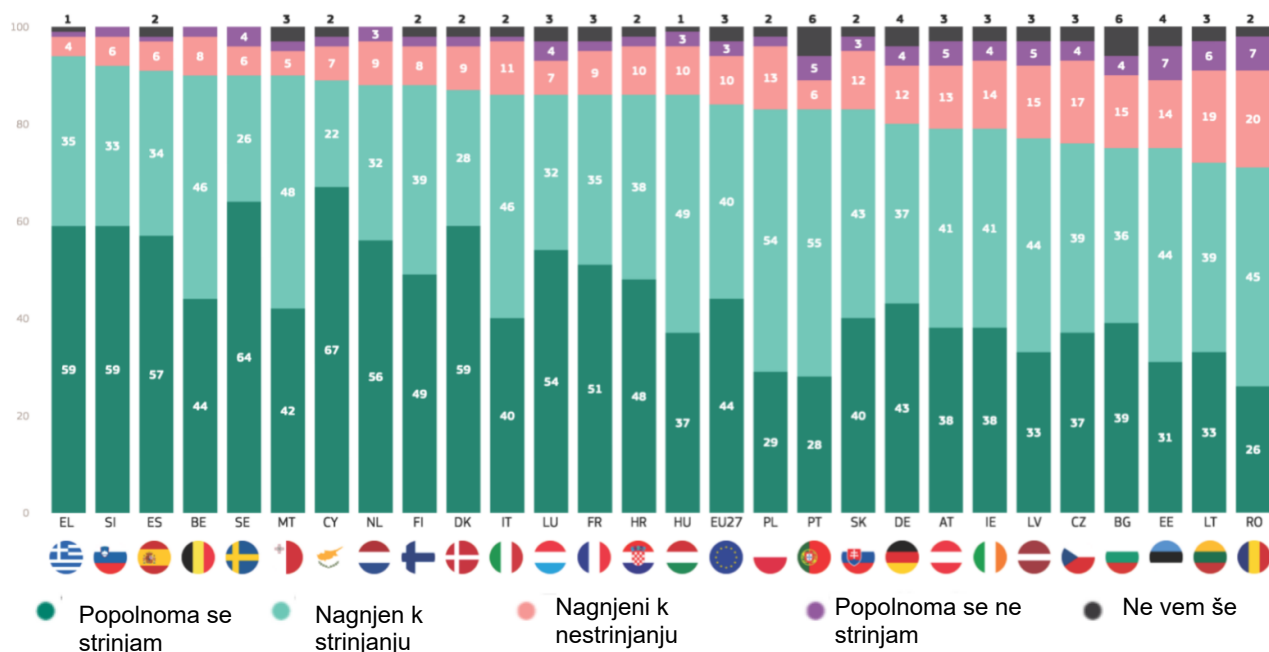
● Popolnoma se strinjam   ● Nagnjen k strinjanju   ● Nagnjeni k nestrinjanju   ● Popolnoma se ne strinjam   ● Ne vem še

19 QB12. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? 1. ste zaskrbljeni zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje; 2. Skrbijo vas vplivi PFAS na okolje.

V vseh 27 državah članicah je več kot sedem od desetih anketirancev izrazilo zaskrbljenost zaradi vplivov per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje. Stopnje zaskrbljenosti so najvišje v Grčiji (94 %), Sloveniji (92 %), Španiji (91 %), Belgiji, na Švedskem in Malti (vsaka 90 %), kjer to pravi vsaj devet od desetih anketirancev. Stopnja zaskrbljenosti je najnižja v Romuniji (71 %) in Litvi (72 %). V devetih državah članicah se več kot polovica anketirancev v celoti strinja z izjavami, pri čemer so ravni najvišje na Cipru (67 %) in Švedskem (64 %).

Nestrinjanje z izjavo je največje v Romuniji (27 %) in Litvi (25 %), kjer temu nasprotuje vsaj četrtina anketirancev.

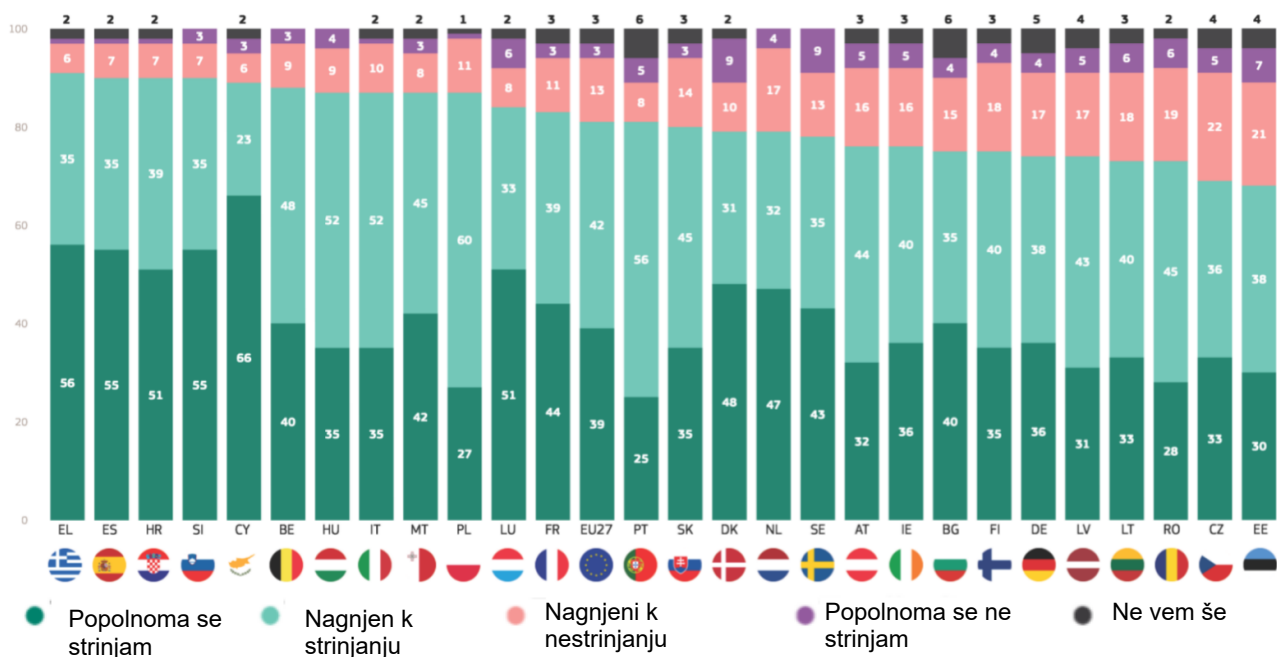
QB12.2. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? :-Zaskrbljeni ste zaradi vplivov per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje (%)

V vseh 27 državah članicah sta več kot dve tretjini anketirancev izrazili zaskrbljenost zaradi morebitnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje. Stopnje zaskrbljenosti so najvišje v Grčiji (91 %), Španiji, na Hrvaškem in v Sloveniji (vsakih 90 %), kjer je tako navedlo vsaj devet od desetih anketirancev. Stopnja zaskrbljenosti je najnižja v Estoniji (68 %) in na Češkem (69 %). Na Cipru (66 %), v Grčiji (56 %), Sloveniji, Španiji (55 %), na Hrvaškem in v Luksemburgu (51 %) se s to trditvijo v celoti strinja več kot polovica anketirancev.

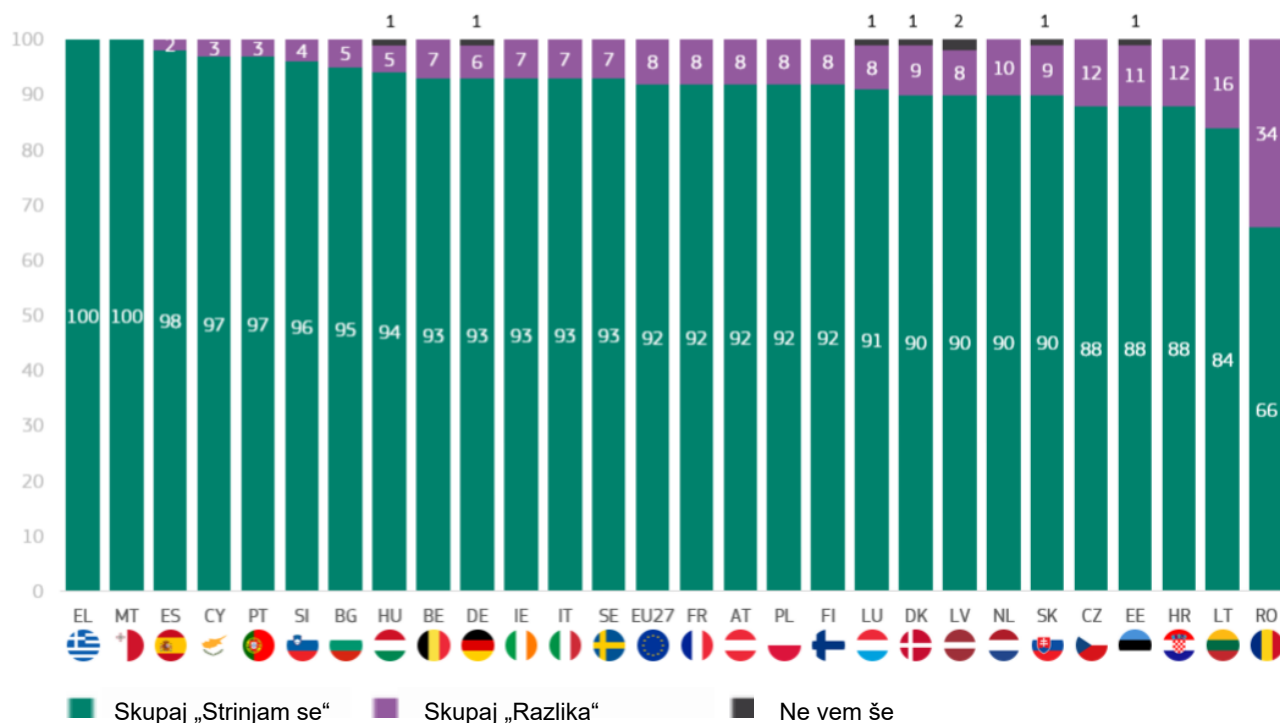
Nestrinjanje z izjavo je največje v Estoniji (28 %), na Češkem (27 %) in v Romuniji (25 %).

QB12.1. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? :-Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje. (v %)

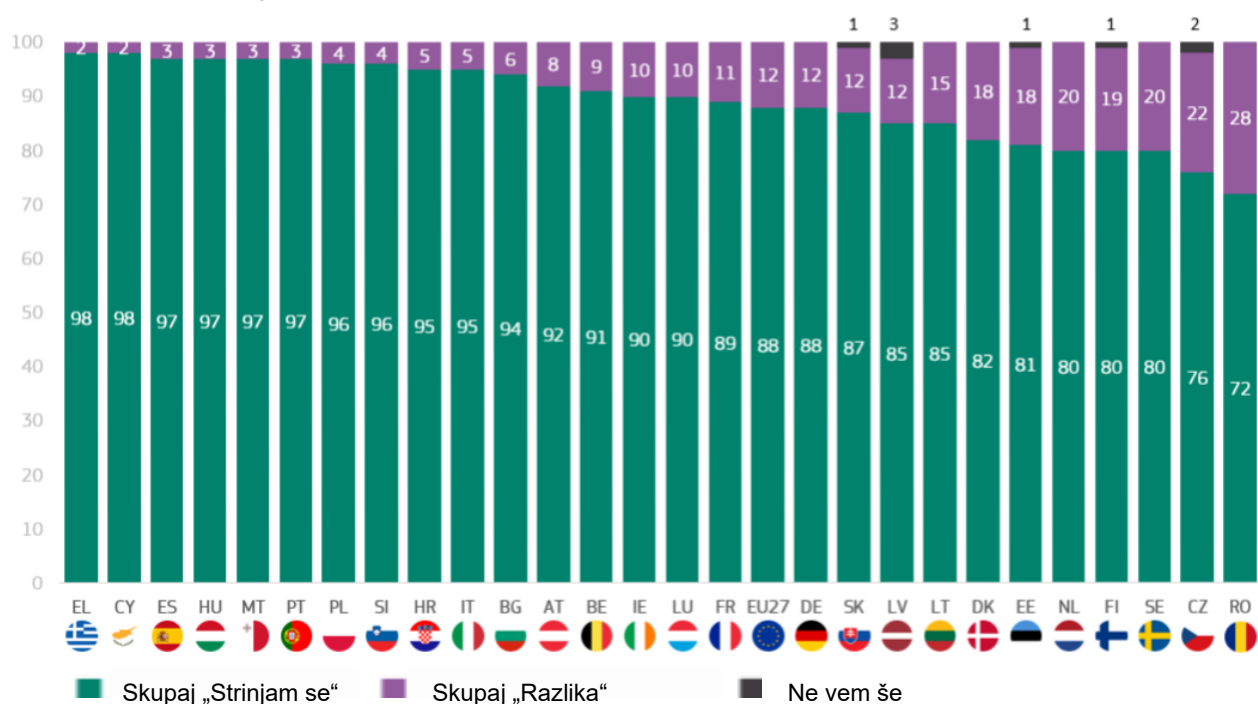

Kot je bilo že omenjeno, so bili anketiranci po kratkem uvodnem besedilu vprašani o svojih pomislekih glede per- in polifluoroalkilnih snovi. Tako so bili anketiranci, ki so bili predhodno seznanjeni s per- in polifluoroalkilnimi snovmi, in tisti, ki niso bili, vprašani o njihovi stopnji zaskrbljenosti.

QB12.2.so slišali. Zaskrbljeni ste zaradi vplivov per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje (EU-27) (%)

QB12.1.so slišali. Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje. (EU-27) (v %)

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Medtem ko je na splošno velika večina anketirancev navedla, da so zaskrbljeni zaradi per- in polifluoroalkilnih snovi, ne glede na to, ali so za to vedeli pred raziskavo ali ne, so anketiranci, ki poročajo o predhodnem poznavanju per- in polifluoroalkilnih snovi, bolj verjetno zaskrbljeni zaradi njihovega vpliva na zdravje ljudi in okolje. Zlasti je verjetneje, da se „popolnoma strinjajo“ s tem, da so zaskrbljeni zaradi tega vpliva.

QB12. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? (EU-27) (v %)

	Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje.	Ste že slišali	Ni bilo slišati		Skrbijo vas vplivi per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje.	Ste že slišali	Ni bilo slišati
Popolnoma se strinjam	39	51	34	Popolnoma se strinjam	44	59	38
Nagnjen k strinjanju	42	37	45	Nagnjen k strinjanju	40	33	43
Nagnjeni k nestrinjanju	13	9	14	Nagnjeni k nestrinjanju	10	7	12
Popolnoma se ne strinjam	3	3	3	Popolnoma se ne strinjam	3	1	3
Ne vem še	3	0	4	Ne vem še	3	0	4
Skupaj „Strinjam se“	81	88	79	Skupaj „Strinjam se“	84	92	81
„Razlika“ skupaj	16	12	17	„Razlika“ skupaj	12	8	15

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da se starejši anketiranci in tisti, ki so ostali v rednem izobraževanju do 20. leta, bolj verjetno strinjajo z obema izjavama kot njihovi kolegi. Na primer, 88 % tistih, ki so študirali najdlje, je zaskrbljenih zaradi učinkov per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje, v primerjavi z 79 % tistih, ki so opustili redno izobraževanje pri starosti 15 let ali prej.

Enak vzorec odgovorov velja za tiste, ki skoraj nikoli ali nikoli nimajo težav pri plačevanju računov. 86 % jih je na primer zaskrbljenih zaradi vpliva per- in polifluoroalkilnih snovi na okolje v primerjavi z 81 % tistih, ki imajo take težave večino časa.

QB12.1 V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje. (% – EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	81	16	3
Spol			
človek	80	18	2
ženska	83	14	3
Starost			
15–24	79	18	3
25–39	82	16	2
40–54	83	15	2
55+	81	16	3
Izobraževanje (konec)			
15–	78	17	5
16–19	81	16	3
20+	84	15	1
Še vedno študiram	82	16	2
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	78	17	5
Občasno	81	16	3
Skoraj nikoli / nikoli	83	15	2
Slika EU			
Pozitivno	85	13	2
Nevtralno	80	17	3
Negativno	74	23	3

Za tiste, ki imajo pozitivno podobo EU, je tudi bolj verjetno, da se bodo sistematično strinjali z vsemi tremi izjavami, kot za tiste, ki imajo negativno podobo. 85 % jih je na primer zaskrbljenih zaradi morebitnega vpliva per- in polifluoroalkilnih snovi na zdravje, kadar so jim izpostavljene, v primerjavi s 74 % tistih, ki imajo negativno mnenje o EU.

QB12.2 V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami? Skrbijo vas vplivi PFAS na okolje. (% – EU)

	Skupaj „Strinjam se“	Skupaj „Razlika“	Ne vem še
EU-27	84	13	3
Spol			
človek	83	14	3
ženska	85	12	3
Starost			
15–24	85	13	2
25–39	84	14	2
40–54	84	14	2
55+	84	13	3
Izobraževanje (konec)			
15–	79	16	5
16–19	82	15	3
20+	88	11	1
Še vedno študiram	87	12	1
Težave pri plačevanju računov			
Večino časa	81	15	4
Občasno	81	16	3
Skoraj nikoli / nikoli	86	12	2
Slika EU			
Pozitivno	88	10	2
Nevtralno	82	15	3
Negativno	75	21	4

V. Vprašanja, povezana z vodo

Peto poglavje se osredotoča na vprašanja, povezana z vodo. Začne se s preučevanjem ozaveščenosti Evropejcev o nevarnostih, povezanih z vodo, v njihovih državah, čemur sledi preučitev dojemanja tveganj, povezanih z vodo, na nacionalni ravni. Proučuje tudi vlogo nacionalnih deležnikov pri učinkovitem gospodarjenju z vodo, preden razpravlja o dodatnih ukrepih za reševanje vprašanj v zvezi z vodo v Evropi.

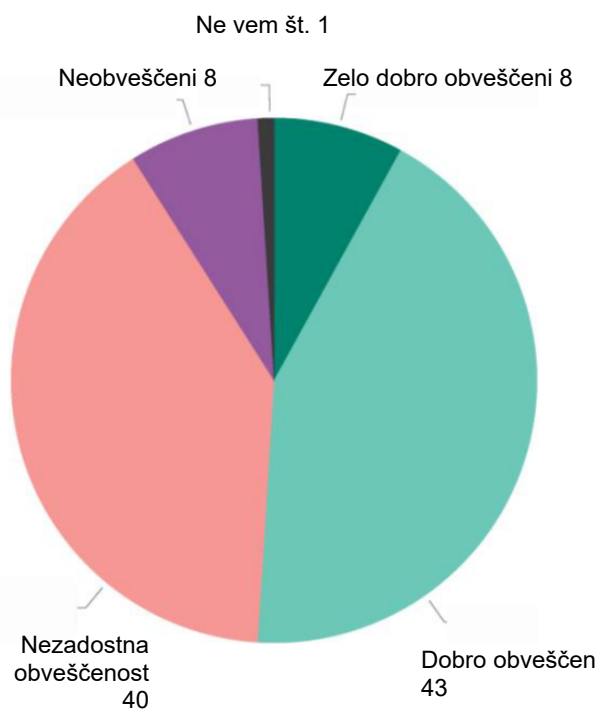
1. Ozaveščenost o težavah, povezanih z vodo, na nacionalni ravni

Evropejci so razdeljeni glede tega, kako dobro so obveščeni o težavah, povezanih z vodo, v svoji državi.

Nekaj več kot polovica vprašanih (51 %) meni, da so dobro obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše in neučinkovita raba vode v njihovi državi²⁰ – 43 % jih meni, da so „dobro obveščeni“, 8 % pa, da so „zelo dobro obveščeni“.

Nekoliko manjši delež (48 %) jih meni, da niso dobro obveščeni o težavah, povezanih z vodo, v svoji državi, 40 % jih meni, da niso dobro obveščeni, 8 % pa, da sploh niso obveščeni. Le 1 % vprašanih pravi, da ne vedo.

vprašanje št. 14 Kako dobro ste obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v (NAŠI DRŽAVI)? (EU-27) (v %)

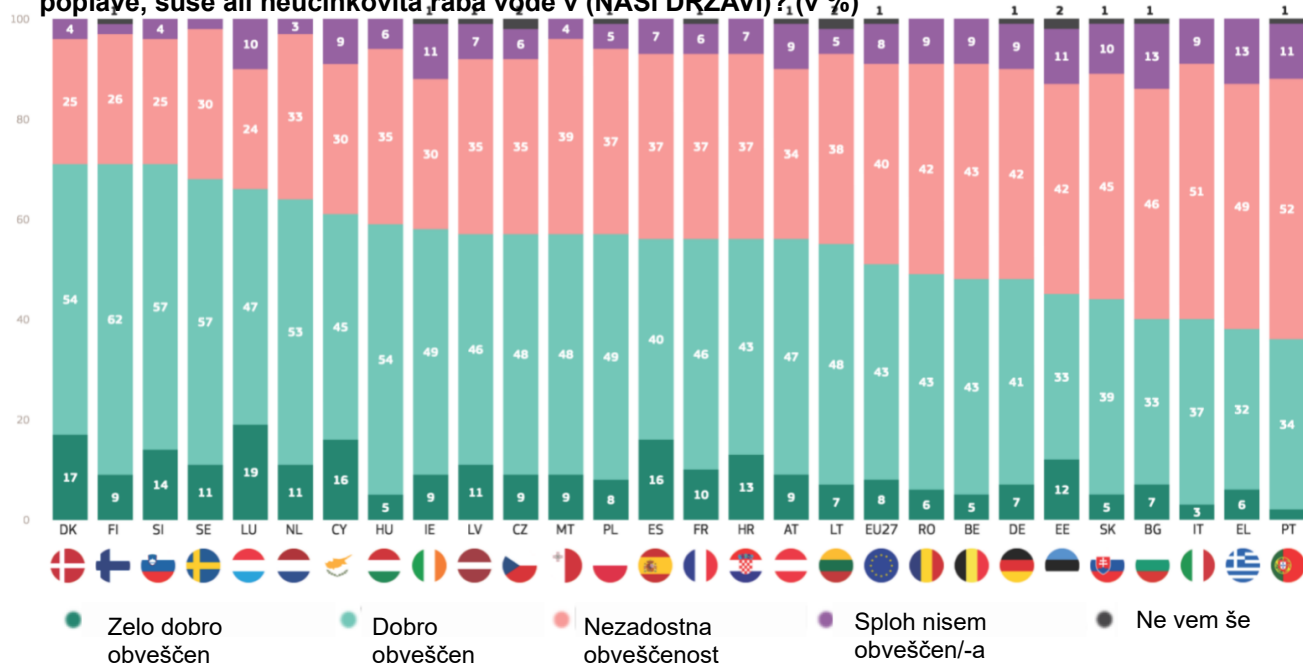

²⁰ Kako dobro ste obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v (NAŠI DRŽAVI)?

Več kot polovica anketirancev v 18 državah članicah meni, da so dobro obveščeni o težavah, povezanih z vodo, v svoji državi. V tej skupini so deleži največji na Danskem, Finskem in v Sloveniji (71 %), kjer več kot sedem od desetih anketirancev meni, da so dobro obveščeni. Delež anketirancev, ki menijo, da so zelo dobro obveščeni, je največji v Luksemburgu (19 %), na Danskem (17 %), v Španiji in na Cipru (vsaka 16 %).

vprašanje št. 14 Kako dobro ste obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v (NAŠI DRŽAVI)? (v %)

Po drugi strani več kot polovica anketirancev v devetih državah članicah meni, da niso dobro obveščeni o težavah, povezanih z vodo, v svoji državi, pri čemer so ravni najvišje na Portugalskem (63 %), v Grčiji (62 %) in Italiji (60 %). V sedmih državah članicah vsaj eden od desetih anketirancev meni, da sploh ni dobro obveščeni o teh težavah.

Analiza sociodemografskih podatkov kaže naslednje:

Medtem ko večina moških (55 %) meni, da so dobro obveščeni o vprašanih v zvezi z vodo v svoji državi, to pravi le manjšina žensk (49 % v primerjavi z 51 %).

Opazne so tudi razlike med tistimi, ki so predčasno opustili redno izobraževanje (38 %), kjer se le majhna manjšina počuti obveščena, in tistimi, ki so ostali v rednem izobraževanju do 20. leta starosti ali dlje (62 %).

To pogosteje kot gospodinje (39 %) ali brezposelne (43 %) povedo tudi vodstveni delavci (61 %). Enako velja za tiste, ki skoraj nikoli ali nikoli nimajo težav pri plačevanju računov (57 %), v primerjavi s tistimi, ki imajo takšne težave večino časa (38 %). Omeniti je treba, da v zvezi s tem ni razlik med mestnimi območji in tistimi, ki živijo na bolj podeželskih območjih.

VB14 Kako dobro ste obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v (NAŠI DRŽAVI)? (% – EU)					
	Zelo dobro obveščen	Dobro obveščen	Nezadostna obveščenost	Splah nisem obveščen/-a	Ne vem še
EU-27	8	43	40	8	1
Spol					
človek	10	45	39	6	0
ženska	7	42	42	9	0
Izobraževanje (konec)					
15–	6	32	48	14	0
16–19	7	41	44	8	0
20+	11	51	34	4	0
Še vedno študiram	7	44	40	8	1
Družbeno-poklicna kategorija					
Samozaposlena oseba	11	47	36	5	1
Menedžerji	11	50	34	5	0
Druge bele ovratnice	10	45	40	5	0
Fizični delavci	7	42	44	7	0
Hišne osebe	7	32	48	13	0
Brezposelni	7	36	43	13	1
Upokojeni	8	43	39	9	1
Študenti	8	43	40	8	1
Težave pri plačevanju računov					
Večino časa	7	31	44	17	1
Občasno	6	36	47	10	1
Skoraj nikoli / nikoli	9	48	37	6	0
Subjektivna urbanizacija					
Podeželska vas	9	43	40	7	1
Majhno/srednje veliko mesto	8	44	40	8	0
Veliko mesto	8	44	40	8	0

2. Glavne nevarnosti, povezane z vodo

Skoraj sedem od desetih Evropejcev meni, da je onesnaževanje glavna z vodo povezana grožnja v njihovi državi.

Anketiranci so bili vprašani, kaj so po njihovem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo s predhodno kodiranega seznama. Onesnaževanje je kot glavno grožnjo najpogosteje izbralo 21 % anketirancev. Sledi čezmerna poraba vode (17 %), sledijo podnebne spremembe (16 %) in suše (14 %). Državljeni so izbrali naslednje druge razpoložljive možnosti: poplave (11 %), pomanjkanje vode (11 %), degradacija naravnih habitatov (7 %) in rast alg (2 %).

QB13a. Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave? Najprej? (EU-27) (v %)

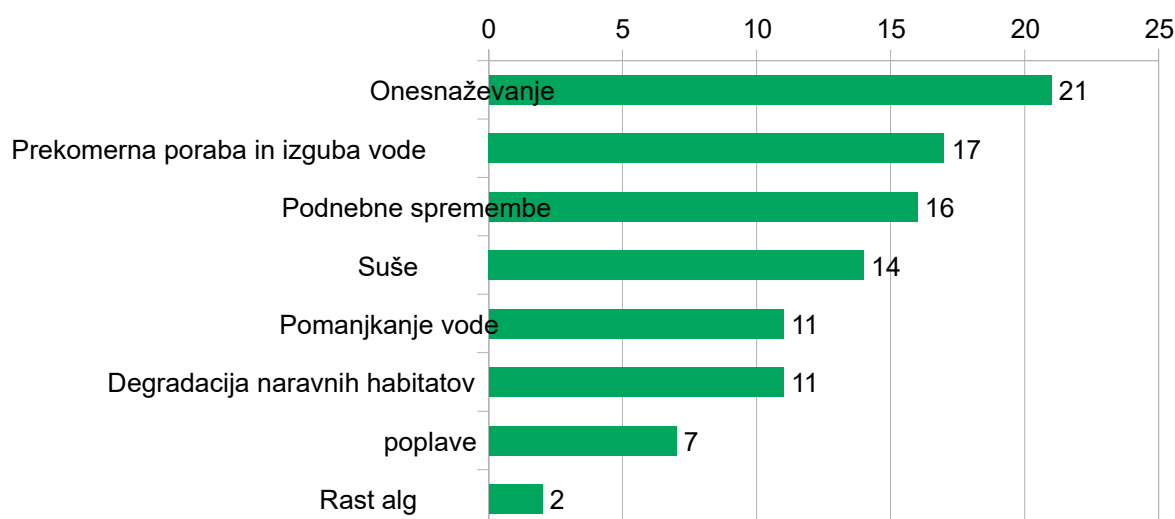
(* prejšnji graf ni pravilen, glej naslednjo stran*)

Anketiranci so bili nato pozvani, naj s seznama osmih težav, povezanih z vodo, izberejo štiri, za katere menijo, da najbolj ogrožajo njihovo državo.²¹ Naslednji rezultati se nanašajo na kumulativne odgovore vseh štirih odgovorov.

Onesnaževanje (21 %) velja za glavno grožnjo, povezano z vodo v njihovi državi, sledijo pa mu prekomerna poraba in tratenje vode (17 %) ter podnebne spremembe (16 %). Sledijo suše (14 %), sledijo poplave (11 %), pomanjkanje vode (11 %) in rast alg (2 %).

(* prejšnji graf je bil napačen, pravilen graf bi bil naslednji *)

QB15a. Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo? v (našo državo)? Najprej? (v %)

QB15T. Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtrič? (EU-27) (v %)

21 QB15. Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtrič?

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Onesnaževanje je na prvem mestu ali skupaj na prvem mestu v 21 državah članicah, največje pa je na Finskem (89 %), v Sloveniji (85 %), na Danskem (83 %), v Litvi (83 %) in na Slovaškem (80 %). Onesnaževanje je druga najpogosteje izbrana grožnja v Nemčiji (66 %) in Italiji (64 %), na tretjem mestu pa je na Malti (66 %), v Španiji (64 %) in na Portugalskem (60 %). Ciper je edina država, kjer onesnaženost ni med prvimi tremi.

Pomanjkanje vode je na drugem mestu v Španiji (67 %) in na Portugalskem (64 %). Čeprav se v nobeni drugi državi članici ni uvrstila med prve tri, jo večina anketirancev v sedmih državah članicah, in sicer na Cipru (62 %), Malti (60 %), v Nemčiji, na Poljskem (v obeh 52 %), Češkem (51 %), v Bolgariji (50 %) in na Poljskem (51 %), šteje za prvo tri vprašanje. Najnižja je na Finskem (9 %).

Prekomerna poraba vode in izguba vode sta na prvem mestu v Nemčiji (70 %) ter na drugem ali tretjem mestu v 19 državah članicah, najvišje pa so na Cipru, Hrvaškem in Slovaškem (po 71 %). Ne uvršča se med prve tri v sedmih državah članicah, vendar ga le v dveh večina ne uvršča med glavne grožnje za njihovo državo – in sicer v Romuniji (47 %) in Latviji (42 %).

Podnebne spremembe so na tretjem mestu na ravni EU, vendar so na prvem mestu v treh državah članicah, in sicer na Hrvaškem (74 %, skupaj z onesnaževanjem), Portugalskem (69 %, skupaj s sušami) in v Italiji (68 %). Ta grožnja je na drugem ali tretjem mestu v drugih 14 državah članicah, najvišja pa je na Švedskem (70 %). Ne uvršča se med prve tri od desetih držav članic in se ne šteje za glavno grožnjo večine v štirih državah članicah, saj je najnižja v Estoniji (36 %).

Suša je na vrhu seznama nevarnosti, povezanih z vodo, v štirih državah članicah, in sicer na Cipru, v Španiji (vsaka 77 %), na Malti in Portugalskem (vsaka 69 %). Na drugem mestu so Češka in Romunija (vsaka 60 %), na tretjem pa Bolgarija (59 %) in Slovaška (52 %). Večina vprašanih v

Franciji (58 %) in na Poljskem (51 %) ga kljub temu, da ni med prvimi tremi v nobeni drugi državi članici, šteje za glavne tri. Najnižja je na Finskem (8 %).

Degradacija naravnih navad je na drugem mestu na Finskem (73 %), kjer so deleži največji, sledijo pa Estonija (68 %), Litva (58 %) in Latvija (51 %). Na tretjem mestu je Švedska (66 %), Madžarska (60 %) in Hrvaška (59 %). Čeprav se v nobeni drugi državi članici ni uvrstila med prve tri, jo večina anketirancev v Avstriji (53 %), Nemčiji (57 %), na Danskem (56 %), v Romuniji (54 %) in Sloveniji (51 %) šteje za prvo tri. Najnižja je v Bolgariji in Španiji (obe 34 %).

Poplave so na tretjem mestu na Danskem (62 %), v Sloveniji (59 %) in na Finskem (55 %). Čeprav jih nobena druga država članica ni uvrstila med prve tri, jih večina vprašanih v Belgiji (58 %), na Irskem (56 %), Nizozemskem (54 %), v Italiji in Romuniji (obe 50 %) šteje za prve tri. Najnižje so na Malti (11 %) in v Estoniji (14 %).

Finska izstopa z visokim deležem anketirancev, ki rast alg (66 %) omenjajo kot težavo, povezano z vodo, v svoji državi. To vprašanje je na Finskem na tretjem mestu, vendar ni med prvimi tremi v nobeni drugi državi članici niti ni drugje izbrano z večino glasov. ?? v sedmih državah članicah jo je omenila manj kot desetina anketirancev.

QB15T. Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtič? (v %)

	EU-27	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	E5	FI	FR	ka drovsk a	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	5E	SI	SK
Onesnaževanje	69	64	76	78	54	68	66	83	73	72	64	89	70	74	76	83	64	83	74	85	66	70	70	60	70	78	85	80
Prekomerna poraba in izguba vode	63	63	64	62	71	59	70	55	67	63	64	51	62	71	64	58	62	54	67	42	67	57	62	59	47	62	64	71
Podnebne spremembe	61	56	71	49	64	41	61	74	36	54	60	61	60	74	53	61	68	55	51	50	55	64	58	69	59	70	54	49
Suše	48	30	31	59	77	60	33	11	24	48	77	8	58	37	48	13	47	43	39	24	69	44	51	69	60	21	39	52
Pomanjkanje vode	48	41	33	50	62	51	52	21	21	43	67	9	46	36	38	33	49	19	33	13	60	47	52	64	36	34	26	42
Degradacija naravnih habitatov	46	53	47	34	36	49	57	56	68	47	34	73	37	59	60	45	44	58	42	51	38	43	38	42	54	66	51	41
poplave	41	46	58	43	26	33	38	62	14	55	19	16	46	41	37	56	50	26	44	43	11	54	39	22	50	36	59	45
Rast alg	15	20	13	8	8	15	13	21	41	7	6	66	13	8	20	30	13	28	14	47	16	13	21	9	19	28	7	10

Analiza sociodemografskih podatkov kaže, da anketiranci, ki so ostali najdlje v rednem izobraževanju, pogosteje omenjajo katero od groženj. Onesnaževanje je izbrano kot grožnja številka ena ne glede na socialno-demografski status anketirancev.

Obstaja nekaj manjših razlik glede na poklicne kategorije. Vodstveni delavci (65 %) in študenti (69 %) pogosteje omenjajo podnebne spremembe kot druge kategorije, medtem ko gospodinje in gospodinje izstopajo z visokim deležem omembe suš (56 % v primerjavi s 45 %–50 %) in pomanjkanja vode (55 % v primerjavi z 42 %–49 %).

Anketiranci, ki živijo na podeželju, pogosteje omenjajo tudi pomanjkanje vode (51 % v primerjavi s 44 % anketirancev, ki živijo v velikih mestih), medtem ko tisti, ki živijo na mestnih območjih, pogosteje omenjajo onesnaževanje (71 % v primerjavi z 69 % na podeželju) in podnebne spremembe (63 % v primerjavi z 58 %).

QB15T Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtič? (% – EU)

	Onesnaževanje	Prekomerna poraba in izguba vode	Podnebne spremembe	Degradacija naravnih habitatov	Suše	Pomanjkanje vode	poplave	Rastline alg
EU-27	69	63	61	46	48	48	41	15
Spol								
človek	69	63	61	47	48	48	39	15
ženska	69	62	61	46	48	48	42	15
Starost								
15–24	69	63	66	48	45	43	41	15
25–39	70	63	59	48	48	47	39	17
40–54	68	64	61	47	48	50	40	15
55+	69	62	60	44	50	49	42	13
Izobraževanje (konec)								
15–	65	63	58	40	55	55	42	11
16–19	69	62	61	46	48	48	41	15
20+	70	63	60	48	47	46	40	16
Še vedno študiram	70	63	69	50	43	41	39	15
Družbeno-poklicna kategorija								
Samozaposlena oseba	69	64	57	47	49	48	42	15
Menedžerji	68	63	65	50	46	49	38	14
Druge bele ovratnice	70	62	60	49	45	49	41	16
Fizični delavci	68	64	60	46	49	49	40	16
Hišne osebe	70	58	52	37	56	55	42	16
Brezposelni	76	63	58	43	49	42	41	15
Upokojeni	68	62	60	44	50	47	43	13
Študenti	67	64	69	49	45	42	40	14
Subjektivna urbanizacija								
Podeželska vas	69	63	58	44	48	51	39	15
Majhno/srednje veliko mesto	67	64	62	46	49	48	41	14
Veliko mesto	71	61	63	49	48	44	41	15

3. Vloga nacionalnih deležnikov pri učinkovitem gospodarjenju z vodami

nižji od desetih odstotkov, razen za ribištvo in akvakulturo (12 %).

Na vprašanje, ali posamezni akterji trenutno storijo dovolj za učinkovito rabo vode, večina anketirancev meni, da tega ni – z izjemo ribištva in akvakulture.

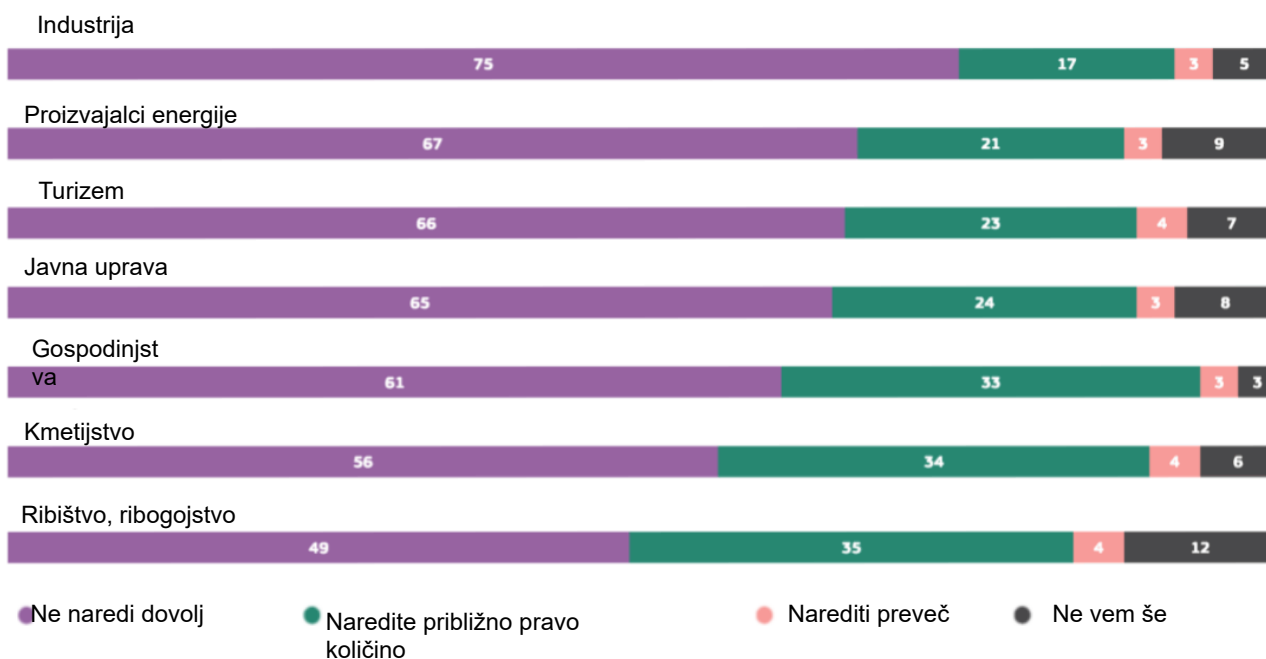
Tri četrtine (75 %) Evropejcev meni, da industrija ne dela dovolj za učinkovito rabo vode, 17 % pa jih meni, da dela pravo količino.²²

Približno dve tretjini anketirancev menita tudi, da proizvajalci energije (67 % jih „ni dovolj“ v primerjavi z 21 % „približno ustrezna količina“), turizem (66 % v primerjavi s 23 %) in javna uprava (65 % v primerjavi s 24 %) trenutno ne storijo dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi.

Več kot šest od desetih anketirancev (61 %) je navedlo, da gospodarjstva ne storijo dovolj za učinkovito rabo vodnih virov (v primerjavi s 33 % „o pravi količini“) in 56 % za kmetijstvo (v primerjavi s 34 % „o pravi količini“).

49 % anketirancev meni, da ribištvo/ribogojstvo trenutno ne storita dovolj za učinkovito rabo vode v svoji državi, 35 % pa jih meni, da storita ravno prav. Kar zadeva vse akterje, med 3 % in 4 % anketirancev meni, da delajo preveč. Omeniti je treba, da so odgovori „ne vem“ vedno

QB16. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, ali je v (NAŠI DRŽAVI) pravilna ali nezadostna za učinkovito rabo vode? (EU-27) (v %)

²² QB16. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, glede prave količine ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)? 1. Industrija, 2. Gospodinjstva, 3. Kmetijstvo, 4. Proizvajalci električne energije, 4. Ribišstvo, ribogojstvo, 5. Turizem, 6. Javna uprava.

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

V 26 državah članicah večina anketirancev meni, da industrijski sektor trenutno ne stori dovolj za učinkovito rabo vode v svoji državi. Vendar se deleži znotraj te skupine zelo razlikujejo, pri čemer so največji v Grčiji (92 %) in na Malti (87 %), najmanjši pa na Finskem in v Estoniji (51 %).

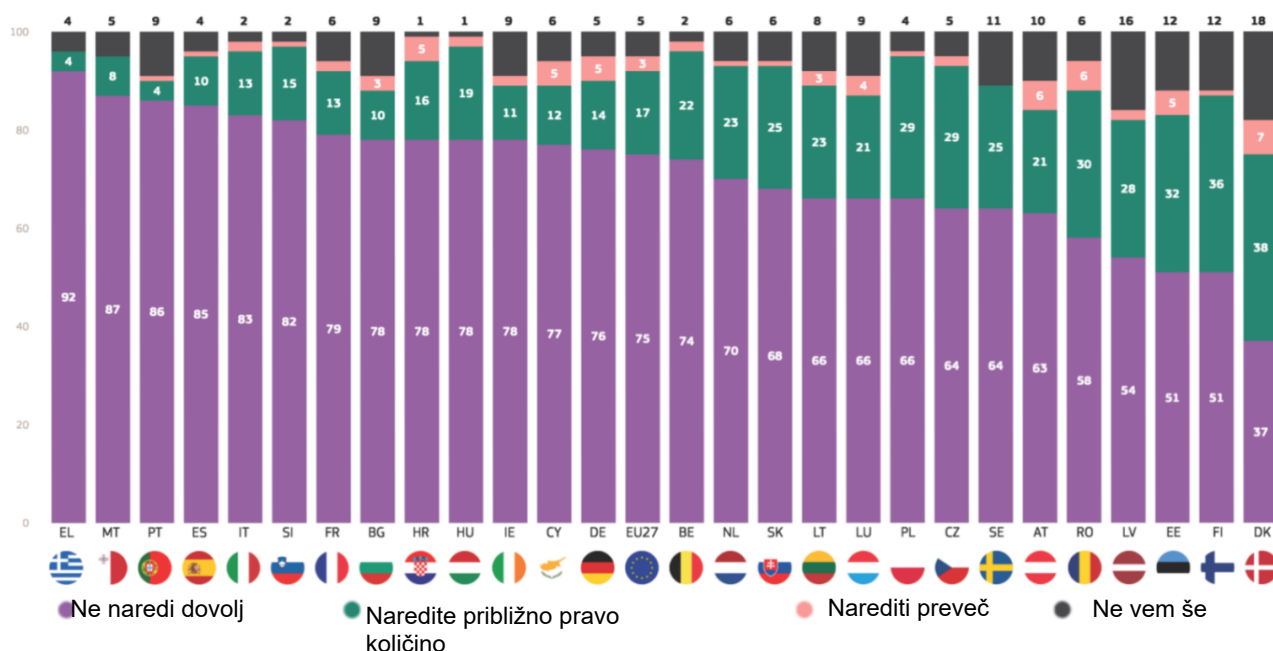
Le na Danskem manjšina meni, da industrija ne dela dovolj (37 %), pri čemer je skoraj razdeljena s tistimi, ki menijo, da dela pravo količino (38 %).

V 21 državah članicah je vsaj polovica anketirancev navedla, da proizvajalci energije trenutno ne storijo dovolj

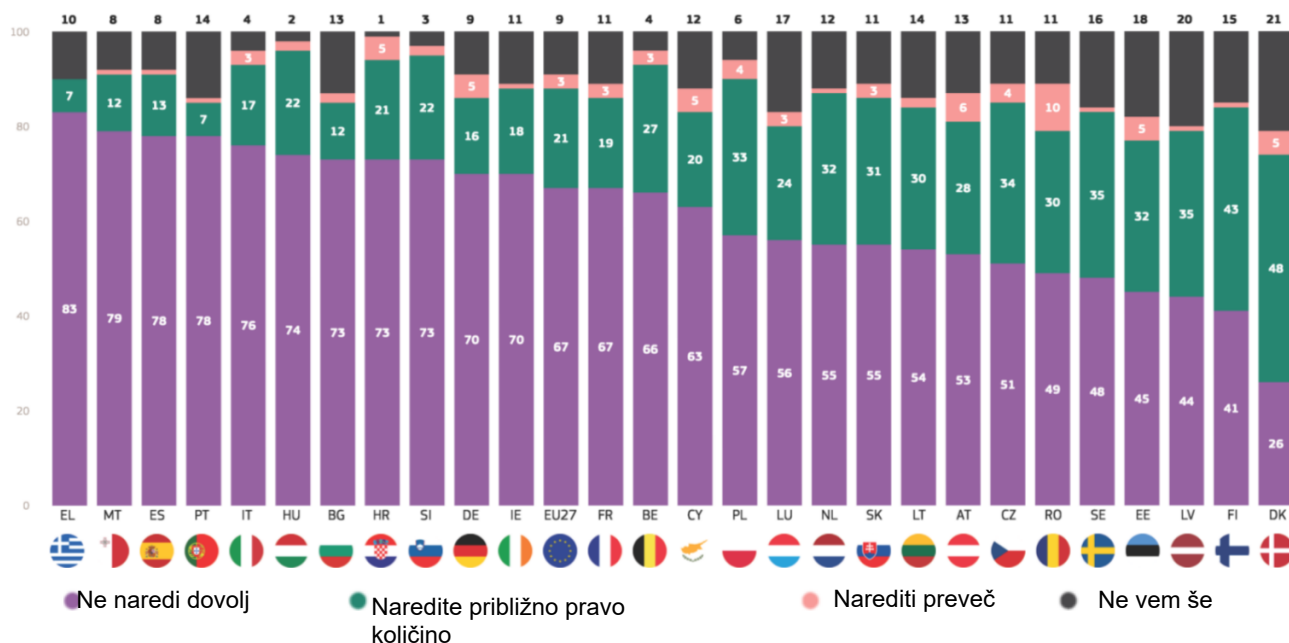
za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi. V tej skupini se deleži gibljejo od 83 % na Finskem in 79 % na Malti do 51 % na Češkem. V dveh državah članicah ima to mnenje le manjšina, in sicer Finska (41 % v primerjavi s 43 % glede ustreznega zneska) in Danska (26 % v primerjavi z 48 %).

Omeniti je treba, da so stopnje na Danskem in v Latviji „ne vem“ še posebej visoke, in sicer 21 % oziroma 20 %.

QB16.1. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, prav ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)? - Industrija (%)

QB16.4. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, pravilno ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)? proizvajalci energije (%)

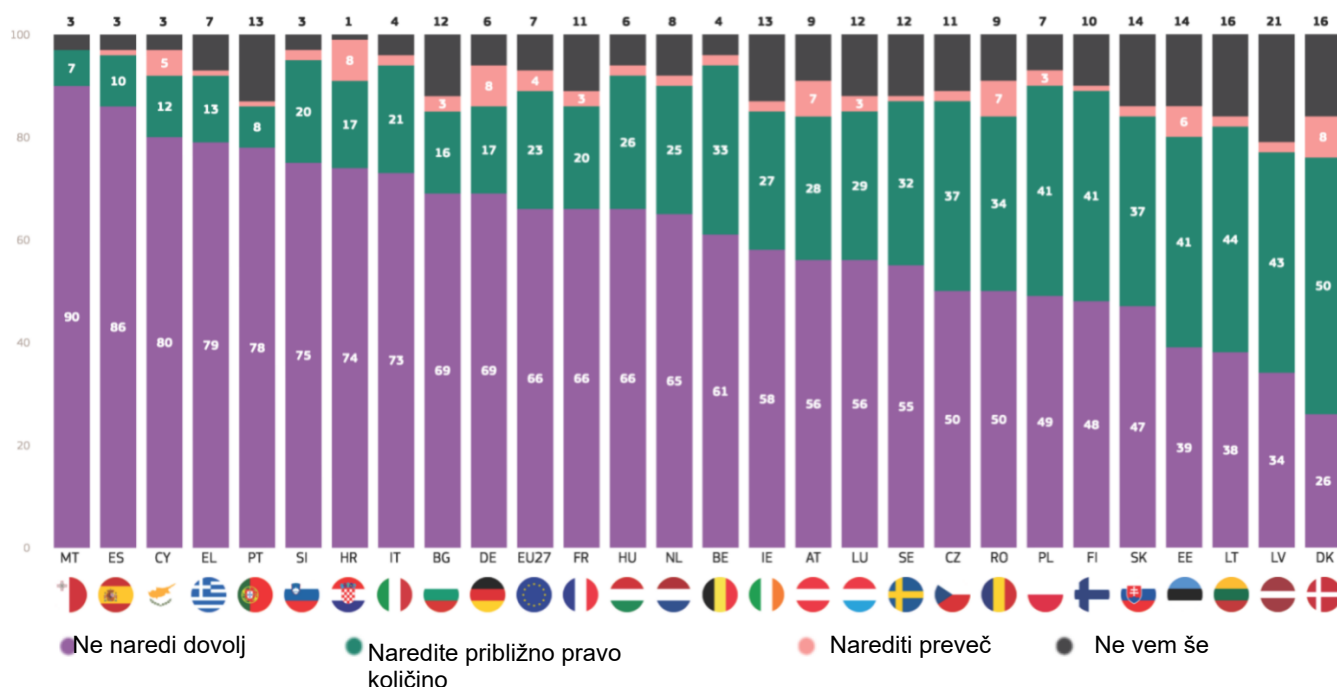

V 20 državah članicah vsaj polovica anketirancev meni, da turistični sektor trenutno ne stori dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi. V tej skupini deleži segajo od 90 % na Malti in 86 % v Španiji do 50 % na Češkem in v Romuniji.

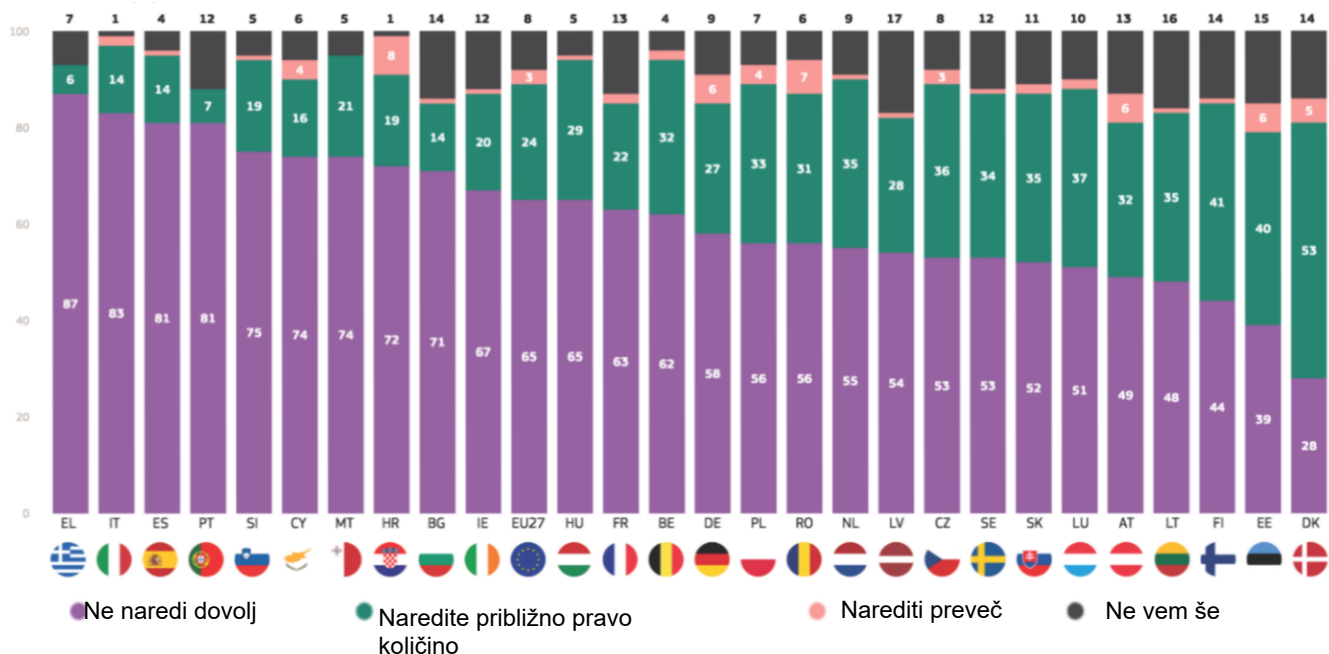
V štirih državah članicah več anketirancev meni, da gre za pravi znesek in ne dovolj, in sicer na Danskem (50 % v primerjavi s 26 % „ni dovolj“), v Latviji (45 % v primerjavi s 34 %), Litvi (44 % v primerjavi z 38 %) in Estoniji (41 % v primerjavi z 39 %). V Latviji več kot petina vprašanih pravi, da ne vedo (21 %).

V 22 državah članicah je vsaj polovica anketirancev navedla, da javna uprava trenutno ne stori dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v njihovi državi. V tej skupini se deleži gibljejo od 87 % v Grčiji in 83 % v Italiji do 51 % v Luksemburgu. V dveh državah članicah več anketirancev meni, da gre za pravi znesek in ne dovolj, spet na Danskem (53 % v primerjavi z 28 % „ni dovolj“) in v Estoniji (40 % v primerjavi z 39 %).

QB16.6. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, približno prav ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠA DRŽAVA)?:-Turizem (%)

QB16.7. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, pravilno ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠA DRŽAVA)?:-Javna uprava (%)

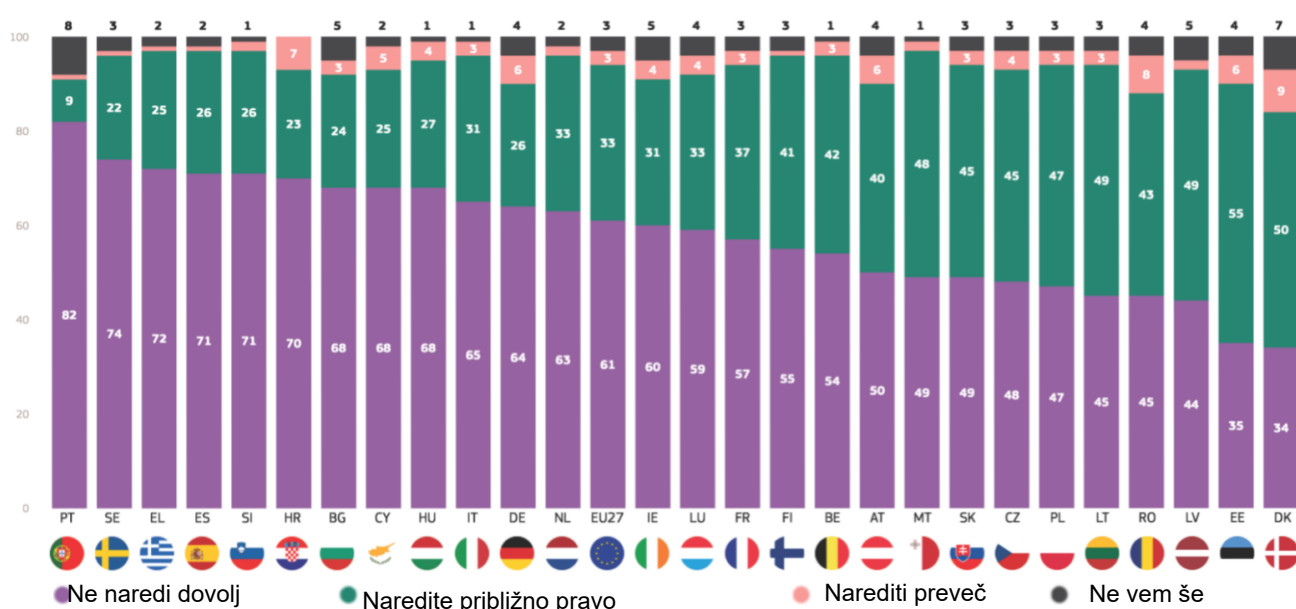
V 18 državah članicah je vsaj polovica anketirancev navedla, da gospodinjstva trenutno ne storijo dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi. V tej skupini se deleži gibljejo od 82 % na Portugalskem in 74 % na Švedskem do 50 % v Avstriji.

V štirih državah članicah več anketirancev meni, da gre za pravi znesek in ne dovolj, spet na Danskem (50 % v primerjavi s 34 % „ni dovolj“), v Estoniji (35 % v primerjavi s 55 %), Latviji (49 % v primerjavi s 44 %) in Litvi (49 % v primerjavi s 45 %). Mnenja so deljena ali skoraj deljena na Poljskem (47 % za obe državi) in Malti (48 % „približno prav“ v primerjavi z 49 % „ni dovolj“).

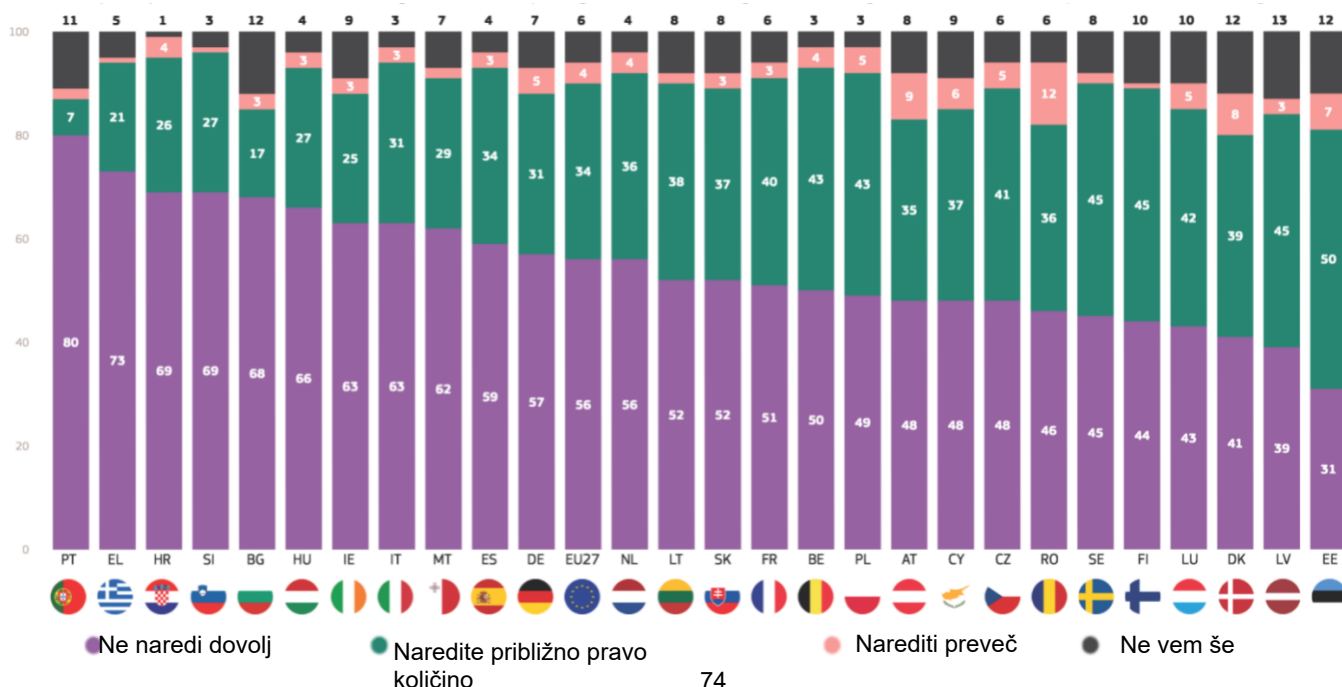
V 16 državah članicah vsaj polovica anketirancev meni, da si kmetijski sektor trenutno ne prizadeva dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi. V tej skupini deleži segajo od 80 % na Portugalskem in 73 % v Grčiji do 50 % v Belgiji. V dveh državah članicah več anketirancev meni, da gre za pravi znesek in ne dovolj, spet v Estoniji (50 % v primerjavi z 31 % „ni dovolj“) in Latviji (45 % v primerjavi z 39 %).

Mnenja so deljena ali skoraj deljena na Švedskem (45 % za obe državi), Finskem (45 % „približno prav“ v primerjavi s 44 % „ni dovolj“) in v Luksemburgu (42 % „približno prav“ v primerjavi s 43 % „ni dovolj“).

QB16.2. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, prav ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)?:-gospodinjstva (%)

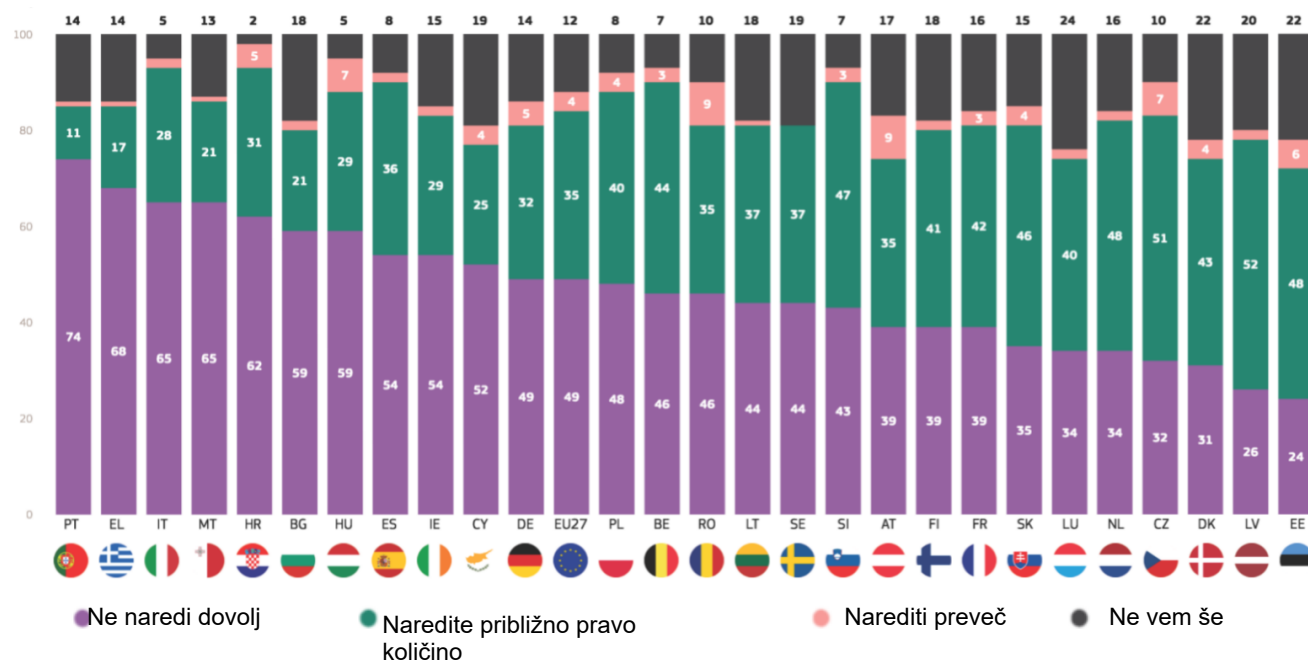
QB16.3. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, prav ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)?:-Kmetijstvo (%)

V 10 državah članicah je več kot polovica anketirancev navedla, da ribištvo/ribogojstvo trenutno ne stori dovolj za učinkovito rabo vodnih virov v svoji državi. V tej skupini deleži segajo od 74 % na Portugalskem do 52 % na Cipru. V desetih državah članicah več anketirancev meni, da gre za pravi znesek in ne dovolj, pri čemer je razlika stalno največja v Estoniji (48 % v primerjavi s 24 % „ni dovolj“) in Latviji (52 % v primerjavi s 26 %). Tudi na Češkem večina (52 %) meni, da dela dovolj.

Omeniti je treba, da je v 20 državah članicah vsaj desetina anketirancev navedla, da ne vedo, pri čemer je bil delež največji v Luksemburgu (24 %) in Estoniji (22 %).

QB16.5. Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, pravilno ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)? :-Ribištvo, akvakultura (%)

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

Analiza socialno-demografskih podatkov kaže, da so anketiranci ne glede na svoj socialno-ekonomski položaj menili, da morajo vsi navedeni sektorji storiti več za učinkovito rabo vode.

Zlasti v vseh različnih socialno-demografskih skupinah je bil industrijski sektor najpogosteje izbran kot akter, ki „ne stori dovolj“, sektor ribištva in akvakulture pa je bil izbran najmanj pogosto.

QB16 Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, približno prav ali premalo za učinkovito rabo vode v (NAŠI DRŽAVI)? (% - 'Ne naredi dovolj')

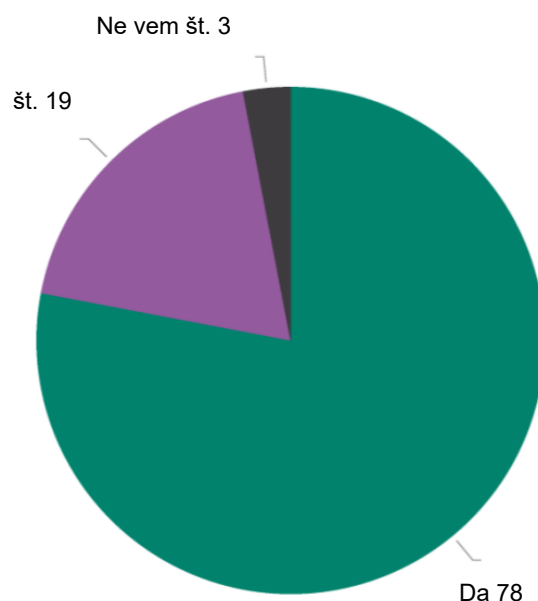
	Industrija	Proizvajalci energije	Turizem	Javna uprava	Gospodinjstva	Kmetijstvo	Ribištvo, ribogojstvo
EU-27	75	67	66	65	61	56	49
Spol							
človek	75	66	65	64	60	56	49
ženska	76	67	67	66	62	56	49
Starost							
15–24	73	63	84	62	57	52	49
25–39	76	67	65	55	60	57	52
40–54	76	68	68	66	63	58	50
55+	75	67	66	65	61	55	48
Izobraževanje (konec)							
15–	75	68	69	69	60	54	50
16–19	76	67	65	65	59	56	51
20+	75	66	67	64	64	57	48
Še vedno študiram	75	65	67	63	57	54	49
Družbeno-poklicna kategorija							
Samozaposlena oseba	76	69	70	69	63	60	53
Menedžerji	76	68	70	65	67	60	52
Druge bele ovrtnice	77	68	65	67	62	59	52
Fizični delavci	75	66	64	65	59	55	50
Hišne osebe	75	65	67	67	56	49	47
Brezposelni	76	68	62	62	57	54	43
Upokojeni	74	66	65	64	61	55	47
Študenti	75	65	67	62	57	54	50
Težave pri plačevanju računov							
Večino časa	78	71	69	71	62	58	52
Občasno	76	67	66	69	60	56	54
Skoraj nikoli / nikoli	75	66	66	63	61	56	47
Razmislite o pripadnosti							
delavski razred	76	67	65	66	57	56	49
nižji srednji razred	77	68	67	65	63	56	51
Srednji razred	75	66	66	66	61	55	49
Zgornji srednji razred	72	64	68	62	67	62	48
Zgornji razred	76	71	62	62	61	56	53
Slika EU							
Pozitivno	78	68	69	67	65	60	53
Nevtralno	74	66	64	64	58	53	48
Negativno	70	63	61	64	55	49	45

4. Dodatni ukrepi za reševanje težav z vodo v Evropi

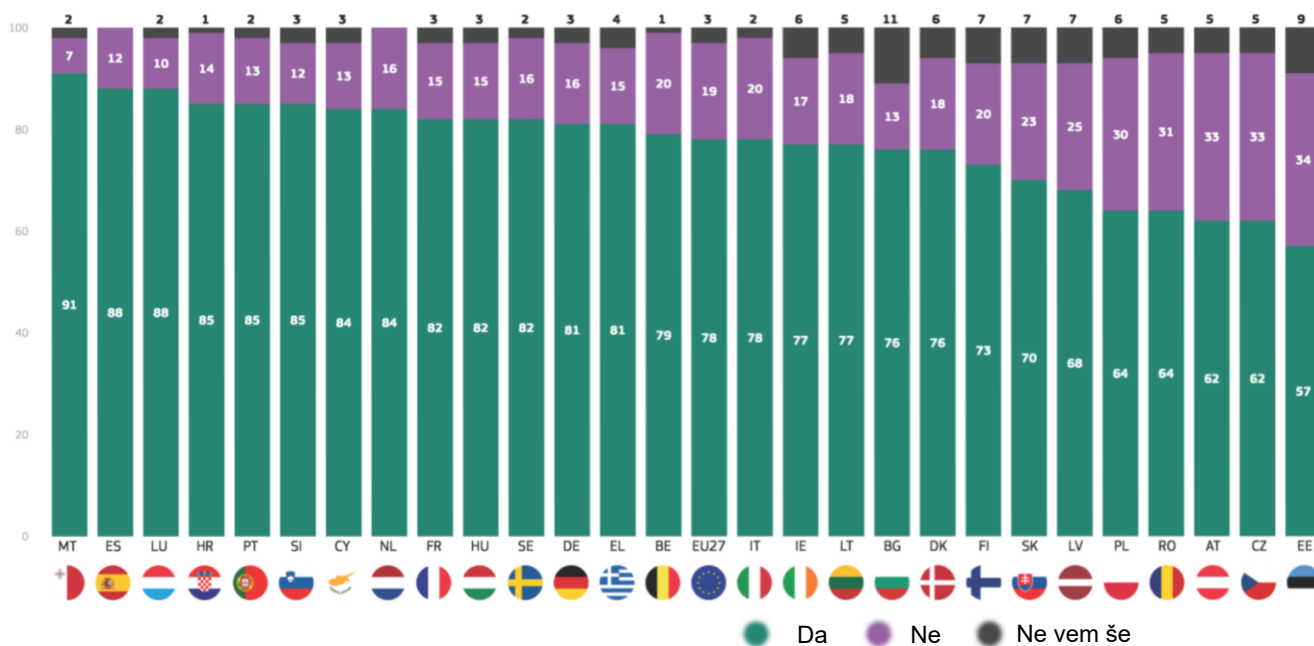
Več kot tri četrtine Evropejcev meni, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav, povezanih z vodo, v Evropi.

Več kot tri četrtine (78 %) anketirancev meni, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi.²³ Malo manj kot petina (19 %) jih tej zamisli nasprotuje, 3 % pa jih pravi, da tega ne vedo.

vprišanje št. 17 Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi? (EU-27) (v %)

vprišanje št. 17 Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi? (v %)

23 QB17. Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi?

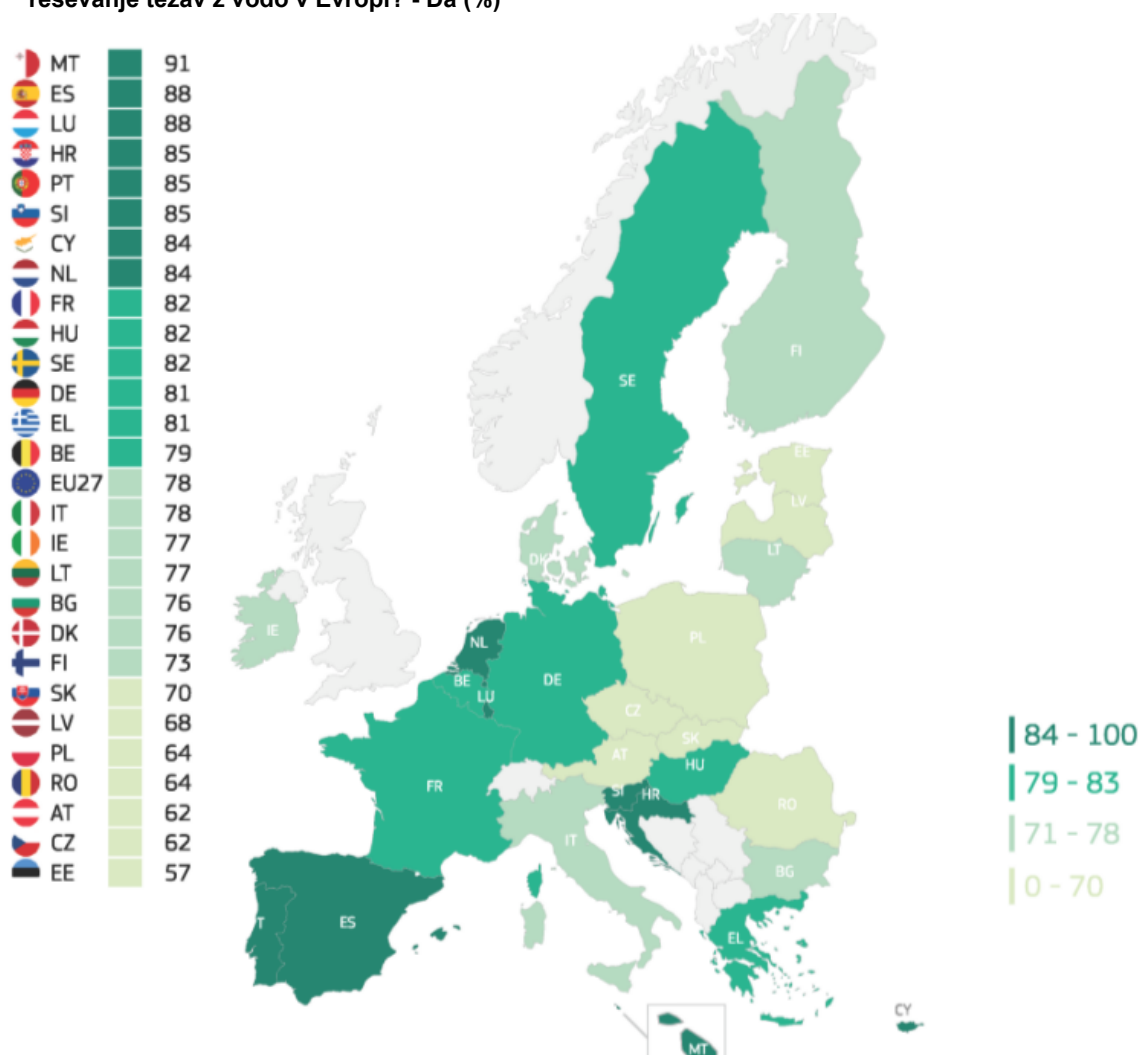
Spodnji zemljevid prikazuje delež anketirancev v vsaki državi članici, ki menijo, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi.

Večina vprašanih v vseh 27 državah članicah meni, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav, povezanih z vodo, v Evropi. Vendar se deleži med državami članicami zelo razlikujejo. Najvišje so na Malti (91 %), sledita ji Španija in Luksemburg (88 %), najnižje pa so na Češkem in v Avstriji (62 %) ter v Estoniji (57 %).

Nasprotovanje tej zamisli je simetrično najmočnejše v teh treh državah članicah: Estonija (34 %), Češka in Avstrija (vsaka 33 %). Na splošno nasprotovanje presega četrtino anketirancev v šestih državah članicah.

Omeniti je treba, da je v Bolgariji velik delež anketirancev odgovoril „ne vem“ (11 %).

vprašanje št. 17 Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi? - Da (%)

Analiza socialno-demografskih podatkov kaže močno podporo zamisli, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi. Podpora je močnejša zlasti med tistimi, ki so ostali najdlje v rednem izobraževanju (80 %), študenti (82 %), vodstvenimi delavci (83 %), tistimi, ki živijo v velikih mestih (83 %), in tistimi, ki imajo pozitivno podobo EU (85 %), zlasti v primerjavi s tistimi, ki imajo negativno podobo (64 %).

QB17 Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi? (% – EU)

	Da	Ne	Ne vem še
EU-27	78	19	3
Spol			
človek	77	20	3
ženska	79	17	4
Starost			
15–24	80	17	3
25–39	78	19	3
40–54	78	19	3
55+	78	18	4
Izobraževanje (konec)			
15–	76	19	5
16–19	77	20	3
20+	80	18	2
Še vedno študiram	82	15	3
Družbeno-poklicna kategorija			
Samozaposlena oseba	77	20	3
Menedžerji	83	16	1
Druge bele ovratnice	79	19	2
Fizični delavci	76	21	3
Hišne osebe	74	23	3
Brezposelni	75	21	4
Upokojeni	78	17	5
Študenti	81	16	3
Slika EU			
Pozitivno	85	13	2
Nevtralno	75	21	4
Negativno	64	32	4

Sklepna ugotovitev

V tem poročilu so predstavljeni rezultati posebne raziskave Eurobarometer, izvedene od marca do aprila 2024. Proučuje stališča in izkušnje anketirancev v EU v zvezi z okoljem.

Evropejci še naprej izražajo visoko stopnjo zaskrbljenosti glede okolja, ki ga še vedno dojemajo kot vprašanje, ki jih osebno zadeva. Ugotovitve so bile v zadnjih petih letih dosledne. Okoljska vprašanja pomembno vplivajo na vsakdanje življenje in zdravje Evropejcev, pri čemer jih več kot tri četrtine priznava ta učinek. Pomisleke glede vplivov kemikalij v vsakdanjih izdelkih na zdravje imajo tudi več kot štirje od petih anketirancev, ki so prav tako zaskrbljeni zaradi posledic za okolje. Od raziskave iz leta 2019 so se ti pomisleki nekoliko zmanjšali.

Zakonodaja in politika EU sta ključni za varstvo okolja, kot ga dojemata javnost. 45 % anketirancev kot ključna cilja EU daje prednost obnovi narave in njenemu varovanju v novem razvoju. 84 % jih priznava potrebo po okoljski zakonodaji EU za domačo zaščito, 81 % pa jih podpira vlogo EU pri dvigovanju okoljskih standardov zunaj njenih meja. Poleg tega je 78 % vprašanih naklonjenih temu, da bi predlagali več ukrepov EU za reševanje vprašanj, povezanih z vodo, 52 % pa jih poziva k večji zaščiti pred nevarnimi kemikalijami.

Ugotovitve raziskave kažejo, da anketiranci želijo storiti več za varstvo okolja in da bi bilo treba odgovornost deliti. Obstaja močna podpora znatnim družbenim spremembam za obnovo in varstvo narave. Skoraj šest od desetih Evropejcev se zavzema za spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter povečanjem ponovne uporabe in recikliranja kot najučinkovitejših okoljskih strategij. Poleg tega 55 % anketirancev poudarja, kako pomembno je zagotoviti, da izdelki, ki se prodajajo v EU, ne škodujejo okolju, več kot polovica pa jih verjame v strogo izvrševanje okoljske zakonodaje.

Velika večina (92 %) vztraja, da bi morala podjetja kriti stroške čiščenja onesnaževanja, pri čemer skoraj tri četrtine podpira podobne finančne odgovornosti javnih organov. Šest od desetih Evropejcev meni, da je javno financiranje zelenega gospodarskega prehoda nezadostno. Poleg tega je večina nezadovoljna s prizadevanji nacionalnih zainteresiranih strani za učinkovito rabo vodnih virov, pri čemer jih 75 % opozarja na neustreznost industrije v zvezi s tem.

Na splošno je mogoče opaziti pripravljenost za bolj trajnostno vedenje potrošnikov. 59 % Evropejcev je pripravljenih plačati več za trajnostne izdelke, 72 % pa jih pri nakupu upošteva kemijsko varnost.

Učinkovite strategije za zmanjšanje količine odpadkov vključujejo skrbno recikliranje s strani 66 % anketirancev, uporabo embalaže za večkratno uporabo s strani 52 % in dajanje prednosti minimalno pakiranim izdelkom s strani 49 %. Poleg tega jih 41 % izbere izdelke, pakirane v reciklirane materiale.

Na ravni EU kot celote so najbolj problematični plastični in kemični odpadki, ki sta jih navedla 61 % oziroma 60 % anketirancev, pri čemer je delež elektronskih odpadkov znašal 27 %. Ugotovljene primarne nevarnosti, povezane

z vodo, so onesnaževanje (69 %) ter prekomerna poraba in tratenje vode (63 %).

Vendar se ozaveščenost in razumevanje okoljskih vprašanj razlikujeta. Nekaj več kot polovica Evropejcev meni, da so dobro obveščeni o vprašanih, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje in suše, nekoliko manjša skupina pa se počuti neobveščeno. Znanje o per- in polifluoroalkilnih snoveh („večne kemikalije“) je omejeno; pred raziskavo jih je le 29 % slišalo zanje, medtem ko jih 71 % ni slišalo zanje. Anketiranci, ki so že slišali za per- in polifluoroalkilne snovi, pogosteje poročajo o visoki stopnji zaskrbljenosti glede njihovega vpliva na njihovo zdravje in okolje kot tisti, ki tega niso storili, vendar visoka stopnja zaskrbljenosti na splošno poudarja, da večja ozaveščenost o kemikalijah vedno vpliva na njihovo zaznano nevarnost.

Pripombe:

(Pierre Dieumegard)

Škoda, da študija o odnosu Evropejcev do okolja ne vključuje niti enega vprašanja o največjem okoljskem problemu našega časa: globalnega segrevanja in toplogrednih plinov.

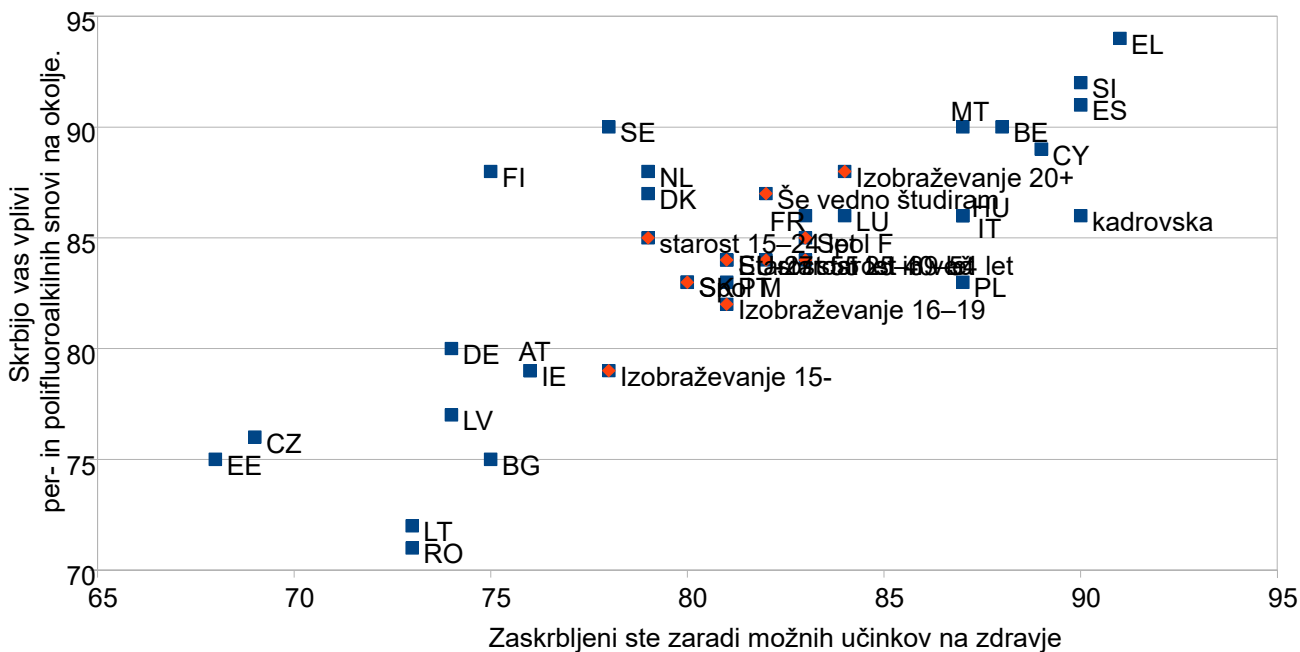
V delu V 2 „Glavne nevarnosti, povezane z vodo“ je prvi graf slab, ker je mešanica rezultatov vprašanj 13 (ukrepi, ki jih je treba sprejeti) in 15 (grožnje vodi). Vstavljen je bil pravilen graf.

Znanje o "večnih kemikalijah"

Polifluoroalkili (PFAS) so kemične spojine, ki se pogosto uporabljajo že desetletja in so zato prisotne v našem okolju. Raziskave kažejo, da so lahko strupeni, tudi v majhnih količinah.

V Franciji so bili PFAS po več letih molka v začetku leta 2024 omenjeni na radiu, televiziji in v časopisih. Peticije so bile poslane kandidatom na evropskih volitvah. Tišina medijev se je vrnila.

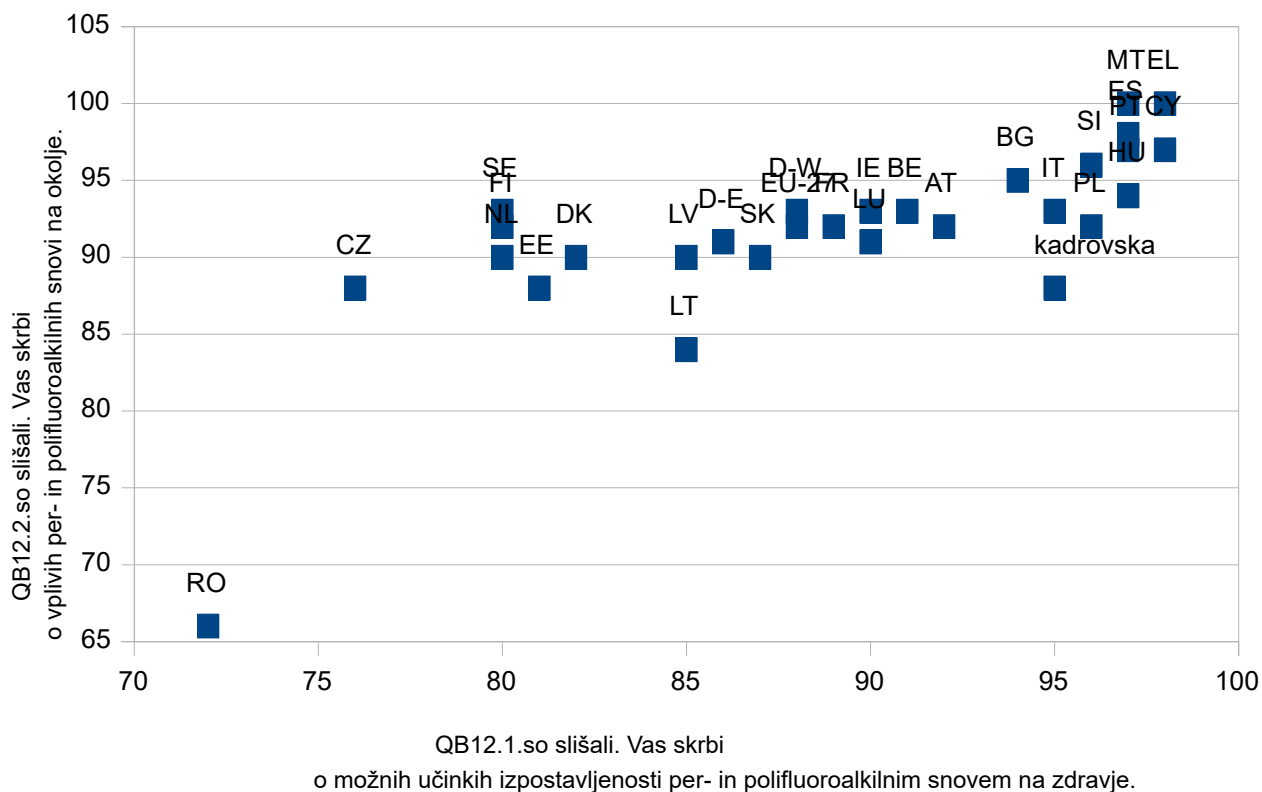
QB12.1 - QB12.2 (Zaskrbljeni ste ... PFAS)

Posebna raziskava Eurobarometra 550 o okolju

In tudi ko so se vprašani ljudje že zavedali problema PFAS, se njihovo dojetanje, kako nevarni so, zelo razlikuje od države do države. Spodnji graf prikazuje odzive ljudi, ki so že slišali za problem PFAS.

Medtem ko so v Grčiji (EL) in na Malti (MT) vsi, ki so slišali za PFAS, zaskrbljeni zaradi njihovega vpliva na okolje, sta v Romuniji (RO) zaskrbljeni le dve tretjini vprašanih. Težko je oblikovati evropsko politiko, če se javno mnenje tako zelo razlikuje!

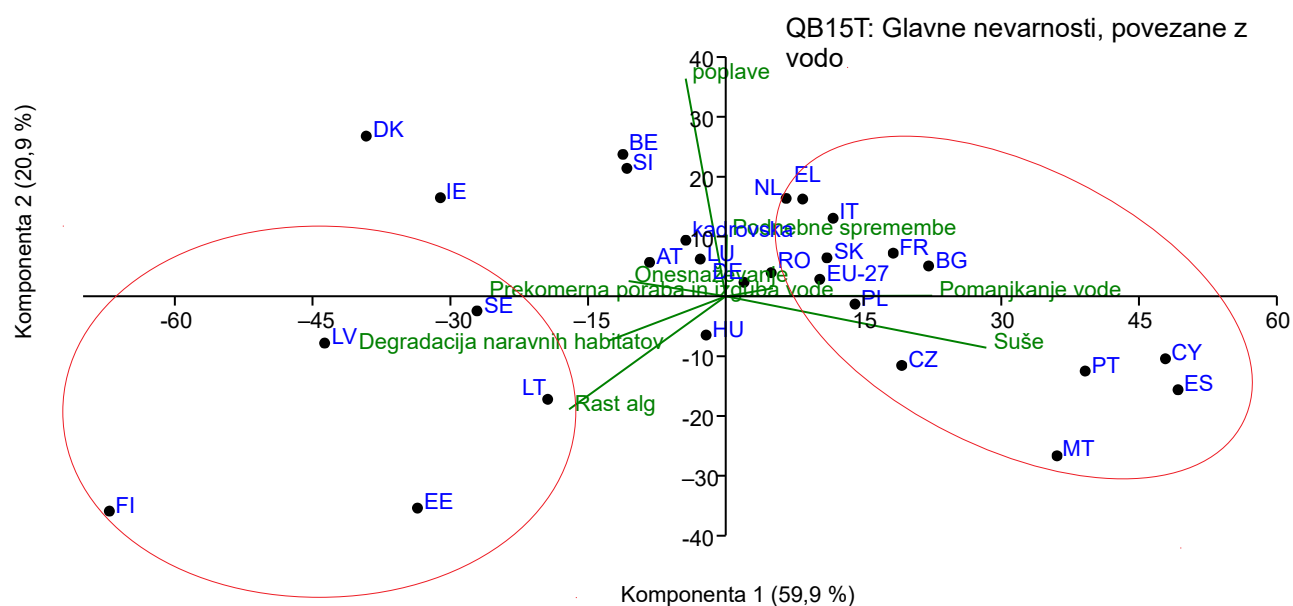

Vodna politika

Na splošno so razlike v mnenjih med državami veliko večje kot med družbenimi skupinami (spol, stopnja izobrazbe, starost itd.).

Preglednica QB15T je bila obdelana z uporabo analize glavnih komponent (PCA= ACP)²⁴.

Ni presenetljivo, da Finska ni zaskrbljena zaradi suše ali pomanjkanja vode, vendar je zanimivo videti, da imajo skupine držav z enakimi geografskimi značilnostmi enake pomisleke glede vode. Sredozemske države so najbolj zaskrbljene zaradi suše in pomanjkanja vode (rdeča elipsa na desni), medtem ko imajo države ob Baltskem morju več bioloških skrbi, rasti alg in degradacije naravnih habitatov (rdeča elipsa na levi).

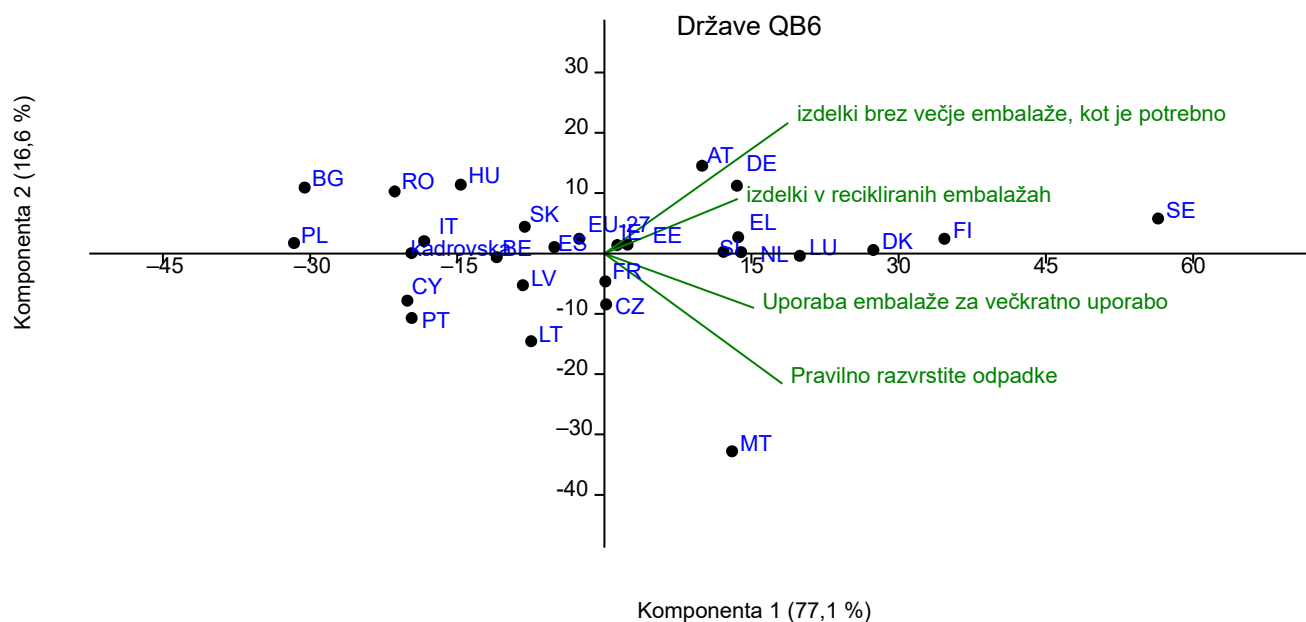
24 Hammer, Ø., Harper, D.A.T., in P.D. Ryan, 2001. PAST: Paleontološki statistični programski paket za izobraževanje in analizo podatkov. Palaeontologia Electronica 4(1): 9 odstotnih točk
<https://www.nhm.uio.no/english/research/resources/past/>

Osebna akcija v zvezi s problemom smeti

To je predmet vprašanja Q6: "QB6 Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov? Izberite vse možnosti, ki veljajo za vas. "

Največje nasprotje je med aktivnimi in neaktivnimi državami. Ljudje v nekaterih državah pravijo, da delajo več stvari (Švedska, Danska, Finska), medtem ko ljudje v drugih državah pravijo, da ne delajo veliko (Bolgarija, Romunija, Poljska, Madžarska, Italija, Hrvaška).

Ljudje z nizko izobrazbo, gospodinjke ali brezposelni so manj dejavni pri zmanjševanju odpadkov kot ljudje z dolgo izobrazbo ali menedžerji.

Tehnične specifikacije

Med 6. marcem in 8. aprilom 2024 je Verian (nekdanji Kantar Public) v imenu podjetja Kantar Belgium na zahtevo enote „Spremljanje medijev in Eurobarometer“ Generalnega direktorata za komuniciranje Evropske komisije izvedel val 101,2 raziskave Eurobarometer.

Val 101.2 zajema prebivalstvo zadevnih državljanstev držav članic Evropske unije, ki prebiva v vsaki od 27 držav članic in je staro 15 let in več.

Osnovni vzorec, ki se uporablja v vseh državah, je razslojen, večstopenjski, naključni (verjetnostni) vzorec. V vsaki državi je vzorčni okvir najprej stratificiran po regijah NUTS, znotraj vsake regije pa po meri urbanosti (DEGURBA). Število vzorčnih točk, izbranih v vsakem stratumu, odraža populacijo stratuma 15+. V drugi fazi so bila vzorčevalna mesta v vsakem stratumu izbrana z verjetnostjo, sorazmerno z velikostjo populacije 0+. Vzorci tako predstavljajo celotno ozemlje držav, vključenih v raziskavo, v skladu z Eurostatovim NUTS II (ali enakovrednim) in v skladu s porazdelitvijo rezidenčnega prebivalstva zadevnih narodnosti glede na metropolitanska, mestna in podeželska območja.²⁵

Na vsakem izbranem vzorčevalnem mestu je bila naključna začetna koordinata in orodje za obratno kodiranje gee, ki se uporablja za identifikacijo najbližjega naslova koordinate. Ta naslov je bil začetni naslov za naključni sprehod. Nadaljnji naslovi (vsak deveti naslov) so bili izbrani s standardnimi postopki „naključne poti“ iz prvotnega naslova. V vsakem gospodinjstvu je bil anketiranec naključno izbran. Pristop k naključni izbiri je bil odvisen od velikosti gospodinjstva. Na primer za gospodinjstva z dvema članoma, starejšima od 15 let, se je skripta uporabila za izbiro bodisi ovaduha (osebe, ki je odgovorila na vprašalnik za pregledovanje) bodisi drugega upravičenega člana gospodinjstva. Za gospodinjstva s tremi člani, starejšimi od 15 let, se je skripta uporabila za izbiro bodisi informatorja (1/3 časa) bodisi dveh drugih primernih članov v gospodinjstvu (2/3 časa). Če sta bila izbrana druga dva člana, je bilo anketarju rečeno, naj vpraša za najmlajšega ali najstarejšega. Scenarij bi naključno dodelil izbor najmlajšim ali najstarejšim z enako verjetnostjo. Ta postopek se nadaljuje za štiri člane gospodinjstva, starejše od 15 let, ki naključno zaprosijo za najmlajšega, drugega najmlajšega in najstarejšega člana. Za gospodinjstva s petimi člani, starejšimi od 15 let, se vrnemo k pravilu zadnjega rojstnega dne.

Če ni bil vzpostavljen stik z nikomer v gospodinjstvu ali če izbrani anketiranec ni bil na voljo (zaseden), je anketar ponovno obiskal isto gospodinjstvo do trikrat (skupaj štirje poskusi stika). Anketiranci nikoli ne navedejo, da se anketa predhodno izvede v imenu Evropske komisije; na zahtevo lahko te informacije zagotovijo, ko je anketa zaključena

²⁵ Klasifikacija urbanega podeželja na podlagi DEGURBA (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Faza zaposlovanja je bila nekoliko drugačna na Nizozemskem, Finskem in Švedskem. V zadnjih dveh državah je bil iz registra naslovov ali prebivalstva izbran vzorec naslovov znotraj vsakega vzorčnega mesta (na Finskem se izbira ne izvaja na vseh vzorčnih mestih, ampak v nekaterih, kjer se pričakuje, da se bodo stopnje odziva izboljšale). Izbor naslovov je bil opravljen naključno. Nato je bil vzpostavljen telefonski stik z gospodinjstvi, ki so bila izbrana za sodelovanje v raziskavi. Na Nizozemskem se uporablja dvojni vzorec RDD (mobilne in stacionarne številke), saj ni na voljo celovitega registra prebivalstva s telefonskimi številkami. Izbor števil na obeh sličicah poteka naključno, pri čemer vsaka številka dobi enako verjetnost izbire. Za razliko od Švedske in Finske je vzorec neskupen.

Način anketiranja po državah

Razgovori so potekali z osebnimi razgovori, bodisi fizično na domovih ljudi bodisi prek video interakcije na daljavo v ustreznem nacionalnem jeziku. Intervjuji z video interakcijo na daljavo („online face-to-face“ ali CAVI, računalniško podprto video anketiranje, so bili opravljeni samo na Češkem, Danskem in Malti).

DRŽAVE	Št. CAPI INTERVIEWS	Št. PREDSTAVNI INTERVIEWS	INTERVIEWS SKUPAJ
Belgija (BE)	1,043		1,043
Bolgarija (BG)	1,065		1,065
Češka (CZ)	788	219	1,007
Danska (DK)	739	244	983
Nemčija (DE)	1,516		1,516
Estonija (EE)	1,007		1,007
Irska (IE)	1,006		1,006
Grčija (EL)	1,000		1,000
Španija (ES)	1,009		1,009
Francija (FR)	1,012		1,012
Hrvaška (HR)	1,004		1,004
Italija (IT)	1,034		1,034
Ciper (CY)	501		501
Latvija (LV)	1,001		1,001
Litva (LT)	1,007		1,007
Luksemburg (LU)	507		507
Madžarska (HU)	1,008		1,008
Malta (MT)	345	155	500
Nizozemska (NL)	1,005		1,005
Avstrija (AT)	1,015		1,015
Poljska (PL)	1,010		1,010
Portugalska (PT)	1,019		1,019
Romunija (RO)	1,049		1,049
Slovenija (SI)	1,004		1,004
Slovaška (SK)	1,011		1,011
Finska (FI)	1,000		1,000
Švedska (SE)	1,023		1,023
EU-27 skupaj	25,728	618	26,346

Stopnje odziva

Za vsako državo se izvede primerjava med odgovarjajočim vzorcem in vesoljem (tj. celotno populacijo v državi). Uteži se uporabljajo za ujemanje odzivnega vzorca z vesoljem po spolu glede na starost, regijo in stopnjo urbanizacije. Za evropske ocene (tj. povprečje EU) se uteži za posamezne države prilagodijo tako, da se ponderirajo navzgor ali navzdol, tako da odražajo njihovo prebivalstvo, starejše od 15 let, kot delež prebivalstva EU, starejšega od 15 let.

Stopnje odgovorov se izračunajo tako, da se skupno število popolnih razgovorov deli s številom vseh obiskanih naslovov, razen tistih, ki niso upravičeni, vendar vključno s tistimi, za katere upravičenost ni znana. Za val 101.2 raziskave EUROBAROMETER so stopnje odziva za države EU-27, ki jih je izračunal Verian (nekdanji Kantar Public), naslednje:

DRŽAVE	OCENJEVAN JE ODGOVORN OSTI
Belgija (BE)	48.6%
Bolgarija (BG)	60.1%
Češka (CZ)	39.9%
Danska (DK)	30.2%
Nemčija (DE)	81.5%
Estonija (EE)	38.0%
Irska (IE)	30.8%
Grčija (EL)	29.5%
Španija (ES)	44.4%
Francija (FR)	46.3%
Hrvaška (HR)	28.6%
Italija (IT)	51.3%
Ciper (CY)	35.6%
Latvija (LV)	47.6%
Litva (LT)	29.8%
Luksemburg (LU)	62.8%
Madžarska (HU)	64.0%
Malta (MT)	71.4%
Nizozemska (NL)	41.6%
Avstrija (AT)	44.9%
Poljska (PL)	50.2%
Portugalska (PT)	54.9%
Romunija (RO)	44.7%
Slovenija (SI)	55.7%
Slovaška (SK)	28.7%
Finska (FI)	76.7%
Švedska (SE)	

Meje napake

Bralce opozarjamo, da so rezultati raziskave ocene, katerih natančnost, če je vse enako, temelji na velikosti vzorca in na opazovanem odstotku. Pri vzorcih približno 1000 intervjujev se dejanski odstotki razlikujejo znotraj naslednjih meja zaupanja:

Statistične razlike zaradi postopka vzorčenja											
(pri 95-odstotni stopnji zaupanja)											
<i>različne velikosti vzorcev so v vrsticah</i>						<i>različni opaženi rezultati so v stolpcih</i>					
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N = 50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N = 50
N = 500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N = 500
N = 1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N = 1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N=2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N=2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N=4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N=4000
N=5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N=5000
N = 6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N = 6000
N=7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N=7000
N = 7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N = 7500
N = 8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N = 8000
N = 9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N = 9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	

Vprašalnik

QB1 Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se ne strinjate z vsako od naslednjih izjav Okoljska vprašanja neposredno vplivajo na vaše vsakdanje življenje in zdravje

(Preberite več - samo en odgovor)

- 1 Popolnoma se strinjam
- 2 Nagnjeni k strinjanju
- 3 Nagnjeni k nestrinjanju
- 4 Popolnoma nestrinjanje
- 5 Ne vem še

1QU E8924 QA7 SPREMENJEN

QB2abcd Kateri od naslednjih ukrepov bi bil po vašem mnenju najučinkovitejši način za reševanje okoljskih problemov? Najprej? Drugič? Tretji četrti?

(POKAŽI SCREEN – PREBERI – ROTATE – ENA ODGOVORNA POSTAVKA)

- 1 Boljše zagotavljanje, da izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, ne škodujejo okolju
- 2 Vlaganje v raziskave in razvoj za iskanje tehnoloških rešitev
- 3 Zagotavljanje več informacij in izobraževanja, da bi bili okolju prijaznejši
- 4 Obnova narave
- 5 Zagotavljanje spoštovanja okoljske zakonodaje
- 6 Odprava državnih subvencij za dejavnosti, ki onesnažujejo
- 7 Povečanje obdavčitve dejavnosti, ki onesnažujejo
- 8 Spodbujanje krožnega gospodarstva z zmanjšanjem količine odpadkov ter ponovno uporabo ali recikliranjem izdelkov
- 9 Nič od zgoraj navedenega (SPONTANEOUS)
- 10 Ne vem

2QU NOVO

QB3 Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjo izjavo.

(PRIKAŽI RAZPIS – PREBERI – ROTATE – EN ODGOVOR NA POSTAVKO)

- Popolnoma se strinjam
- Nagnjen k strinjanju
- Nagnjeni k nestrinjanju

Popolnoma se ne strinjam

Ne vem še

1 Okoljska zakonodaja EU je potrebna za varstvo okolja v (NAŠI DRŽAVI)

1 2 3 4 5

2 EU bi morala pomagati državam, ki niso članice EU, da izboljšajo svoje okoljske standarde

1 2 3 4 5

1QU EB924 QA11

QB4 Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami glede stroškov čiščenja onesnaženja.

(PREBERI – NE ROTIRAJ – EN ODGOVOR NA LINJO)

Totally agree

Nagnjen k strinjanju

Nagnjeni k nestrinjanju

Popolnoma se ne strinjam

Ne vem še

1 Javni organi bi morali plačati stroške čiščenja onesnaženja

1 2 3 4 5

2 Podjetja morajo plačati stroške čiščenja svojega onesnaženja

1 2 3 4 5

1QU NOVO

QB5 Ali menite, da je znesek javnega financiranja za podporo prehodu na bolj zeleno gospodarstvo v [NAŠI DRŽAVI] ...?

(Preberite več – SAMO EN ODGOVOR)

1 Ravno prav

2 Ni dovolj

3 Preveč

4 Ne vem

1QU NOVO

QB6 Kaj od naslednjega bi po vašem mnenju storili sami, da bi zmanjšali količino odpadkov? Izberite vse možnosti, ki veljajo za vas.

(POKAŽI SCREEN – PREBERI – ROTATE – MOŽNI VEČ ODGOVOROV)

- 1 Uporaba embalaže za večkratno uporabo
- 2 Pravilno razvrstite odpadke za recikliranje
- 3 Primarno kupujte izdelke v recikliranih embalažah
- 4 Predvsem kupite izdelke, ki nimajo več embalaže, kot je potrebno
- 5 Nič od zgoraj navedenega (SPONTANEOUS)

1QU NOVO

QB7ab Katere od naslednjih vrst odpadkov so po vašem mnenju najbolj problematične v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? In potem?

(POKAŽI RAZGLED – PREBERI – EN ODGOVOR NA POSTAVKO)

- 1 Plastični odpadki
- 2 Elektronski odpadki
- 3 Odpadne baterije
- 4 Živilski odpadki
- 5 Tekstilni odpadki
- 6 Kemični odpadki
- 7 Vsi ti (SPONTANEOUS)
- 8 Nič od tega (SPONTANEOUS)
- 9 Ne vem še

1QU NOVO

QB8 Ali bi bili pri nakupu izdelkov, kot so pohištvo, tekstil ali elektronske naprave, pripravljeni plačati več za izdelke, ki jih je lažje popraviti, reciklirati in/ali so proizvedeni na okoljsko trajnosten način?

(Preberite več – SAMO EN ODGOVOR)

- 1 Da
- 2 št.
- 3 Ne vem še

1QU NOVO

QB9 Ali menite, da je trenutna raven varstva v EU zaradi varovanja zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami ...

(Preberite več – SAMO EN ODGOVOR)

- 1 Previsoka in jo je treba zmanjšati
- 2 Na pravi ravni
- 3 Prenizka in jo je treba povečati

4 Ne vem

1QU NOVO

QB10 Naslednje trditve se nanašajo na vsakodnevne izdelke, kot so ponve za cvrtje, igrače in čistilna sredstva.

Prosim, povejte mi, v kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami.

(Preberite – ROTATE ITEMS 2 AND 3 – EN ODGOVOR NA LINJO)

- Popolnoma se strinjam
- Nagnjen k strinjanju
- Nagnjeni k nestrinjanju
- Popolnoma se ne strinjam
- Ne vem še

1 Pri nakupu upoštevate kemijsko varnost izdelkov

1 2 3 4 5

2 Skrbi vas vpliv škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakdanjih izdelkih, na okolje

1 2 3 4 5

3 Ste zaskrbljeni zaradi vpliva škodljivih kemikalij v vsakdanjih izdelkih na vaše zdravje in dobro počutje.

1 2 3 4 5

1.5QU E8924 QA7 SPREMENJENO

QB11 Ali ste že slišali za izraz PFAS, znan tudi kot „večne kemikalije“?

(Preberite več – SAMO EN ODGOVOR)

- 1 Da
- 2 št.
- 3 Ne vem še

1QU NOVO

QB12 Uvodno besedilo

(Preberite več)

PFAS, znan tudi kot "večne kemikalije", so umetne kemikalije, ki se uporabljajo v številnih izdelkih, kot so embalaža za živila, ponve proti sprijemanju, oblačila na prostem in mnogi drugi. Imajo uporabne lastnosti, kot so odpornost proti vročini, olju, madežem ali vodi, ali pa se uporabljajo za premaze proti sprijemanju. Številne per- in polifluoroalkilne snovi imajo lahko škodljive učinke na okolje ter zdravje ljudi in živali ter

se štejejo za „večne kemikalije“, ker se ne razgradijo in lahko v okolju ostanejo dolgo časa.

QB12 V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjimi trditvami?

(PREBERI – NE ROTIRAJ – EN ODGOVOR NA LINJO)

Popolnoma se strinjam

Nagnjen k strinjanju

Nagnjeni k nestrinjanju

Popolnoma se ne strinjam

Ne vem še

1 Zaskrbljeni ste zaradi možnih učinkov izpostavljenosti per- in polifluoroalkilnim snovem na zdravje.

12 3 4 5

2 Zaskrbljeni ste zaradi vplivov PFAS na okolje.

1QU NOVO

QB13ab Kateremu od naslednjih ukrepov bi morala EU dati prednost pri varstvu narave?

(Preberite več - samo en odgovor)

1 Razširitev območij, kjer je narava zaščiten

2 Obnova narave za nadomestilo škode, ki so jo povzročile človekove dejavnosti

3 Okrepitev pravil o ohranjanju narave in zagotavljanje njihovega spoštovanja

4 Boljše obveščanje državljanov o pomenu narave

5 Zagotovitev varstva narave pri načrtovanju novega razvoja ali infrastrukture

6 Jih ni (SPONTANEOUS)

7 še ne vem

1QU NOVO

QB14 Kako dobro ste obveščeni o težavah, povezanih z vodo, kot so onesnaževanje, poplave, suše ali neučinkovita raba vode v (NAŠI DRŽAVI)?

(Preberite več - samo en odgovor)

1 Zelo dobro obveščen

2 Dobro obveščen

3 Nezadostna obveščenost

4 Sploh nisem obveščen/-a

5 Ne vem še

1QU NOVO

Vprašajte vse

QB15abcd Katere so po vašem mnenju glavne grožnje, povezane z vodo v (NAŠI DRŽAVI)? Najprej? Drugič? Tretjič? Četrtrič?

(Preberite več – SAMO EN ODGOVOR)

1 Pollution

2 Podnebne spremembe

3 Degradacija naravnih habitatov

4 Poplave

5 Suše

6 Pomanjkanje vode

7 Rast alg

8 Prekomerna poraba in izguba vode

9 Nobene druge grožnje

10 Drugo (SPONTANEOUS)

1 1 Ne vem

2QU NOVO

QB16 Ali po vašem mnenju vsak od naslednjih akterjev trenutno dela preveč, približno prav ali dovolj, da bi učinkovito uporabljal vodo v (NAŠA DRŽAVA)

(PREBERI – NE ROTIRAJ – EN ODGOVOR NA LINJO)

Ni dovolj

Naredite približno pravo količino

Doing preveč

Ne vem še

1 Industrija

1 2 3 4

2 Gospodinjstva

1 2 3 4

3 Kmetijstvo

1 2 3 4

4 Proizvajalci energije

1 2 3 4

5 Ribištvo, ribogojstvo

1 2 3 4

6 Turizem

1 2 3 4

7 Javna uprava

1 2 3 4

3.SQU NOVO

QB17 Ali menite, da bi morala EU predlagati dodatne ukrepe za reševanje težav z vodo v Evropi?

(Preberite več - samo en odgovor)

1 Da

2 št.

3 Ne vem še

1QU NOVO

